

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIROMENTÁLNÍ EKONOMIKY

Mikroregion Jesenicko a jeho rozvoj

Microregion Jesenicko and its Development

Student:
Vedoucí diplomové práce:

Bc. Jitka Roušalová
doc. Jan Sucháček, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra regionální a environmentální ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jitka Roušalová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T040 Regionální rozvoj
Téma: **Mikroregion Jesenicko a jeho rozvoj**
Microregion Jesenicko and its Development

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretická východiska
3. Vymezení a základní charakteristika mikroregionu Jesenicko
4. Analýza problémových oblastí rozvoje a návrh doporučení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratek

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

JÁČ, Ivan. *Jedinečnost obce v regionu*. Praha: Professional Publishing, 2010. 203 s. ISBN 978-807-4310-386.

MALINOVSKÝ, JAN a JAN SUCHÁČEK. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2006. 56 s. ISBN 80-248-1117-0.

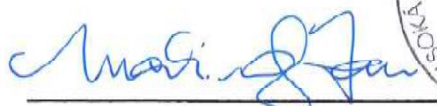
WOKOUN, R., J. MALINOVSKÝ, M. DAMBORSKÝ, J. BLAŽEK et al. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Jan Sucháček, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014

Ing. Jan Malinovský, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 25.4.2014

.....

Bc. Jitka Roušalová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala starostům členských obcí mikroregionu Jesenicko, za poskytnutí svého názoru k dané problematice. Obzvlášť bych chtěla poděkovat starostce obce Ostružná paní Miroslavě Bendekové a místostarostovi obce panu Romanu Roušalovi za to, že mi umožnili zúčastnit se zasedání mikroregionu a nahlédnout tak blíže do fungování této formy meziobecní spolupráce. Děkuji také panu doc. Ing. Janu Sucháčkovi, Ph. D. za odborné vedení, hodnotné rady a za jeho pomoc při vypracování mé diplomové práce.

Obsah

1. Úvod	5
2. Teoretický úvod do problematiky	7
2.1 Vymezení pojmu region	7
2.2 Regionální rozvoj	9
2.3 Regionální politika	11
2.4 Mikroregion	11
2.4.1 Vznik mikroregionů	12
2.4.2 Typologie mikroregionů	14
2.5 Financování mikroregionů	16
2.5.1 Vlastní zdroje	16
2.5.2 Dotace ze strukturálních fondů	16
2.5.3 Ostatní druhy financování	19
2.6 Formy spolupráce mezi obcemi	21
2.6.1 Meziobecní spolupráce na regionální úrovni	23
2.6.2 Spolupráce obcí se subjekty v území	23
2.6.3 Národní struktury spolupráce obcí	25
2.6.4 Spolupráce s obcemi jiných zemí	26
3. Vymezení a základní charakteristika mikroregionu Jesenicko	29
3.1 Obce ležící v mikroregionu	30
3.2 Historie mikroregionu	32
3.3 Socioekonomická analýza	36
3.3.1 Demografické prostředí	36
3.3.2 Trh práce	39
3.3.3 Vzdělání	41
3.3.4 Podnikatelská činnost	41
3.4 Občanská vybavenost a infrastruktura	43
3.4.1 Občanská vybavenost	43
3.4.2 Dopravní a technická infrastruktura	47
3.5 SWOT analýza	50
3.5.1 Silné stránky	51
3.5.2 Slabé stránky	52
3.5.3 Příležitosti a hrozby	53
3.6 Rozpočet mikroregionu	53
4. Analýza problémových oblastí rozvoje a návrh doporučení	55
4.1 Vyhodnocení rozhovorů se starosty členských obcí	55
4.1.1 Vstup do mikroregionu	55
4.1.2 Informovanost občanů	56

4.1.3	Problémy mikroregionu	56
4.1.4	Úspěšné projekty a potenciál	57
4.1.5	Neúspěšné projekty	57
4.1.6	Výhody spolupráce	58
4.1.7	Rozvoj cestovního ruchu versus další oblasti rozvoje	59
4.1.8	Výhody a nevýhodu cestovního ruchu.....	59
4.2	Projekty uskutečněné v rámci mikroregionu	60
4.2.1	Alternativní energie v dopravě s využitím vody v česko-polském příhraničí.....	61
4.2.2	Česko-polské cyklistické dny	61
4.2.3	Dětský vlak do Nysy – děti dětem	62
4.2.4	Jed'te s dětmi na piknik.....	62
4.2.5	Jezera za hory, hory za jezera	62
4.2.6	Kdo si hraje, ten se baví.....	63
4.2.7	Propagace Mikroregionu Jesenicko s cyklo a běžeckými stezkami	63
4.2.8	Studie informačního a orientačního systému pro mikroregion Jesenicko	64
4.3	Analýza problémových oblastí	64
4.3.1	Vysoká nezaměstnanost	64
4.3.2	Úbytek obyvatelstva	68
4.3.3	Problémy v cestovním ruchu	70
4.4	Návrh řešení.....	72
4.4.1	Návrh na snížení nezaměstnanosti	72
4.4.2	Návrhy ke snížení úbytku obyvatelstva	74
4.4.3	Návrhy ke zlepšení cestovního ruchu	75
5.	Závěr	79
	Seznam použité literatury	82
	Seznam zkratk.....	85
	Seznam obrázků, tabulek a grafů	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	

1. Úvod

Obecně lze říci, že mikroregiony jsou jakási spádová území vznikající kolem přirozeného centra. Nejvíce jich vzniklo v letech 1999-2001, v souvislosti s novelou zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Důvodem vzniku tohoto druhu spolupráce je především čerpání finančních zdrojů na projekty podporující regionální rozvoj, na které by obce samy za sebe nedosáhly. Společný zájem obcí rozvíjet území vytváří mnoho zajímavých projektů, jejichž význam vzrostl po roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie. Projekty jsou zaměřeny tematicky podle rozvojových os a operačních programů. Ze strukturálních fondů EU jsou dotovány oblasti dopravy, životního prostředí, podnikání a inovací, výzkum a vývoj pro inovace, lidské zdroje a nezaměstnanost, vzdělávání a technická pomoc. Financování těchto oblastí pomáhá snižovat regionální disparity mezi územími. Diplomová práce je zaměřena konkrétně na rozvoj a problémové oblasti Mikroregionu Jesenicka. Území Jesenicka jsem si vybrala proto, že zde celý život žiji. Narodila jsem se v jedné z členských obcí a vývoj obce a jejího okolí mi nikdy nebyl lhostejný.

Cílem diplomové práce je analyzovat a interpretovat hlavní prvky ekonomického a sociálního rozvoje mikroregionu a s přispěním názorů starostů členských obcí odhalit problémové oblasti v něm. Pro tyto oblasti budou navržena opatření ke zmírnění problémů v budoucím vývoji.

První část diplomové práce je zaměřena na teoretická východiska dané problematiky. Jsou zde popsány základní prvky regionálního rozvoje, regionální politiky a především mikroregionu. Ve spojitosti s ním je popsán vznik takového typu spolupráce, typologie této spolupráce a její způsoby financování. Ve stručnosti jsou popsány i ostatní formy spolupráce mezi obcemi.

Druhá kapitola je věnována konkrétně mikroregionu Jesenicko. První část kapitoly se věnuje vymezení a charakteristice mikroregionu, je popsána jeho rozloha a přírodní reliéf. Základní popis zde mají i členské obce Jeseník, Česká Ves, Lipová-lázně, Bělá pod Pradědem a Ostružná. Druhá část kapitoly popisuje zajímavou historii mikroregionu s první zmínkou o nejstarší obci Jeseník z roku 1620. Ve třetí části je detailní socioekonomická analýza MRJ skládající s demografického prostředí, trhu práce, vzdělání a podnikatelské činnosti. Opomenut není ani výčet občanské vybavenosti a infrastruktury. Silné a slabé stránky a z nich vyplývající příležitosti a hrozby jsou popsány ve SWOT analýze a stručný náhled do financování je popis rozpočtu na rok 2014. Socioekonomická analýza je provedena analýzou

sekundárních dat dostupných především z veřejné databáze Českého statistického úřadu, ze Sčítání lidu, domů a bytů a integrovaného portálu Ministerstva práce a sociálních věcí. Analýzou těchto dat byly zjištěny problémové oblasti ve vývoji mikroregionu.

Poslední kapitola se věnuje analýze rozhovorů se starosty, které jsou praktickou stránkou diplomové práce. Rozhovory jsou provedeny s pěti starosty členských obcí, kteří odpovídají na celkem osm otázek týkající se spolupráce v mikroregionu, jejich výhod a nevýhod, problémových oblastí nebo důležitých projektů realizovaných v mikroregionu, které jsou následně popsány. Závěr poslední kapitoly práce poukazuje na největší problémy, které plynou ze socioekonomické analýzy a z rozhovorů se starosty. Problémy jsou zde analyzovány a jsou navržena opatření k jejich zmírnění.

2. Teoretický úvod do problematiky

2.1 Vymezení pojmu region

Slovo „region“ pochází z latinského *regio* (hranice, velikost, směr) a *regionis* (krajina, země, končina). Pojem region má mnoho definic, formulovaných pro různé účely. Pojetí regionu lze definovat z různých hledisek: [3]

Z geografického hlediska je region chápán jako území odlišující se od okolních prostorových jednotek svou lokalizací, prostorovou strukturou a vnitřními vazbami. V 18. A 19. Století se region podle geografického hlediska začal členit na region přirozený, vytvořený na základě geografických vlastností a na region umělý, jehož hranici vymezil člověk.

Podle účelu lze regiony členit na administrativní a účelové. Administrativní jsou vymezeny pro potřeby organizace a výkonu veřejné správy, v ČR to jsou okresy, kraje a regiony soudržnosti. Pro zajištění rozvoje těchto regionů je důležitá jejich stabilita a neměnnost v čase. Pro řešení strukturální ekonomické zaostalosti, problémů v kvalitě životního prostředí, ochranou životního prostředí atd. jsou vymezeny tzv. účelové regiony. Příkladem mohou být chráněné krajinné oblasti a rezervace, národní parky, nebo speciální hospodářské orgány, tyto regiony nebývají zřizovány natrvalo.

Z funkčního hlediska vyplývají tzv. funkční regiony, vznikající na základě vazeb mezi pracovišti a bydlišti obyvatel. Zde je důležité síťové propojení formou dopravní pozemní infrastruktury, vodní cesty případně letecká spojení.

Na *základě konzistentnosti uskutečňovaných aktivit* jsou regiony členěny na homogenní a heterogenní regiony. Homogenní regiony jsou stejnorodé ve vztahu k určitým zvoleným kritériím. Jako kritérium lze označit např. přírodní charakteristiky nebo způsob ekonomického využití území např. regiony zemědělské, těžební, rekreační. Heterogenní regiony jsou charakteristické vzájemným propojením základních územních, různě velkých jednotek, které se vzájemně odlišují svou úrovní občanské a technické vybavenosti.

Podle ekonomické výkonnosti se regiony dělí na růstové, stagnující a problémové regiony. Růstové regiony jsou typické budováním nových výrobních odvětví či služeb, jsou zde nejlepší podmínky pro rozvoj nových podnikatelských projektů a zakládání malých a středních podniků. Ve stagnujících regionech z ekonomického hlediska nedochází k žádným

výraznějším změnám. Problémové regiony mají dlouhodobě nízkou ekonomickou výkonnost, klesá zde počet obyvatel a jejich kvalifikační struktura.

Zákon České republiky č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje vymezuje region takto: „Regionem je územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován podle tohoto zákona.“

Z hlediska potřeby soustředěné podpory zákon člení regiony na 4 typy: strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony, venkovské regiony a ostatní regiony. *Strukturálně postižené regiony* jsou postižené hlubšími deformacemi, vyplývajících ze struktury obyvatelstva a ekonomiky. O stavu těchto regionů vypovídá míra nezaměstnanosti, podíl zaměstnanosti v průmyslu a váha utlumovaných odvětví průmyslu. *Hospodářsky slabé regiony* jsou charakteristické nízkým ekonomickým výkonem a z toho vyplývajícím nízkým příjmem a nízkou kupní silou obyvatelstva. *Venkovské regiony* mají nízkou hustotu zalidnění, klesající počet obyvatel a vysoký podíl zaměstnanosti v zemědělství. *Ostatní regiony* získávají státní podporu z jiných důvodů, jsou to například regiony postižené živelnými pohromami, pohraniční regiony, regiony se silně znečištěným prostředím atd. Jsou to regiony specifického typu.

Evropská unie člení regiony na NUTS a Euroregiony. Slovo NUTS pochází z francouzského názvu „Nomenclature des unites territoriales statistiques“, jsou to územní jednotky zavedené Statistickým úřadem EU. Regiony ČR se podle NUTS člení takto:[2]

Tab. 2.1 Člení regionů České republiky podle úrovní NUTS

NUTS I	Stát	Česká republika
NUTS II	Regiony soudržnosti	V ČR 8
NUTS III	Kraje	V ČR 14
NUTS IV – LAU I	Okresy	V ČR 76 + Hl. m. Praha
NUTS V – LAU II	Obce	V ČR (k 1.2012) 6 245

Zdroj: Vlastní zpracování

Regionální disparity jsou neodůvodněné rozdíly v ekonomickém, sociálním a ekologickém rozvoji regionů, které jsou celospolečensky nežádoucí. Podle ministerstva pro místní rozvoj ČR je potřeba řešit disparity, které jsou vyvolané subjektivní lidskou činností, nikoliv disparity vznikající v důsledku přírodních podmínek. Disparity vnikají z mnoha příčin, k nejdůležitějším ekonomickým příčinám patří:

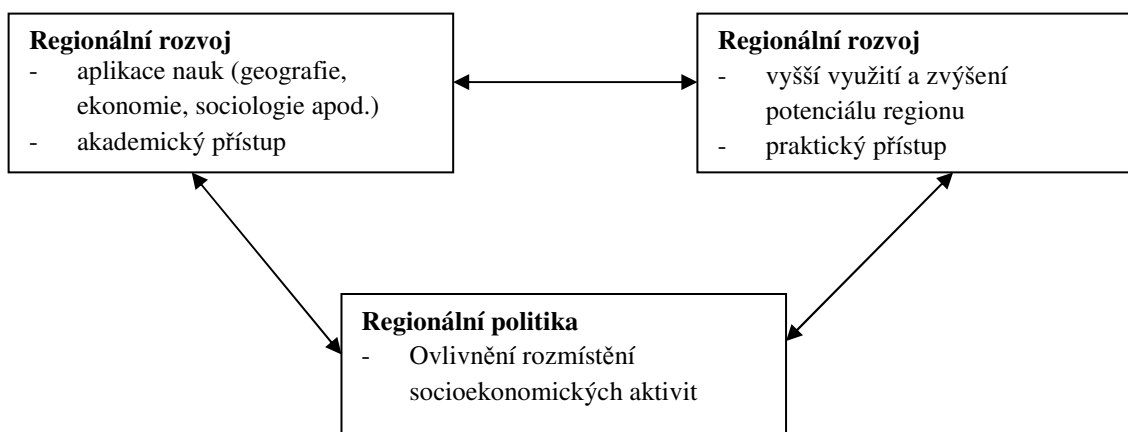
- různá mobilita výrobních faktorů;
- odlišná tempa růstu pracovních sil a kapitálu;
- různá tempa technického pokroku;
- špatný stav technické infrastruktury některých regionů;
- odlišná kvalita lidských zdrojů v jednotlivých oblastech;
- různá technologická úroveň jednotlivých regionů;
- dopravní nedostupnost regionálně znevýhodněných území a další. [2]

2.2 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj lze chápat jako využívání a zvyšování potenciálu daného území, které vede k prostorové optimalizaci socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů. To má za následek lepší konkurenceschopnost soukromého sektoru, zlepšení životní úrovně obyvatel a stavu životního prostředí. Mezi nejvýznamnější ukazatele regionálního rozvoje patří výše průměrné mzdy, míra nezaměstnanosti, hrubý domácí produkt na obyvatele, kvalita a dostupnost infrastruktury a další.[6]

Ministerstvo pro místní rozvoj definuje rozvoj jako: „...*růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. Jedná se o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování, případně zmírňování, disparit.*“ (Strategie regionálního rozvoje ČR, 2006 s. 6).

Obr. 2.1 Dvojí chápání regionálního rozvoje a regionální politiky[6]

Výše uvedený obrázek popisuje dvojí pojetí regionálního rozvoje.[6]

- **Praktické pojetí regionálního rozvoje** spočívá v ovlivnění vyššího využití a zvýšení potenciálu daného území. Klade důraz na lepší využití přírodních zdrojů a prostorovou optimalizaci socioekonomických aktivit.
- **Akademické pojetí regionálního rozvoje** je podkladem pro praktické pojetí regionálního rozvoje. Aplikují se zde poznatky z geografie, ekonomie a sociologie a jiných vědních disciplín.

Působení základních faktorů, subjektů, mechanismů, a dalších souvislostí regionálního rozvoje vysvětlují tzv. teorie regionálního rozvoje, jsou důležité pro vytváření odpovídající regionální politiky a regionální rozvojové strategie. Pro velké množství těchto teorií je více možností jejich kvalifikace. Mezi základní teoretické přístupy patří neoklasický, keynesiánský, neomarxistický, neoliberální a institucionální. V současné době se teorie dělí na tyto dvě skupiny:

- *Konvergenční teorie* (teorie regionální rovnováhy) – říkají, že základní tendencí regionálního rozvoje je snižování regionálních disparit.
- *Divergenční teorie* (teorie regionální nerovnováhy) – ta naopak říká, že regionální rozvoj plyne ze zvyšování regionálních rozdílů.[6]

2.3 Regionální politika

V historii se s regionální politikou setkáváme ve Velké Británii v období velké meziválečné hospodářské krize třicátých let, kdy se regionální politika vyvinula jako obranný mechanismus proti dopadům krize. V důsledku krize upadaly regiony zaměřené na průmysl, textilní průmysl a hutnictví, to způsobilo prohlubování socioekonomických disparit. Byl tedy nutný zásah státu formou nových zákonů, které stanovily pravidla pro pomoc postiženým regionům a pravidel pro využívání zdrojů, které vedly ke snížení vzniklých rozdílů.[2]

Regionální politika má stejně jako regionální rozvoj mnoho definic. Podle Wokouna [2008] *„Regionální ekonomika představuje konkrétní projev úsilí společnosti o snížení (změnu) velikosti regionálních rozdílů. Regionální politiku je nutno chápat jako součást souboru ekonomických a sociálních (i ekologických) politik, pomocí nichž se státy snaží dosáhnout národních cílů jako ekonomický růst, udržitelný rozvoj, kvalitní životní prostředí, sociální a politická stabilita, rovnost šancí obyvatel i rozdělování příjmů způsobem, který většina obyvatel považuje za spravedlivý a který je současně ekonomicky stimulující.“*

Podle Klikové a Kotlána [2003], *„Regionální politiku můžeme formulovat jako soubor opatření a nástrojů, pomocí kterých má dojít ke zmírnění nebo odstranění rozdílů v ekonomickém rozvoji dílčích regionů.“* Definice podle Peckové [2004] říká že *„Regionální politika je soubor cílů, opatření a nástrojů, kterými stát snižuje velké rozdíly v sociálně ekonomické úrovni regionů.“*

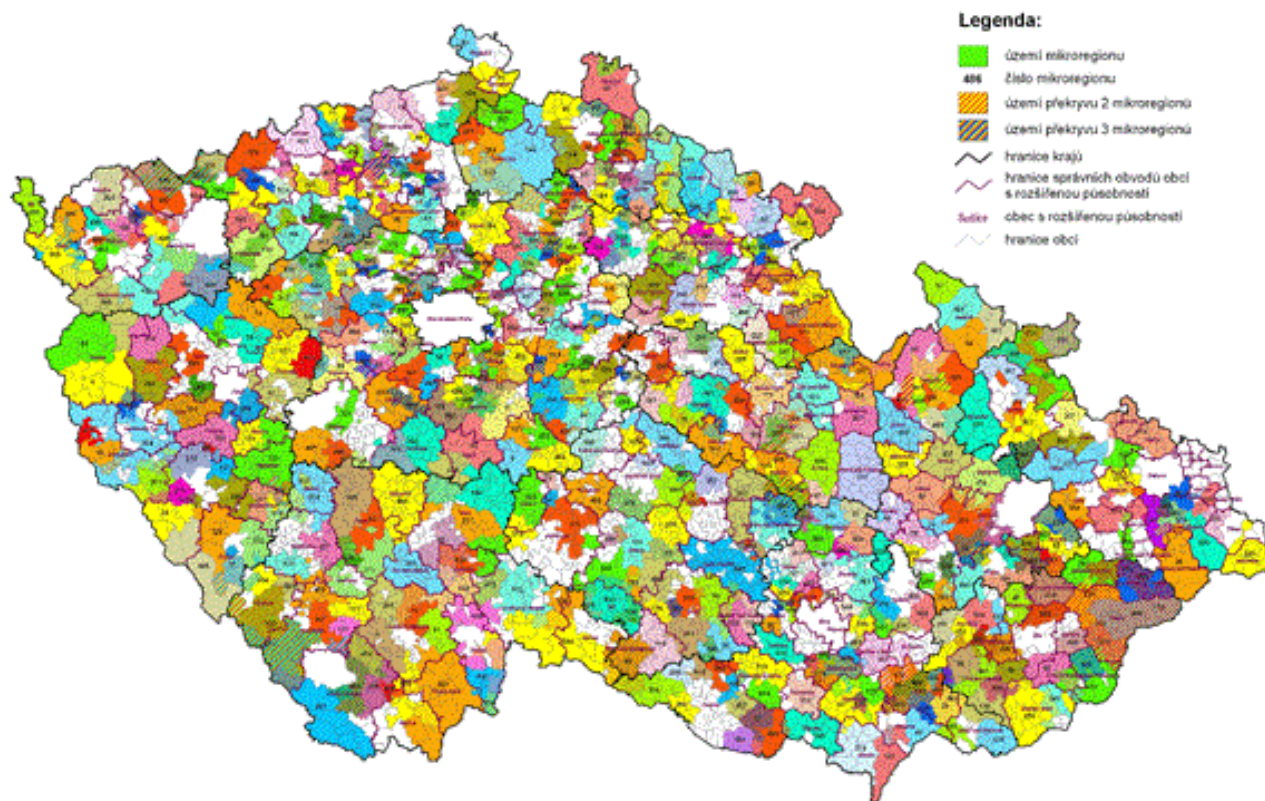
2.4 Mikroregion

Mikroregion je malý územní celek, který vznikl dobrovolným sdružením několika obcí, které společně usilují o kulturní, ekonomický a sociální rozvoj. V praxi se zpravidla jedná o účelové sdružení obcí nejčastěji ve venkovských oblastech, které jsou vytvářeny účelně pro získání podpory pro čerpání zdrojů ze státních fondů a fondů Evropské unie. [2, 3]

Dříve byla spolupráce mezi regiony založena na různé právní bázi, od roku 2001 se však ustálil nejčastější typ mikroregionů smluvně definovaný v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích kdy obce mezi sebou uzavírají smlouvy za účelem splnění konkrétního úkolu či činností vymezených v § 50 v uvedeném zákoně. V posledních letech se také výrazně změnily příčiny vzniku jednotlivých forem spolupráce mezi obcemi. V průběhu 90. let se obce sdružovaly z důvodu rozvoje technické infrastruktury a životního prostředí, v posledních

letech je nejčastějším důvodem pro obecní spolupráci rozvoj cestovního ruchu a rozvoj jiných, než zemědělských, aktivit venkovských oblastí. [2]

Obr. 2.2 Mikroregiony v ČR

Zdroj: Ústav územního rozvoje (uur.cz)

2.4.1 Vznik mikroregionů

Motto: „Jeden za všechny, všichni za jednoho.“

Spolupráce různých subjektů je založena na existenci tzv. „synergického efektu“, tedy faktu, že společně lze dosáhnout většího výsledku, než kdyby každý subjekt bojoval o dosažení cíle sám za sebe. Vzájemná spolupráce je nezbytným prvkem regionálního rozvoje. Spolupracovat mohou složky státní správy, jednotky samosprávy, neziskové organizace, podnikatelský sektor či občané. Spolupráce je založena na nejrůznějších kombinacích vztahů uvedených účastníků.

Správné fungování mikroregionu je založeno na správném založení strategie zvolené již při jeho založení. Na základě zkušeností existujících svazků obcí vznikly čtyři podmínky, které jsou nutné k úspěšnému založení a fungování mikroregionu:

1. *Existence shodných problémů obnovy a rozvoje ve více spolu sousedících obcích, nejčastěji spjatých historickými kořeny a přírodním územím.*
2. *Iniciativa vzešlá ze samotných obcí, tedy od obecních zastupitelstev, občanských sdružení a samotných občanů.*
3. *Ochota samosprávných orgánů jednotlivých obcí přenést část pravomocí a kompetencí na orgány svazku obcí.*
4. *Vnitřní solidarita sdružených obcí, tedy ochota respektovat skutečnost, že ne všechny akce svazku obcí budou vždy a za všech okolností stejně výhodné pro všechny sdružené obce z věcného i časového hlediska.*[4, s. 26]

Podle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. Ze dne 12. Dubna 2000 O OBCÍCH „*Obce mohou při výkonu své samostatné působnosti vzájemně spolupracovat. Spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje*

- a) *na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu*
- b) *na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí (dále jen „svazek obcí“),*
- c) *zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona dvěma nebo více obcemi.“*

Smlouva uzavřená ke **splnění konkrétního úkolu** se uzavírá na dobu určitou nebo neurčitou. Cílem smlouvy může být například stavba určená ke společnému užívání, kanalizace vodovod, atd. Předmětem však nemůže být vznik právnické osoby. Smlouva musí mít písemnou formu. Musí být předem schválena zastupitelstvy obcí pod sankcí neplatnosti. Zákon o obcích stanoví v § 48 odst. 2 obligatorní náležitosti smlouvy. K prevenci případných sporů mezi obcemi, které jsou účastníky smlouvy, zákon upravuje způsob dělení majetku získaného výkonem společné činnosti obcí na základě smlouvy a odpovědnost účastníků smlouvy ze závazků třetím osobám, pokud smlouva neupraví tyto záležitosti jinak.

Smlouva o vytvoření dobrovolného **svazku obcí** je vytvořena za účelem ochrany a prosazování společných zájmů. Obce mohou také vstupovat do svazků obcí již vytvořených za podmínek upravených stanovami svazku. Svazek obcí je právnickou osobou (§ 49 zák. o obcích). Svazky obcí zajišťují společné plnění úkolů obcí ve sféře samostatné působnosti a sdružují k tomu prostředky. Dle § 50 Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích jsou předmětem činností zejména úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítě technického vybavení, úkoly v oblasti ochrany ovzduší,

provoz lomů, pískoven a zařízení sloužící k těžbě, správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů. Tyto činnosti jsou pouze příkladem, svazek obcí může být založen i pro jiné účely samosprávy obce. Svazek obcí je optimální formou víceúčelové a dlouhodobé spolupráce mezi obcemi. Z hlediska hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje mikroregionů je také nejvýznamnější formou spolupráce.

Zakládání právnických osob podle zvláštního zákona **dvěma nebo více obcemi** zejména podle obchodního zákoníku (a.s. nebo s.r.o), také však obecně prospěšné společnosti podle zákona č. 248/1995 Sb.

2.4.2 Typologie mikroregionů

Mikroregiony se dělí podle těchto hledisek: [5]

1. *Poměr velikosti první největší a druhé největší obce mikroregionu.*

Zde se mikroregiony dělí na dva podtypy:

- Sdružení menších obcí obklopující spádové centrum
- Mikroregiony zahrnují více obcí přibližně stejné velikosti nebo významu

2. *Důvodu dobrovolné spolupráce*

- MR vzniklé a fungující za účelem konkrétní investiční akce (např.: kanalizace, vodovod,...)
- MR s cílem obecného rozvoje územní specifikovaným ve strategickém plánu rozvoje daného území.

3. *Právní formy mikroregionů*

- **Dobrovolný svazek obcí** (Dobrovolný svazek obcí dle Zákona o obcích 128/2000 Sb.) – dle § 46, 48, 49, 50, a to smluvním podpisem meziobecní spolupráce
 - a) za účelem řešení konkrétní, především investiční akce – nestabilní,
 - b) za účelem „širší“ „víceúčelové“ spolupráce
- **Mikroregion s jinou právní subjektivitou**, která je podložena platnou legislativou České republiky, a to následujícími způsoby:
 - Dle občanského zákoníku – zájmová sdružení právnických osob se soukromoprávními subjekty (§ 20 f až §20 j) občanského zákoníku. Zde je možnost externí podpory, např. z programu POV.

- Dle zákona o obcích – obec jako společník a. s. či spol. s r. o.
- Dle zvláštních zákonů (zákon č. 227/1997 Sb., nadační zákon).
- Dle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů nebo zákona č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech.
- Mikroregiony bez právního základu – čistě dobrovolná spolupráce.

Tab. 2.2 Právní formy spolupráce[1, s. 30]

Právní forma	subjekty	Norma	Konkrétní formy
Smlouva ke splnění konkrétního úkolu	pouze obce	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	-
Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí	pouze obce	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	svazky obcí
Společná právnická osoba obcí	pouze obce	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	-
Obchodní společnost	fyzické i právnické osoby	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	-
Obecně prospěšná společnost	fyzické i právnické osoby	zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech	místní akční skupiny
Zájmové sdružení právnických osob	právnické osoby	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	euroregiony sdružení obcí místní akční skupiny Svaz měst a obcí ČR Národní síť zdravých měst
Smlouva o sdružení	fyzické i právnické osoby	zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů	euroregiony
Občanské sdružení	fyzické i právnické osoby	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	místní akční skupiny

Zdroj: Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, Iva Gavlasová a kol.

2.5 Financování mikroregionů

Stejně jako obce, musí i mikroregiony každý kalendářní rok sestavovat finanční plán - rozpočet, který zahrnuje veškeré příjmy a výdaje, ať už plynou z vlastních zdrojů nebo jiných forem financování. Rozpočet je upraven zákonem 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který říká, že rozpočet by měl být vyrovnaný, ale může být schválen i jako přebytkový, pokud jsou některé příjmy daného roku určeny k využití až v následujících letech, nebo jsou určeny ke splátce úvěru z let minulých.

Jak již bylo uvedeno rozpočet mikroregionů je financován vnitřními tzv. vlastními zdroji a vnějšími tzv. cizími zdroji. Vnitřní zdroj financování má podobu společného fondu, do kterého členové mikroregionu skládají své členské příspěvky a z nich je pak činnost mikroregionu financována. Cizími zdroji jsou většinou prostředky z Programu obnovy venkova, dotace z krajského rozpočtu a Evropské unie.[5]

2.5.1 Vlastní zdroje

Vlastní zdroj financování tvoří členské příspěvky, které jsou vybírány do společného fondu od členských obcí. Tyto fondy mohou být účelové i bezúčelné. Příspěvky se člení na dva typy, prvním typem jsou již zmíněné členské a méně využívanými jsou příspěvky na manažera, pokud jeho služeb mikroregion využívá. Výše členského příspěvku je většinou určena součinem počtu obyvatel a částky stanovené valnou hromadou. V jiných případech se částka rozpočítává rovným dílem nebo podle výšky výdajů v daném roce.

Mezi zdroje vlastní se řadí i příjmy z podnikání a jiné hospodářské činnosti. Mikroregion může být spoluvlastníkem podniku nebo zřizovat vlastní. Příjmy může tvořit i majetek obce, například nájemné z obecních bytů, poplatky za užívání kanalizace a vodovodu. Dalším zdroje může tvořit propagace obce ve formě pořádání společenských akcí, na kterých může prodávat propagační předměty jako brožury, propisky, upomínkové předměty apod., příkladem takové akce může být například výročí vzniku mikroregionu. Jiné příjmy mohou tvořit dary, příspěvky a přebytky rozpočtu z minulých let.

2.5.2 Dotace ze strukturálních fondů

Mezi strukturální fondy v současném plánovacím období 2007 – 2013 patří Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF). Dotace z těchto fondů tvoří významnou část příjmu mikroregionů.

a) Evropský fond regionálního rozvoje

Evropský regionální fond (ERDF) je základní nástroj regionální politiky k financování strukturální pomoci prostřednictvím regionálních rozvojových programů zaměřených na nejvíce postižené oblasti a ke snižování regionálních disparit. Vznikl již v roce 1974 a v dnešní době patří mezi nejvýznamnější strukturální fondy.

ERFD si klade dva cíle:

- Cíl 1 - Investice do infrastruktury, především do Trans-evropských sítí – doprava telekomunikace a energetické sítě
- Investice do vzdělání a zdraví
 - Ochrana životního prostředí
- Cíl 2 - Regenerace průmyslových oblastí a upadajících městských částí
- Zlepšení přístupu a regenerace venkovských oblastí nebo oblastí závislých na rybolovu. [12]

V plánovacím období 2000–2006 ERDF financovala Iniciativy společenství INTERREG (příhraniční, mezinárodní a mezinárodní spolupráce) a URBAN (hospodářská a sociální obnova krizí postižených měst).

V programovacím období 2007-2013 ERDF spolufinancuje sedm Regionálních operačních programů zaměřené na regiony soudržnosti ČR, s výjimkou Hl. M. Prahy. Na podporu hospodářského a sociálního rozvoje ČR, Evropská unie v tomto programovacím období vyhradila 4.66 miliard eur.

- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Střední Čechy
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Střední Morava

Cílem Regionálních operačních programů je zvýšení kvality životního prostředí, životní úroveň obyvatel, zlepšení dopravní dostupnosti, propojení regionu, modernizace veřejné dopravy, rozvoj infrastruktury a cestovního ruchu, zlepšování života v obcích a na venkově, prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací a zdravotnické infrastruktury.

Mikroregion Jesenicko leží v Olomouckém kraji, a proto spadá pod ROP NUTS II Střední Morava. Pro tuto oblast Evropský fond pro regionální rozvoj vyčlenila 672,24 mil. eur. ROP Střední Morava má 4 prioritní osy, které rozdělují program na jednotlivé logické celky, a to na dopravu, integrovaný rozvoj a obnovu regionu, cestovní ruch a technickou pomoc. [16]

ERDF podporuje také osm tematických operačních programů, na které přidělila částku 21,23 miliard eur. Operačními programy, které mohou využít mikroregiony, jsou:

- **OP Životní prostředí** – podporuje projekty, které zlepšují kvalitu životního prostředí. Jedná se například o projekty zlepšující vodohospodářskou infrastrukturu a rizika povodní nebo zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí.
- **OP Nadnárodní spolupráce** – je zaměřena na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s cílem vyměnit si zkušenosti v oblastech inovací, životního prostředí, dopravní obslužnosti a zvyšování atraktivity měst a obcí.
- **OP Přeshraniční spolupráce** – podporuje projekty příhraniční spolupráce s jinými zeměmi. V programovacím období 2007-2013 to jsou Bavorsko, Polsko, Rakousko, Sasko a Slovensko. Programy jsou zaměřeny na podporu příhraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, zlepšení dopravní dostupnosti příhraničního regionu a ochranu životního prostředí. Mikroregion Jesenicko spadá pod OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko. V roce 2008 byl podán projekt s názvem „Jezera za hory, hory za jezera“. Cílem projektu bylo sblížení dětí z mikroregionu Jesenicko a Powiatu Nysského netradiční zážitkovou formou spojenou s poznáváním jesenicko-nysského regionu, ve kterém děti žijí.

b) Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (ESF) je nejstarším strukturálním fondem, funguje již od roku 1957. Je klíčovým nástrojem pro realizaci Evropské strategie zaměstnanosti. Je zaměřen na aktivity v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. Jeho posláním je snižování nezaměstnanosti a rozvoj trhu práce. ESF poskytla pro ČR na programové období 2004-2006 456,98 mil. € a na programovací období 2007-2013 3,8 mld. €.

Cílem Evropského sociálního fondu je pomoc nezaměstnaným a sociálně znevýhodněným lidem při vstupu na trh práce a přitom jim zajistit rovné příležitosti. Dále je cílem zajistit celoživotní vzdělávání, rozvoj kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly, zlepšení přístupu a účasti žen na trhu práce, zavádění moderních způsobů organizace práce a podnikání, boj se všemi formami diskriminace a nerovnostmi souvisejícími s trhem práce.

V České republice a v Hl. m. Praze ESF podporuje v programovacím období 2007-2013 tři operační programy, které umožňují mikroregionům čerpání prostředků z EU:

- **OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)** – patří mezi víceúčelové tematické operační programy. Podporuje projekty snižující nezaměstnanost, zvyšující kvalifikovanost a začleňování sociálně znevýhodněných obyvatel do společnosti.
- **OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)** – program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, v rámci kterého získává finanční zdroje z Evropské unie. Je zaměřen na oblast rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání s důrazem na celoživotní učení. Podporuje výzkum a vývoj.
- **OP Praha – Adaptabilita (OPPA)** – cílem je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy a zlepšení přístupu k zaměstnání pro všechny, bojuje proti sociálnímu vyloučení a klade důraz na vzdělání. Tento program je platný pouze pro území Prahy. [14]

2.5.3 Ostatní druhy financování

a) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

EAFRD nespadá pod strukturální fondy ani nepatří do hospodářské a sociální soudržnosti, ale patří do společné zemědělské politiky EU. Je to finanční nástroj na podporu rozvoje venkova, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví, a potravinářství. Řídícím orgánem toho to programu je na území ČR Ministerstvo České republiky a hradí se z něj projekty z Programu rozvoje venkova ČR.

Pro programové období 2007-2013 jsou na rozvoj venkova ČR vyhrazeny 2,8 miliardy €, to je nejvyšší částka mezi všemi členskými státy EU. Evropský zemědělský fond se skládá ze čtyř prioritních os, přičemž mikroregiony mohou čerpat ze III. A IV. osy.

- Osa I – zaměřuje se na podporu konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a posílení zemědělských podniků.
- Osa II – podporuje zemědělství v méně příznivých oblastech, přispívá k řešení ochrany přírodních zdrojů a životního prostředí ve venkovských oblastech s důrazem na údržbu krajiny a dále ochranu vody a vodních zdrojů.
- Osa III – jejím hlavním cílem je diverzifikace a restrukturalizace zemědělství, zlepšení občanského vybavení a služeb včetně nezbytné infrastruktury a ochrany životního prostředí s důrazem na zhodnocení potenciálu venkovské krajiny a zachování kulturního dědictví venkova.
- Osa IV – (Leader) Díky metodě založené na principu evropské iniciativy Leader umožňuje větší zapojení venkovských mikroregionů do projektů realizovaných v rámci aktuálních potřeb venkova s cílem zvýšení kvality života v těchto oblastech.

b) Fond solidarity (EUSF)

EUSF vznikl v roce 2002 jako reakce na rozsáhlé povodně ve střední Evropě, k nimž došlo v létě toho roku. Vznikl proto, aby bylo možné pomoci regionům postižených přírodní katastrofou. Od doby vzniku tohoto fondu bylo této formy pomoci využito již při 52 katastrofách, jako jsou lesní požáry, záplavy, období sucha, bouře a zemětřesení. Fond podpořil 23 členských zemí celkovou dotací přesahující 3,2 miliardy eur.

V České republice bylo tohoto fondu využito třikrát a to vždy jako pomoc při povodních jednou v roce 2002 a dokonce dvakrát v roce 2010. Celkově odčerpala z tohoto fondu ČR 145 milionů €. Z fondu jsou financovány jak dopady přírodních katastrof, tak i primární záchranné akce. Po povodních je z těchto zdrojů financována například výstavba nové infrastruktury, především hlavních silnic, zajištění preventivní infrastruktury, oprava poškozených břehů vodních toků nebo také dočasné ubytování vyplavených občanů. [29]

c) Evropský hospodářský systém a norské fondy

Tyto fondy slouží ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů a k poskytování bilaterálních vztahů mezi 15 členskými zeměmi EU střední a jižní Evropy. Do těchto fondů přispívá Island, Lichtenštejnsko a největším podílem (97%) Norsko. Společenství vzniklo z důvodu, že i přes velký pokrok v Evropě stále přetrvávají rozdíly v ekonomickém a sociálním rozvoji.

Zdroje z těchto fondů jsou poskytovány v období 2009-2014 a je v nich vyčleněno 1,79 miliard eur. Tyto finanční prostředky jsou určeny patnácti příjemcům na podporu 146 programů. Mezi hlavní cíle patří ochrana životního prostředí, a změna klimatu, výzkum a stipendia, důstojná práce, justice a vnitřní záležitosti. Programy musí splňovat základní podmínky z hlediska lidských práv, udržitelného rozvoje, dobrého vládnutí, rovnost mužů a žen, vnitřní záležitosti a justice.

ČR je součástí EHP od svého vstupu do Evropské unie tedy od roku 2004. České republice byly vyhrazeny zdroje ve výši 131,8 mil. eur. Hlavní oblasti podpory je zkvalitňování duševního zdraví a zmírnění nerovnosti ve zdravotní péči, ochrana biodiverzity a zmírňování negativních dopadů změny klimatu, posilování spolupráce mezi Norskem a Českou republikou v oblasti výzkumu, boj s organizovaným zločinem, revitalizace kulturního dědictví a zpřístupňování památek a v neposlední řadě zlepšování situace ohrožených skupin obyvatel, včetně romů. [22]

d) Krajské dotace

V kompetenci každého kraje je vyhlášovat dotační programy pro dané programové období. Dotacemi se rozumí prostředky na investiční i neinvestiční projekty. Olomoucký kraj vydává dokumenty, ve kterých jsou stanoveny jednotlivé podmínky pro poskytnutí dotace. Tyto podmínky závisejí na typu dotace. V podmínkách kraj vymezuje kdo je žadatel, podmínky poskytnutí, zásady poskytování finančních příspěvků, kritéria, náležitosti smlouvy a uzavření smlouvy. Kraj také vymezuje oblasti, do kterých je ochotna zdroje poskytnout.

2.6 Formy spolupráce mezi obcemi

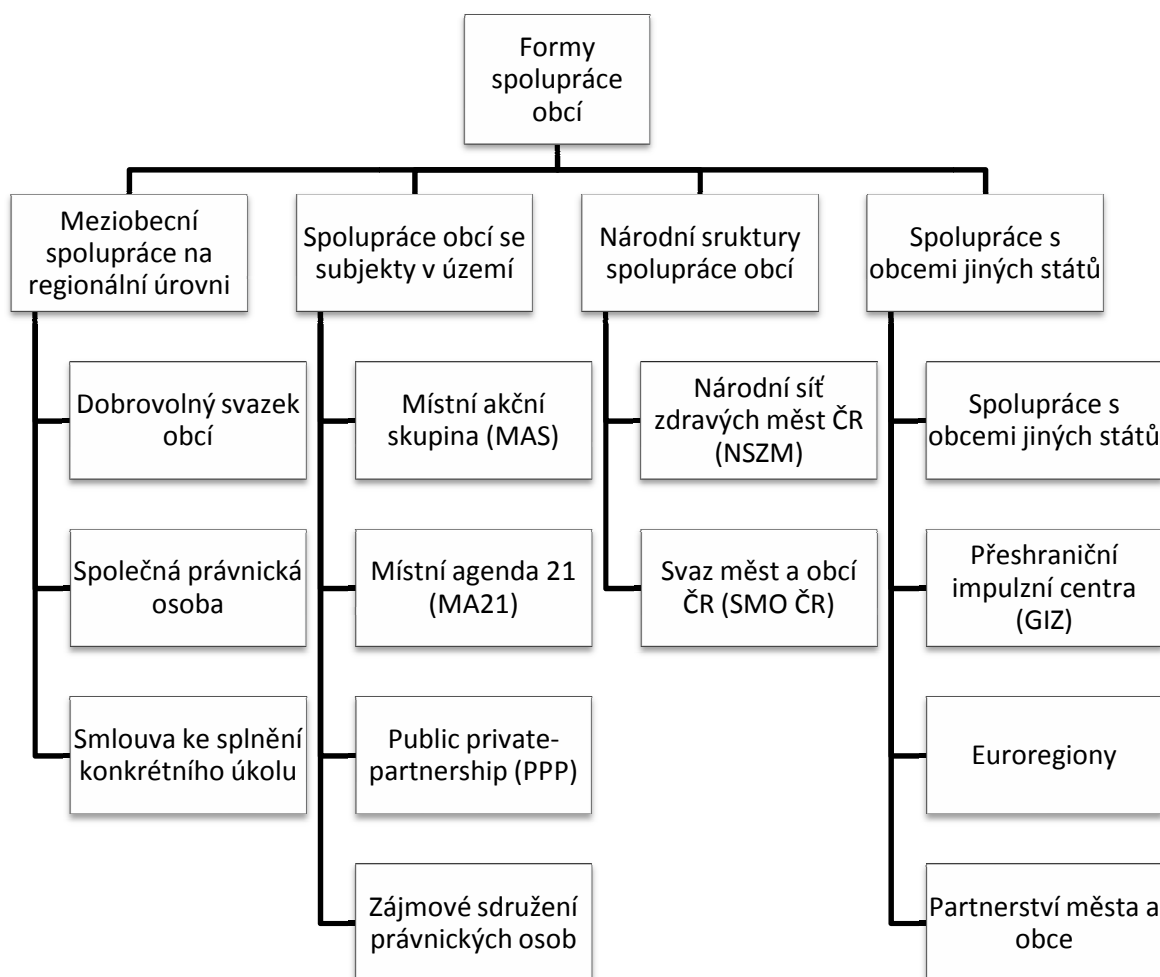
Existuje mnoho hledisek, podle kterých se formy spolupráce člení, nejvhodnější je členění podle území a spolupracujících subjektů. Jednotlivé formy spolupráce vykonávají různý obsah činností, které jsou tvořeny různorodou a širokou škálou navzájem lišících se aktivit. Ty se liší i v jednotlivých případech v rámci určité spolupráce. Obce spolu mohou spolupracovat pouze při výkonu samostatné působnosti, tato podmínka plyne ze zákona 128/2000 Sb., o obcích. Mohou tak uzavřít smlouvu ke splnění konkrétního úkolu, založit právnickou osobu, nebo vytvořit dobrovolný svazek obcí.

Gavlasová [2007, s. 28] uvádí, že spolupráce obcí je členěna na 4 základní formy:

- Meziobecní spolupráci na regionální úrovni,
- Spolupráci obcí se subjekty v území.
- Národní strukturu spolupráce obcí,
- Spolupráci s obcemi jiných zemí.

Tyto formy spolupráce jsou dále členěny na další dílčí jednotky. Celkové schéma členění formy spolupráce je uvedeno v obrázku 2.3 níže.

Obr. 2.3 Schéma členění způsobů a forem spolupráce [1, s. 28]

Zdroj: Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, Iva Gavlasová a kol.

2.6.1 Meziobecní spolupráce na regionální úrovni

Tato forma územní spolupráce je tvořena třemi způsoby, a to uzavřením „*Smlouvy ke splnění konkrétního úkolu; Dobrovolným svazkem obcí a Společnou právníckou osobou.* Všechny tři typy územní spolupráce byly popsány v kapitole 2.4.1 *Vznik mikroregionů.*

2.6.2 Spolupráce obcí se subjekty v území

Spolupráce se subjekty v území je dalším typem spolupráce, který se dále člení na:

Místní akční skupiny (MAS)

MAS jsou založeny na funkční spolupráci různých subjektů na daném území. Jsou to uskupení v rámci iniciativy Leader+, která spojuje subjekty veřejného i soukromého sektoru působící na daném území, jsou to obce, svazky obcí, neziskové organizace, podnikatele a občany. Iniciativu LEADER+ vytvořila Evropská unie, navazuje na iniciativy LEADER I (1991-1994) a LEADER II (1994-1999). Úkolem této metody je povzbuzovat zavádění integrovaných strategií pro trvale udržitelný rozvoj, vyzkoušet nové způsoby podpory přírodního a kulturního dědictví, upevnit ekonomické prostředí, vytvořit nová pracovní místa a přispět k celkovému zlepšení příslušné komunity.

Podnikatelská složka v místních akčních skupinách musí být zastoupena minimálně 50-ti %. Nejobvyklejší právní formou MAS je občanské sdružení, dalšími méně obvyklými formami jsou zájmová sdružení právnických osob nebo obecně prospěšná společnost. V dnešní době význam MAS stále roste a za pomoci těchto uskupení plynou finanční zdroje na rozvoj venkova.[1]

Místní agenda 21 (MA21)

MA 21 vychází ze závěrů mezinárodního Summitu Země v Rio de Janeiru v roce 1992, je to mezinárodní program zavádění zásad udržitelného rozvoje na místní úrovni. Základem programu je zapojení veřejnosti do plánování rozvoje obcí, měst a regionů. Jak napovídá název, kvalita MA21 je hodnocena v konkrétních podmínkách pomocí jednadvaceti kritérií. Podle nich je možné objektivně posuzovat, jaká města, obce a regiony agendu uplatňují a na jaké úrovni se nacházejí. Stává se tak jedním z podkladů pro hodnocení žádosti o granty z Evropské unie, České republiky nebo z krajů. Těchto jednadvacet kritérií je rozděleno do čtyř kategorií uvedených v tabulce 2.3.

Tab. 2.3 Kategorizace kritérií MA21

Označení kategorie	Název	Úroveň	Předpoklad pro dosažení	Příklady v ČR (stav v roce 2006)
-	zájemci	-	zájemce o problematiku MA21	Boskovice, Humpolec, Krnov, Poděbrady, Třeboň, Zlín a mnoho dalších
D	start	základní	organizační zajištění procesu MA 21	Hlučín, Moravská Třebová, Praha 12-Libuš
C	stabilizace	mírně pokročilá	aktivní zapojení veřejnosti a politické zastření procesu MA 21	Hodonín, Kopřivnice, Kuřim, Litoměřice, Orlová, Prostějov, Strašín, Ústí nad Labem
B	systém řízení	pokročilá	zavedení a používání systému řízení municipality dle zásad MA 21	Chrudim, Vsetín
A	dlouhodobý proces	nejvyšší	strategický a dlouhodobý rozvoj za aktivní účasti veřejnosti, založený na principech udržitelného rozvoje a směřující ke zvyšování kvality života svých občanů	-

Zdroj: Spolupráce obcí jako faktor rozvoje, Iva Gavlasová a kol.

Přehledné informace o jednotlivých úrovních MA21 jsou oficiálně vedeny v Databázi MA21. Tato databáze poskytuje informace o rozsahu a kvalitě MA21 v municipalitách pro resorty, kraje a mezinárodní informace. Konzultační a metodický servis zaměřený na Kritéria MA21 a Databázi MA21 poskytuje Národní síť Zdravých měst ČR.[1]

Partnerství veřejného a soukromého sektoru

Partnerství veřejného a soukromého sektoru je označováno jako PPP – Public Private Partnership, vzniká za účelem využití schopnosti a zdrojů soukromého sektoru při zajištění veřejné infrastruktury nebo veřejných služeb. Tato spolupráce se uskutečňuje za různým účelem, různým způsobem a v různém rozsahu.

Podle Gavlasové [2007] jsou dva základní způsoby řešení PPP. V prvním případě obec, kraj, region, stát nebo jiná veřejná instituce buď založí spolu se soukromou právnickou, resp. Fyzickou, osobou samostatnou společnost. Ta realizuje vybraný projekt a za provedenou investici získá dlouhodobé povolení na provozování služby, tzv. koncesi. Na základě ní

provozuje určité činnosti, např. dodávky tepla, energie, dopravní obslužnosti, vzdělávacích, zdravotnických či jiných služeb. Tyto služby jsou zpoplatněny a z těchto poplatků jsou hrazeny provozní náklady a vytvářejí výnosy.

V případě druhém hraje soukromá osoba roli investora a vkládá své finanční prostředky do veřejně prospěšné stavby a tu poté provozuje a spravuje. Tento způsob bývá využíván například u dopravních staveb. Soukromá osoba tak získává prostředky jak od veřejného sektoru, za to že poskytuje veřejně prospěšnou činnost, tak od konečných uživatelů služeb.

2.6.3 Národní struktury spolupráce obcí

Národní struktury spolupráce obcí je tvořena Svazem měst a obcí České republiky a Národní sítí zdravých měst ČR. Obě formy spolupráce jsou popsány níže.

Svaz měst a obcí České republiky

Svaz měst a obcí neboli SMO ČR se řídí zákonem o obcích, ten vymezuje, jaké obce mohou být členy této organizace. Je to organizace otevřená, nestranická a nevládní, založena jako zájmové sdružení právnických osob. Základním cílem SMO ČR je hájit společná práva a zájmy členských obcí a vytvářet pro ně podmínky pro řešení společných problémů a otázek. Spolupracuje na návrzích legislativních opatření prostřednictvím připomínek k právním normám týkajících se místní samosprávy, tím podporuje tvorbu regionální politiky. Jednotlivé požadavky obcí zpracovávají komory Svazu:

- Komora statutárních měst,
- Komora měst,
- Komora obcí.

Svaz také spolupracuje s podobnými svazy v jiných zemích světa. Tím zajišťuje i spolupráci mezi obcemi ČR a v zahraničí. [1]

Národní síť zdravých měst ČR

Národní síť zdravých měst ČR neboli NSZM je také zájmové sdružení právnických osob. Členy jsou obce, města a kraje (municipality) a právnické osoby (sdružení municipalit). Svým členům poskytuje poradenství v oblasti spolupráce a výměnu poznatků a přístupu k finančním zdrojům od státu a EU. Pomáhá zpracovat strategii rozvoje nebo zprostředkovává spolupráci s odborníky u nás i v zahraničí.

Zaměřuje se na:

- komunitní plánování,
- mezinárodní spolupráce,
- školství,
- handicapované spoluobčany,
- volný čas a jiné.

Zapojuje tak místní odborné i nevládní partnery do plánování místní či regionální budoucnosti a tím podporuje kvalitu veřejné správy a strategického plánování s ohledem na udržitelný rozvoj a podporu zdraví. Pro sdílení zkušeností byl vytvořen DataPlán NSZM, informační systém, který propojuje strategické plány jednotlivých obcí, měst a regionů. DataPlán obsahuje i další dokumenty včetně rozpočtů obcí a plánovaných projektů. Evidence umožňuje sledovat množství a efektivitu nakládání s finančními prostředky na určité aktivity.

2.6.4 Spolupráce s obcemi jiných zemí

Ke spolupráci se zahraničím jsou zřizovány Přeshraniční impulzní centra, Euroregiony a Partnerská města a obce.

Přeshraniční impulzní centra - GIZ

Přeshraniční, neboli pobídková, centra pomáhají překonávat technické a společenské hranice podél příhraničních oblastí Dolního Rakouska, Slovenska, České republiky a Maďarska. Jsou pilotním projektem evropské přeshraniční spolupráce, zabývá se především oblastí hospodářství a také kulturou a sociální oblastí. Snaží motivovat obyvatelstvo ke spolupráci se zahraničím prostřednictvím realizace společných projektů.

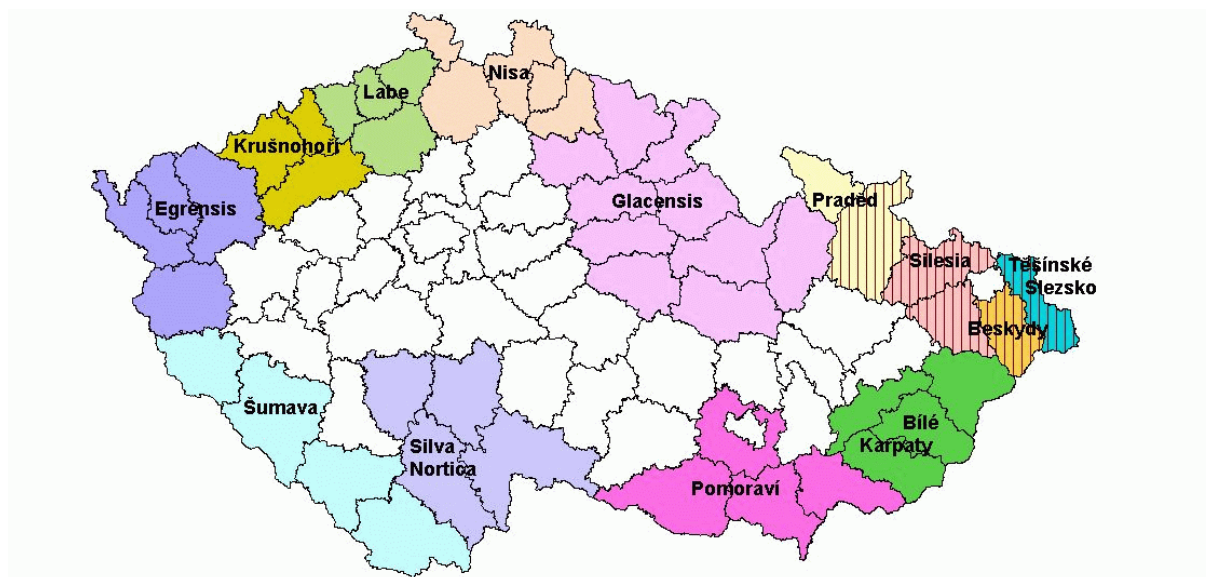
Projekty jsou pak financovány z iniciativy Evropského společenství Intereg IIIA a z regionálních programů firmy Ecoplus a Dolnorakouské společnosti pro podporu příhraničí. V současné době lze finanční prostředky z výzvy EU pro programové období 2007-2013, která v sobě zahrnuje 26 operačních programů, GIZ spadají pod operační program Přeshraniční spolupráce. [1]

Euroregiony

Cílem zřizování euroregionů je postupně snižovat význam státních hranic na úrovni správního společenství, které vede ke spolupráci. Přesto, že pro euroregiony neexistuje právní opora, jsou brány tyto subjekty s velkým respektem. Mají velký vliv na získávání finančních prostředků z EU, jedná se zejména o prostředky z Iniciativy INTERREG existující od roku 1989. Zajímavé je, že euroregiony existují i v nečlenských zemích Evropské unie a financují své aktivity nezávisle na EU.

V České republice fungují jako sdružení právnických osob nebo jako sdružení subjektů vzniklé na základě smlouvy. Tímto spojením se snaží o odstraňování disparit a postupné vyrovnaní sociálního a ekonomického rozvoje v obou partnerských zemích. Zaměřují se především na zlepšení infrastruktury, kultury, hospodářství a sociální oblasti, společně vede zlepšování těchto faktorů ke zlepšování životních podmínek obyvatel. V ČR existuje 13 euroregionů: Nisa, Labe, Krušnohoří, Egransis, Šumava, Silva Nortica, Pomoraví, Bílé Karpaty, Beskydy, Těšínské Slezsko, Silesia, Praděd, Glacensis. Jejich rozložení znázorňuje obr. 2.4.

Obr. 2.4 Euroregiony ČR.

Zdroj: Český statistický úřad

Partnerská města a obce

Řada obcí a většina měst spolupracuje s jedním či více partnerskými evropskými obcemi či městy. Partnerské vztahy navazují prostřednictvím Svazu měst a obcí ČR nebo z vlastní iniciativy.

Smyslem této spolupráce je vzájemné předávání si poznatků v oblasti veřejné správy, společenská a kulturní spolupráce, výměnné pobyty, spolupráce v oblasti dopravy, cestovního ruchu, územního plánování a spolupráce na projektech. Aby společenství fungovalo, je zapotřebí vzájemné chápání a porozumění vzájemné spolupráce, partneři musí umět efektivně komunikovat a jasně si stanovit cíle partnerství.

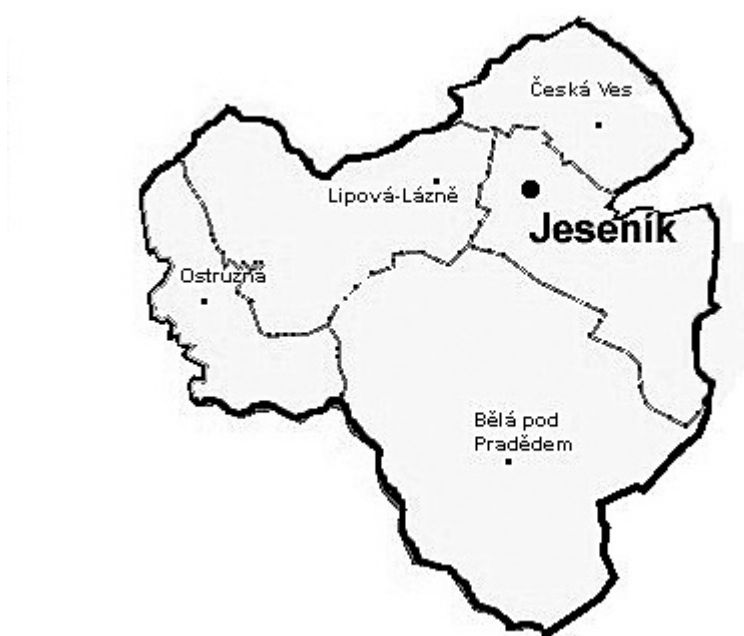
Partnerská města a obce čerpají finanční zdroje zejména z EU, a to formou grantů na výměnné pobyty občanů z partnerství měst nebo na pořádání seminářů a konferencí, tyto akce však musejí sympatizovat s myšlenkou evropské integrace. Nejvíce je podporována integrace znevýhodněných skupin obyvatel, dále rovné příležitosti pro muže i ženy a důraz je kladen i na výměnné pobyty mladých lidí a na pořádání vzdělávacích a kulturních akcí.

3. Vymezení a základní charakteristika mikroregionu Jesenicko

Mikroregion Jesenicko funguje již od roku 1999 na základě „Dohody obcí o založení Mikroregionu Jesenicko“. 10. dubna 2002 zde vznikl dobrovolný svazek obcí podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění. Účelem vzniku Mikroregionu Jesenicko je ochrana a prosazování společných zájmů, především pak vzájemná spolupráce a koordinovaný postup při komplexním rozvoji a výkonu samostatné působnosti obcí.

Mikroregion se skládá z těchto měst a obcí: Bělá pod Pradědem, Česká ves, Jeseník, Lipová Lázně a Ostružná. Jejich rozložení znázorňuje mapka níže. Mikroregion geograficky patří do Olomouckého kraje a rozkládá na ploše 224,3 km² to je 31,2% rozlohy okresu Jeseník. Okres Jeseník se skládá ze čtyř mikroregionů: Zlatohorsko, Javornicko, Vidnavsko a právě Jesenicko, které je svou rozlohou největší a jímž jako jediným prochází silnice I. tř. č. 44 na hraniční přechod Mikulovice Glucholazy. K 1.1.2013 zde žilo 18 547 obyvatel při hustotě osídlení 83 obyvatel na km². Předsedou je starosta obce Bělá pod Pradědem pan Miroslav Kružík a místopředsedkyní je starostka Jeseníku paní Ing. Marie Fomiczewová.

Obr. 3.1 Obce mikroregionu Jesenicko

Zdroj: Vlastní zpracování

Mikroregion se nachází v chladné horské oblasti táhnoucí se na jihozápad k Červenohorskému sedlu, přes část Hrubého Jeseníku až po Malý Děd, na východě zasahuje do výběžku Rychlebských hor a Zlatohorské vrchoviny. Na severu sahá k sedlu Na Pomezí. Členské obce mikroregionu tvoří hranici Chráněné krajinné oblasti Jeseníky, kromě Bělé pod Pradědem ležící uvnitř. Největší plochu mikroregionu zabírají lesní porosty, více v příloze č. 5. [20]

3.1 Obce ležící v mikroregionu

Jak již bylo uvedeno, mikroregion Jesenicko se skládá z pěti obcí, a to: Jeseník, Česká Ves, Lipová Lázně, Bělá pod Pradědem a Ostražná. V následující tabulce je několik základních údajů o těchto obcích.

Tab. 3.1 Základní údaje o obcích ležících v mikroregionu Jesenicko

Údaj	Jeseník	Česká Ves	Lipová Lázně	Bělá p. Pradědem	Ostražná
Počet částí obce	3	1	3	4	3
Katastrální výměra (km ²)	38,22	24,51	44,38	92,12	25,08
Počet obyvatel*	11 711	2 484	2 362	1 819	171
Průměrný věk*	42,7	39,9	42,0	40,7	41,6
Produktivní obyv. (%)	68,68	70,29	69,69	17,52	71,93
Pošta	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Škola	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
Zdravotnické zařízení	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
Policie	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Celnice	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
Peněžní ústavy	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
Benzinová čerpací stanice	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Kanalizace, ČOV	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Vodovod	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Plynofikace	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano

Zdroj: Vlastní zpracování, data z ČSÚ

**k 1.1.2013*

Jeseník

Jeseník je okresním městem v severním výběžku Olomouckého kraje. Jeho název pochází z německého Freiwaldau – místo zbavené lesa, počeštěný název byl Frývaldov. Znak města zobrazuje Dolnoslezskou orlici a hnědého medvěda na zeleném trávniku. Historicky spadá město do oblasti Slezska. Je to obec s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Město leží na soutoku říček Staříče a Bělé na pomezí Hrubého Jeseníku s Rychlebských hor. Jeseník je se svou sítí úřadů, škol, kulturních institucí, sportovišti,

zdravotními zařízeními a obchody přirozeným okresním spádovým centrem okresu, to značí i počet obyvatel, který je největší z celého mikroregionu. Krajské město Olomouc je odsud vzdáleno 107 km, moravskoslezská metropole Ostrava 114 km, Brno 160 km a hlavní město Praha 230 kilometrů. Významná je poloha při hranici s Polskem. Jak je uvedeno v tabulce, Jeseník má rozlohu 38,22 km² a skládá se ze tří místních částí Bukovice, Děřichov a Jeseník. Jeseník je známý především lázeňstvím a to díky Priessnitzovým vodoléčebným lázním. Za zmínku stojí i pamětihodnosti jako Vodní tvrz vybudována v 15. století dnes v ní sídlí Vlastivědné muzeum, kolonáda dlouhá 1 160 metrů, na niž se nachází socha Iva, jehož ocasu se prý stačí dotknout a splní přání, renesanční radnice, kostel Nanebevzetí Panny Marie, Morový sloup Nejsvětější trojce, Katovna, atd. [18, 33]

Česká Ves

Česká ves své jméno získala s největší pravděpodobností podle horníků z Čech, kteří na jejím území ve 14. století dolovaly železnou rudu a zlato. Německý název obce byl Böhmischdorf. Obec leží v nadmořské výšce 400 m v údolí řeky Bělé, spadá tak do povodí Odry, resp. Kladské Nisy. Údolí je lemováno Hrubým Jeseníkem na severu a Rychlebskými horami na jihu. Státní hranice s Polskem leží 13 km severně. Zástavba obce je situována podél řeky silnice a rozkládá se tak na rozloze 4 kilometrů. Celkově zabírá plochu 24, 51 km², je tedy nejmenší obcí v mikroregionu. Mezi místní zajímavosti obce patří kostel sv. Josefa, rodinný dům zakladatele Lázní dolní Lipová Johana Schrotha, budova Šoltéžství, sousoší Panny Marie s Jezulátkem – Mariánský sloup nebo například Muzeum Auto – moto veteránů. [10]

Lipová-lázně

Stejně jako předešlé obce leží Lipová-lázně na rozhraní pohoří Hrubého Jeseníku a Rychlebských hor při březích řeky Staříč. Území obce zabírající 44,38 km² je značně členité, jak napovídají nadmořské výšky – střed obce 498 m n. m., vrchol hory Šerák 1 351 m n. m., Mračná hora 1 272 m n. m. a nejvyšší vrchol Rychlebských hor Smrk s nadmořskou výškou 1 125 m. Katastrální výměra obce se skládá ze tří částí Horní Lipová, Lipová-lázně a Bobrovník. Co se týče obyvatel, je Lipová-lázně jednou z největších na Jesenicku. Historicky patří obec do území Slezska, přičemž západní hranice obce tvoří hranici mezi Moravou a Slezskem. Západ území tvoří taky hranici s Polskou republikou, a to přesně v bodě zvaném Smrk-hraničník. Jak napovídá název obce, významným prvkem obce byly Lázně Dolní Lipová, které vznikly již v roce 1842, bohužel díky poklesu zájmu klientů ukončily

k 31.12.2013 svou činnost. Německý název obce byl Lindenwiese – lipová louka, název obce vystihuje i znak obce s lipovými listy a lázeňskou fontánou. Zajímavostí je Muzeum slezského Semmeringu, které se věnuje právě lázeňství a historii obce a zde sídlí informační centrum obce. Mezi architektonické památky patří kostel Sv. Václava, klasicistní budova Rychta, pomník obětem tzv. Frývaldovské stávky a další. [23]

Bělá pod Pradědem

Bělá pod Pradědem se skládá čtyř částí – Adolfovice, Bělá, Domašov a Filipovice, které zabírají celkovou plochu o rozměru 92,12 km², rozlohou je tedy největší v mikroregionu. Od krajského města Olomouc je vzdálena 86 km. Geomorfologicky leží obec v České vysočině, krkonošsko-jesenické neboli sudetské oblasti, jesenické východosudetské oblasti, Hrubém Jeseníku, v Pradětské, Keprnické a Mědvětské hornatině. Nejvyššími body jsou na hranici obce Keprník 1 423 m n. m., Šerák 1351 m n. m., dále Velký Klínovec 1 164 m n. m. nebo Výrovka 1 164 m n. m, další vrcholy jsou Točník, Šumný, Velký Klín, Lysý vrch. Hlavním tokem je zde říčka Bělá a obec spadá pod povodí Odry. Mezi pamětihodnostmi lze zmínit zříceninu hradu Adelsburg a barokní kostely sv. Tomáše Apoštola a sv. Jana Křtitele. [7]

Ostružná

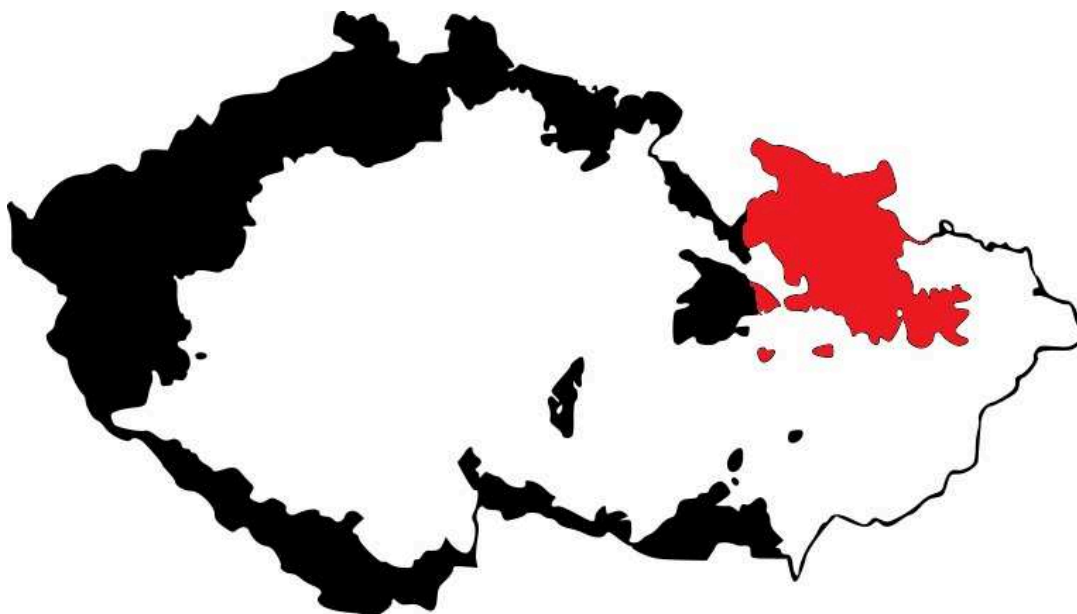
Název obce pochází z německého Spaarenhau, tzn. Místo, kde se kácely stromy, nářečím z tohoto názvu vznikl Spornhau, znamenající ostruha. Překladem tak koncem 19. stol vznikl název Ostružná. Původ jména je zachycen ve znaku, na kterém jsou překřížené zlaté sekery a tři ostruhové hvězdice, značící tři místní části obce. Znaky všech obcí jsou obsaženy v příloze č. 2. Ostružná se rozkládá na ploše 25,08 km² po obou stranách moravsko-slezské hranice. Na severozápadě sousedí s Polskem, od krajského města Olomouc je vzdálena 92 km. Geomorfologicky leží obec v provincii Česká vysočina, subprovincii krkonošsko-jesenické (sudetské) a jesenické (východosudetské) oblasti, na hranici Rychlebských ho a Hrubého Jeseníku. Významnými vrcholy jsou Šerák, Smrk, Keprník apod. Území patří do povodí Dunaje, resp. Moravy. Významnými kulturní památkou je barokní kostel sv. Tří králů a starý německý hřbitov z dob Sudet. [26]

3.2 Historie mikroregionu

Všechny obce mikroregionu leží v okrese Jeseník, který vznikl až v roce 1996 (tj. o 6 let později než ostatní okresy) odtržením od okresu Šumperk. Ještě dříve však obce se

svými německými názvy ležely v okrese Frývaldov a to v letech 1868-1947, výjimkou byla pouze Ostružná, ovšem bez slezské osady Ramzová, která patřila do katastru Horní Lipové. Historicky leží všechny obce na území Slezska opět s výjimkou Ostružné, která až na část obce Ramzová, leží na Moravě. Slezská část mikroregionu patřila k české části Niského knížectví. Jak napovídají německé názvy obcí a obrázek č. 3.2 níže, oblast z velké části patřila pod tzv. Sudety, tedy pohraniční oblast České republiky, ve které do roku 1945 převažovalo německé osídlení. [34]

Obr. 3.2 Krkonoško-jesenická neboli-sudetská provincie

Zdroj: Vlastní zpracování, Wikipedie – otevřená encyklopedie

Nejstarší zmínky, a to z roku 1260, existují o městě Jeseník, nazývaného „perla Jesenicka“. Již kolem roku 1290 bylo město střediskem vikbildu okrsku 10 obcí. Ve 14. století bylo v blízkosti města 13 hamrů na výrobu kvalitního železa, které se prodávalo dokonce i v Anglii. Postupně však těžba železa upadala a hamry zanikaly, avšak v roce 1506 je datován nový rozmach těžby nejen železné rudy, ale i zlata a stříbra, oblast se tak stala vlastnictvím známé podnikatelské firmy Fuggerů z Augšpurku. Po vytěžení rudného bohatství firma město i s okolními vesnicemi prodala zpět biskupství vratislavskému. V 16. století se zde prosadilo plátenictví, jeho výrobky se vyvážely do celé Evropy i nově objevených zámořských osad, řemeslo vyneslo městu mnoho cechovních řádů. V 18. století město proslavil Vincenc Priessnitz (1799-1851), a to nejen v Evropě, ale i v Americe. Se zánikem feudalismu se v roce 1850 město stalo okresním hejtmánstvím. S rostoucí

koncentrací průmyslu rostl i počet obyvatel. V roce 1836 zde žilo 2 518 osob a v roce 1869 se zdvojnásobil na 5 452 obyvatel. V roce 1930 město čítalo 8 621 obyvatel. Rostoucí počet obyvatel vyžadoval vybudování nemocnice (1876), železniční spojení do Hanušovic a Glucholazy (1888), které se díky velkému provozu v roce 1912 rozšířilo do dnešní podoby. Vybudováním železnice významně vzrostl cestovní ruch, záměrně pěstovaný od roku 1881 sudetským horským spolkem. Vybudováno tedy bylo i koupaliště (1882) a hotely, za zmínku stojí dnešní hotel Jeseník, který vznikl v roce 1890 jako hotel U koruny. V roce 1900 byl do města zaveden plyn a v roce 1920 elektrifikace. Ochranu města zajišťoval od roku 1871 hasičský sbor. Významnými hospodářskými institucemi byly Záloženský spolek (1865) a Městská spořitelna (1872). První noviny vznikly v roce 1874. Teprve v roce 1872 zde vznikla chlapecká škola (současné gymnázium), která byla o 15 let později doplněna školou dívčí. Školních lavic byl velký nedostatek, v té době žilo v Jeseníku více než 5 000 obyvatel. Roku 1881 vznikla obecná škola a 1888 měšťanská škola řádu Voršilek. Až v roce 1913 vzniklo gymnázium umístěné v chlapecké škole. Učňovským studiem se zabývala pokračovací škola (1833). Za první republiky probíhala výuka ve skromné menšinové škole. První světová válka vzala život 185 lidem, stále zde vládl německý nacionalismus, zejména v měšťanských vrstvách. Po válce v roce 1919 zde zvítězila ve volbách sociální demokracie, kdy však nedošlo k zásadnímu sociálnímu zvratu, avšak konec druhé světové války zcela změnil národnostní a sociální podmínky v oblasti. Nejvíce se na vzhledu města podepsal nový komunistický totalitní režim, kdy nová vláda neudržovala historické dědictví kvůli jeho německému původu. Mnoho památek tak bylo zničeno a nahradily je panelové domy. V revolučním roce 1989 bylo centru města opět vráceno jméno Masarykovo náměstí. V roce 1993 byla zrekonstruována klášterní kaple, která v současnosti slouží jako koncertní a výstavní síň, byl vybudován také domov důchodců a nový vstup do nemocnice. V posledních letech vyrostlo na území města několik obchodních řetězců. [20]

V roce 1976 byla k Jeseníku připojena Česká ves, která se v roce 1990 osamostatnila. Jak již bylo uvedeno, její název vznikl nejspíše díky zdejšímu pobytu horníků z Čech. První zmínky o obci se objevují až v roce 1416, do té doby totiž patřila k obci údolí Bělé Waltersdorf, o které se píše již od roku 1284. V 16. století zde vládla zlatá horečka a ta výrazně zvýšila počet osadníků. Obec významně poškodila 30letá válka spojená s drancováním a epidemií moru v roce 1627. Další významný vliv na obec měly čarodějnické procesy, které odsoudily na smrt 16 žen a 1 dítě, to nejvíce obětí těchto procesů na Jesenicku. Obec patřila v posledních stoletích k největším na Jesenicku a počet obyvatel zde spíše rostl.

Největší rozvoj nastal v obci v 18. století, kdy se rozvíjí plátenictví, spolková pila, mlýn. Nejvíce obyvatel zde bylo v roce 1830 a to 2 693. V roce 1894 se spolková továrna mění na společnost pro výrobu železného zboží, dnes Řetězárna a.s., jejíž výrobky se prodávají ve více než 30 zemích světa. Po druhé světové válce počet obyvatel klesl a v roce 1950 zde žilo 1 511 obyvatel. Po sloučení s Jeseníkem došlo k opětovnému rozvoji obce a vzrostl i počet obyvatel na 2 296 (r. 1991). Významným zdejším rodákem je zakladatel lázní Dolní Lipová Johan Schroth (1798-1856). [10, 20]

O obci Lipová lázně existují první zmínky z roku 1290. Po roce 1547, kdy stejně jako Česká Ves, patřila Lipová-lázně do správy vratislavského biskupství, bylo podporováno zemědělství a těžba dřeva. Koncem 16. stol. zde vznikla velká pila. V roce 1779 byl v Dolní Lipové vojenský špitál, ze kterého se rozšířila nákaza a zabila několik stovek lidí. Osada se protahovala do horských údolí a v roce 1786 tak vznikla osada Ramzová, pojmenovaná podle ředitele biskupských statků Ramsy. V letech 1787-1788 byl vybudován nový kostel sv. Václava i se školou. Počátkem 19. století založil vratislavský biskup v údolí Mordové rokle sklárnu, která byla v roce 1884 přeložena do Dolní Lipové, v druhé polovině tohoto století se uplatnila těžba a zpracování žuly a mramoru. V té době patřila obec k největším na Jesenicku, k rozvoji obce významně přispěly zdejší lázně, které založil v roce 1842 J. Schrothem. V roce 1930 zde žilo 3 470 obyvatel. Stejně jako ostatní obce byla obec pod německým vlivem, za první republiky zde existovala škola, pro českou menšinu, která neměla dlouhé trvání. Po druhé světové válce se situace obrátila. Roku 1947 vznikla v části Dolní Lipové učňovská škola a zachována je i základní škola. V roce 1969 byla učňovská škola určena pro mládež vyžadující zvláštní péči. Druhá světová válka se podepsala také na počtu obyvatel, který v roce 1950 klesl na 1 987 osob. V roce 1960 dochází ke spojení obcí Dolní Lipová a Horní Lipová a vzniká tak obec Lipová-lázně. Významným rodákem je profesor přírodních věd a autor čtyřsvazkové historické topografie rakouského Slezska z roku 1806 Reginald Kneifl (1761-1826). Rodačkou je i řádová sestra, u níž se uvažuje o blahoslavení, Marie Klára Feitzová (1905-1937). [20]

Bělá pod Pradědem se skládá ze čtyř obcí: Adolfovice, Bělá, Domašov a Filipovice. Název Domašov pochází z německého Thomasdorf – Tomášova ves k obci patřily od konce 18. století osady pojmenované podle vratislavských biskupů Valdeburg (Waldeburg) a Filipovice (Philipsdorf). V roce 1949 byl Valdeburg přejmenován na Bělou a v roce 1964 na Bělou pod Pradědem, která zahrnovala i část Adolfovice. Ves byla založena někdy kolem roku 1284. V roce 1730 vznikla v Dolním Domašově fara s novým kostelem sv. Tomáše

Apoštola a školou. V roce 1793 vznikla další škola pro Valdeburg, Horní Domašov a Filipovice a následující rok zde byl postaven kostel sv. Jana Křtitele. Třetí škola vznikla ve Valdeburgu vznikla roku 1808. Za druhé světové války zde byly zajatecké tábory, které připomínají hřbitovy sovětských zajatců v údolí Zaječského a Bystřého potoka. Po druhé světové válce rostl cestovní ruch a to zejména ve Filipovicích a na Červenohorském sedle. Zaniklo však mnoho zdejších podniků a živností. Větší závody se začaly koncentrovat v Adolfovicích. Až v roce 1955 bylo založeno JZD, které bylo spojeno v roce 1962 s JZD Adolfovice a s ním v roce 1974 vstoupilo do Zemědělského družstva v Jeseníku. O rozsáhlé lesy se starají dvě polesí lesního závodu Jeseník a.s. v Domašově a Bělé.

Ostružná byla založena kolštejnskou vrchností v roce 1561, tedy nejpozději ze všech členských obcí. Součástí obce byla osada Petříkov, kterou založil Hanuš Petřvaldský. Vrchnost nechala postavit v roce 1794 kostel Tří králů a rok později byla obnovena fara zaniklá v 16. stol. Budova školy byla postavena v roce 1800 v Ostružné a 1915 v Petříkově. Po roce 1848 byly vesnice připojeny ke staroměstskému soudnímu okresu v šumperském hejtmánství. V Petříkově byl těžen pyritu a tuhy. V druhé polovině 19. stol. se zde vyráběla zinková barviva, tato výroba byla jedinečná v celém Rakousko-Uhersku. V meziválečném období kolštejnský velkostatek spravoval 900 ha lesa. Dřevo bylo zpracováváno na výrobu kartáčových destiček a na území Ostružné pracovaly také dva mlýny. Po druhé světové válce se obec kvůli poklesu hospodářství začala vyliďňovat. V obci se však začal rozvíjet turistický ruch a to zejména po vybudování lanovky na Šerák na Ramzové, která byla k obci připojena v roce 1960.

3.3 Socioekonomická analýza

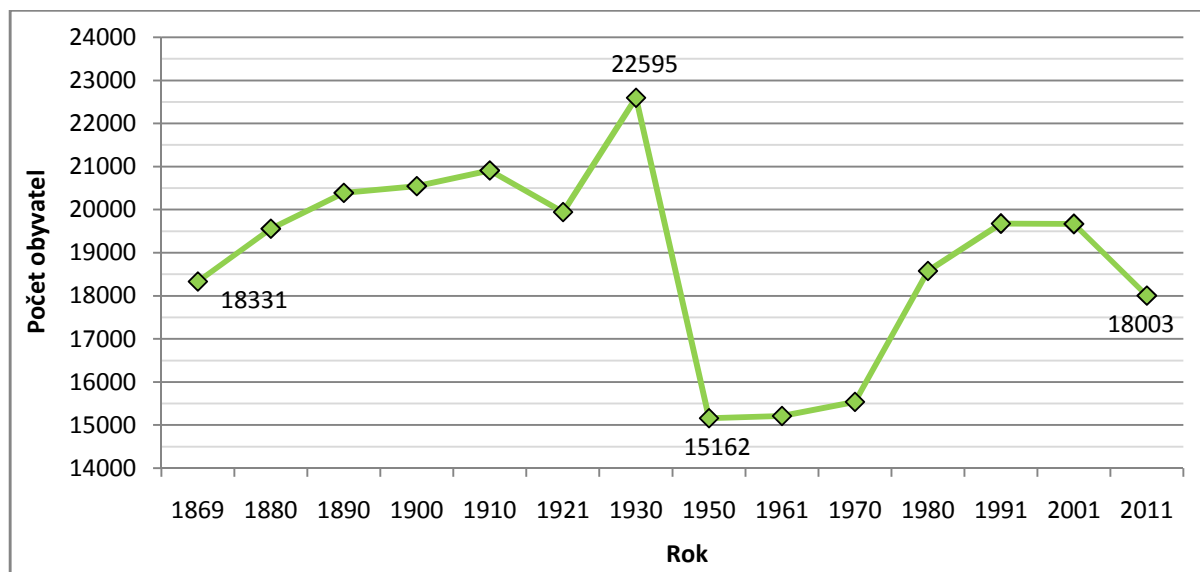
V této kapitole se práce věnuje socioekonomickým charakteristikám mikroregionu Jesenícko. Použity byly data především z Českého statistického úřadu, výsledků Sčítání lidu, domů a bytů a portálu Ministerstva práce a sociálních věcí. Jednotlivá data byla zpracována a graficky znázorněna pomocí programu Microsoft Office Excel 2007.

3.3.1 Demografické prostředí

Podle údajů ze *Sčítání lidu, domů a bytů* žilo k 31.12.2011 v mikroregionu 18 003 obyvatel. Z grafu 3.1 lze vidět, že od posledního sčítání v roce 2001 počet obyvatel poklesl a to o 1 663 obyvatel. Jak je zřejmé z tabulky 3.2 tento nežádoucí trend nadále pokračuje. V historickém vývoji obyvatel nejsou uvedeny údaje z roku 1939 a 1945, tedy údaje z období druhé světové války, data z tohoto období totiž nebyla zaznamenána u všech členských obcí.

Jak jde vidět z grafu, druhá světová válka měla velký dopad na vývoj počtu obyvatel, v posledním předválečném sčítání, tedy v roce 1930 žilo v oblasti mikroregionu 22 595 obyvatel, což je nejvíce obyvatel v historii mikroregionu. Nejméně obyvatel bylo zjištěno v poválečném sčítání v roce 1950, sečteno bylo 15 162 obyvatel, vlivem války tak oblast přišla o 7 433 obyvatel. Důvodem byly hlavně výrazné společenské a sociální změny, jak již bylo uvedeno v kapitole 3.2 Historie mikroregionu.

Graf 3.1 Vývoj počtu obyvatel v letech 1869-2011

Zdroj: Vlastní zpracování dat [Historický lexikon obcí České Republiky 1869-2005, Statistický lexikon obcí České republiky 2013]

Následující tabulka zachycuje vývoj počtu obyvatel v mikroregionu v letech 1991-2012. Nejvíce obyvatel žilo v oblasti mikroregionu v roce 1995. Jak jde vidět tohoto roku počet obyvatel v mikroregionu stále klesá a to hlavně kvůli nízkému nebo zápornému přirozenému přírůstku a zápornému migračnímu saldu, které nabývá vysokých hodnot.

Tab. 3.2 Vývoj počtu obyvatel 1991-2012

Vývoj počtu obyvatel Jesenicko											
Rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Počet obyvatel	19 629	19 754	19 846	19 984	20 089	20 074	19 997	19 980	19 952	19 912	19 667
Přiroz. přírůstek	105	84	64	44	27	22	5	30	1	-28	-2
Migrační saldo	20	8	74	61	-42	-99	-22	-58	-41	-77	-39
Celk. přírůstek	125	92	138	105	-15	-77	-17	-28	-40	-105	-41
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel	19 626	19 555	19 577	19 577	19 513	19 424	19 274	19 181	19 150	18 783	18 709
Přiroz. přírůstek	0	34	44	-11	4	8	7	44	-3	-14	0
Migrační saldo	-71	-12	-44	-53	-93	-158	-100	-75	-74	-60	-162
Celk. přírůstek	-71	22	0	-64	-89	-150	-93	-31	-77	-74	-162

Zdroj: Vlastní zpracování dat z Českého statistického úřadu

K české národnosti se při sčítání lidu v roce 2011 přihlásilo 77,80% obyvatel mikroregionu, to je o 11,79 % méně oproti roku 2001. Téměř stejný podíl obyvatel uvádělo méně časté národnosti, které jsou zahrnuty v kolonce ostatní. Jak lze vidět v tabulce 3.3 další nejčastěji uváděnou národností je národnost moravská a poté slovenská a německá. Další národnosti jako je slezská, romská, polská, ruská, ukrajinská a vietnamská se oproti roku 2001 příliš nezměnily a pohybují kolem jedné desetiny procenta.

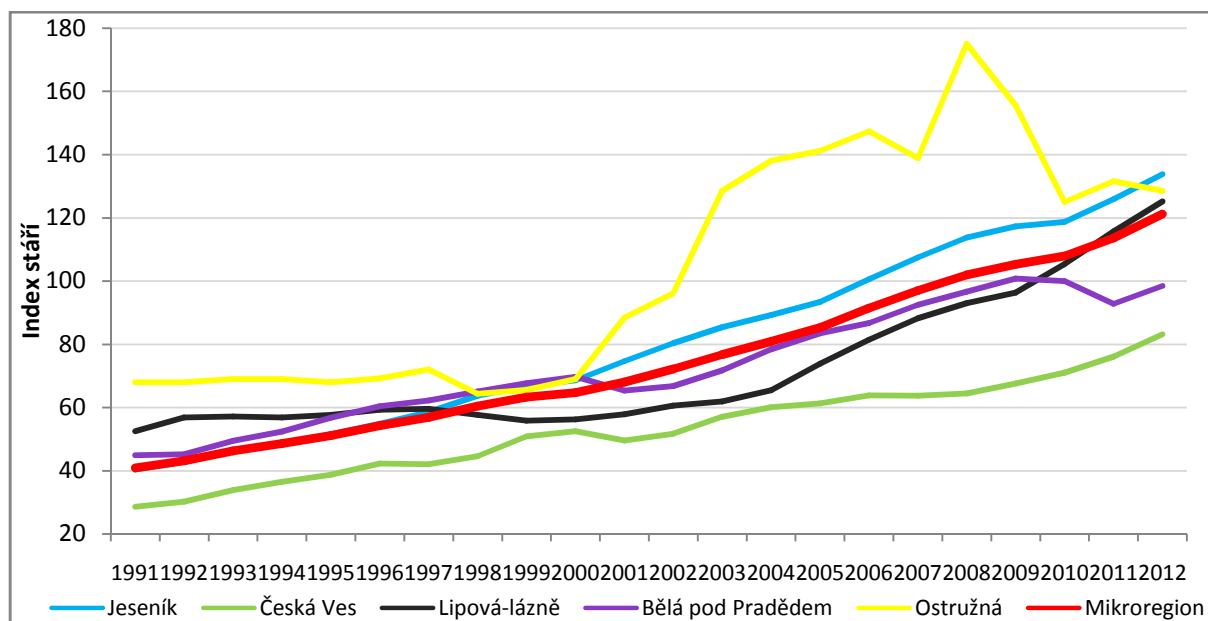
Tab. 3.3 Obyvatelstvo podle národnosti

Obyvatelstvo mikroregionu Jesenicko podle národnosti 2001 a 2011											
Rok	česká	moravská	slezská	slovenská	romská	polská	německá	ruská	ukrajinská	vietnamská	ostatní
2001	89,59	3,59	0,24	3,36	0,17	0,18	1,40	0,07	0,12	0,08	1,19
2011	77,80	4,07	0,22	2,82	0,11	0,15	1,13	0,06	0,09	0,11	13,44

Zdroj: Vlastní zpracování dat z ČSÚ a SLDB 2011

Následující graf zachycuje index stárí členských obcí a mikroregionu v letech 1991-2012. Index stárí vyjadřuje kolik obyvatel ve věku 65+ připadá na 100 dětí, tzn. na obyvatele ve věku 0-14 let. Hodnota větší než sto znamená, že v dané obci žije více obyvatel ve věku 65+ než dětí. Červená linie vyznačuje dlouhodobý proces stárnutí v mikroregionu.

Graf 3.2 Index stárí mikroregionu od roku 1991

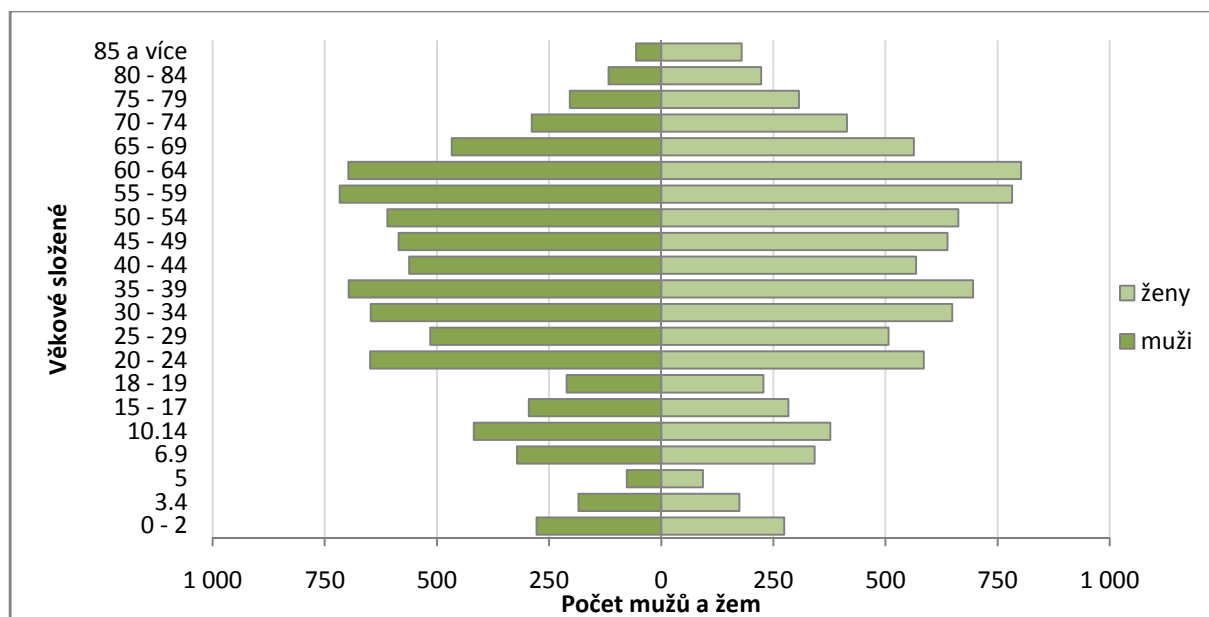

Zdroj: Vlastní zpracování dat z ČSÚ

Nejvyšší index stárí byl zaznamenán v obci Ostružná v roce 2008, kdy hodnota ukazatele dosahoval hodnoty dokonce 175, od tohoto roku index mírně klesá a v současné době je na hodnotě 128,57. Jedinou obcí mikroregionu, kde dlouhodobě převažuje dětská

složka nad obyvateli 65+, je Česká Ves, jejíž index stárnutí měl k 31.12.2012 hodnotu 83,13. V současné době převažuje podíl dětské složky i v Bělé pod Pradědem s hodnotou 98,47, obec však hodnotu 100 přesáhla v roce 2009 a 2010. Podrobné informace k tomuto ukazateli obsahuje příloha č. 3. Následující graf znázorňuje věkové složení obyvatelstva neboli věkovou pyramidu obyvatel mikroregionu v roce 2011.

Graf 3.3 Věková struktura mikroregionu Jesenicko

Zdroj: Vlastní zpracování dat ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011

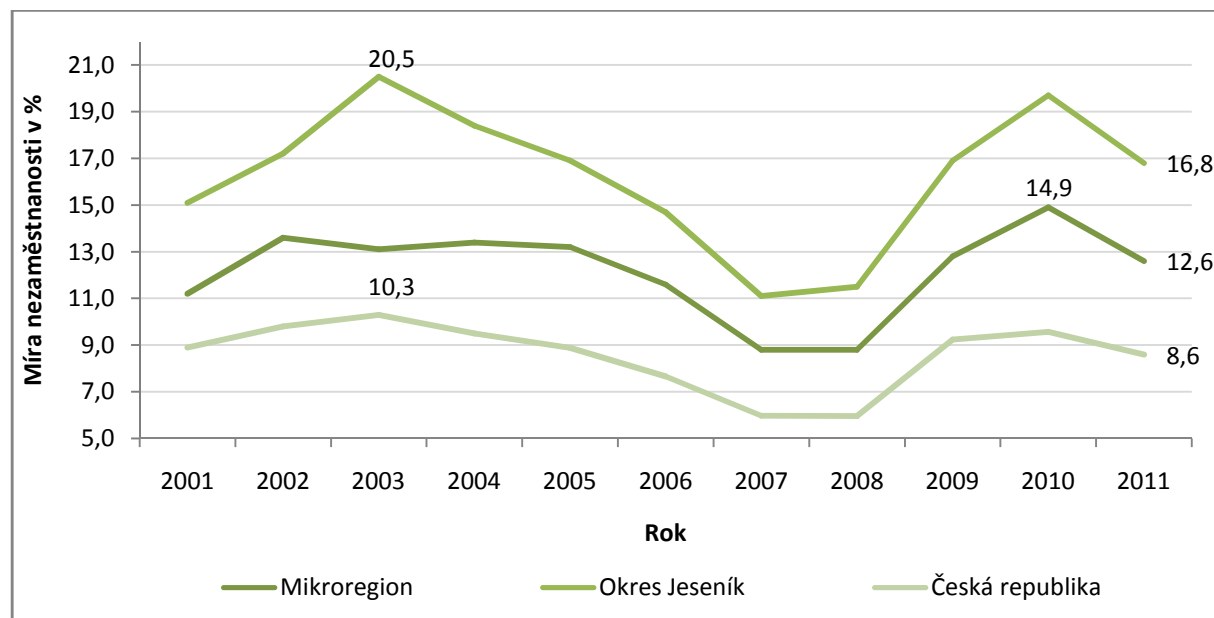
3.3.2 Trh práce

Dlouhodobým problémem oblasti Jesenicka je nezaměstnanost. V roce 2011 byla v okrese Jeseník nejvyšší nezaměstnanost v celé České republice, podíl nezaměstnaných osob dosahoval hodnoty 16,8%. K 31.12.2013 dosahoval podíl nezaměstnaných osob v okrese 11,88%, což je největší podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji. Celorepublikově je okres 4. nejhorším okresem a je vysoko nad republikovým průměrem.

Registrovaná míra nezaměstnanosti mikroregionu Jesenicko je v porovnání s ostatními mikroregiony v okrese nejnižší, zřejmě díky členství okresního města Jeseník, kde se soustředí veřejný i soukromý sektor. Výhodou mikroregionu je také státní silnice I. Třídy č. 44, která prochází všemi obcemi mikroregionu, jižně navazuje na trasy od Brna, Olomouce i Prahy, severně pak na hraniční přechod do Polska (Mikulovice/Glucholazy) a východně směrem na Opavu a Ostravu. Vývoj registrované nezaměstnanosti zachycuje graf 3.4, na kterém je vidět, že registrovaná míra nezaměstnanosti má téměř stejný vývoj, jako celorepubliková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti je však vyšší. Lze tedy

konstatovat, že nezaměstnanost mikroregionu Jesenicko je vzhledem k ČR nadprůměrná. Na vývoji nezaměstnanosti se značně podepsala celosvětová hospodářská krize, která způsobila úpadek podniků, snížení výroby a následného propuštění pracovní síly. [38]

Graf 3.4 Míra registrované nezaměstnanosti

Zdroj: Vlastní zpracování dat z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí

Mezi lety 2001 a 2011 byla nezaměstnanost v mikroregionu nejvyšší v roce 2010 se 14,9 procenty. Nejlépe na tom byl mikroregion v letech 2006 – 2008. Metoda semaforu v tabulce 3.4 upozorňuje také na nejvyšší nezaměstnanost. Srovnáním členských obcí, dosahovala nejvyšší nezaměstnanosti obec Bělá pod Pradědem s to s hodnotami kolem 17,2 v roce 2009 a 18,1 v roce 2010. Nejmenší nezaměstnanost byla naměřena v obci Ostružná v roce 2007.

Tab. 3.4 Míra registrované nezaměstnanosti v mikroregionu Jesenicko

Míra registrované nezaměstnanosti (měsíc prosinec)											
Obce	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Jeseník	10,8	11,6	14,0	12,9	11,6	9,5	7,0	7,1	9,7	11,9	10,6
Česká Ves	10,3	14,3	14,6	15,5	12,4	11,4	8,4	8,6	15,1	15,2	10,0
Lipová-lázně	12,3	13,3	14,1	14,5	11,9	10,9	9,9	8,4	14,3	13,7	12,5
Bělá Pod Pradědem	14,3	15,5	16,3	14,9	15,1	12,2	9,1	9,9	17,2	18,1	13,8
Ostružná	13,5	12,2	11,6	8,1	10,8	12,2	6,8	12,2	14,9	16,2	8,1
Mikroregion	11,2	13,6	13,1	13,4	13,2	11,6	8,8	8,8	12,8	14,9	12,6
Okres Jeseník	15,1	17,2	20,5	18,4	16,9	14,7	11,1	11,5	16,9	19,7	16,8
Česká republika	8,9	9,8	10,3	9,5	8,9	7,7	6,0	6,0	9,2	9,6	8,6

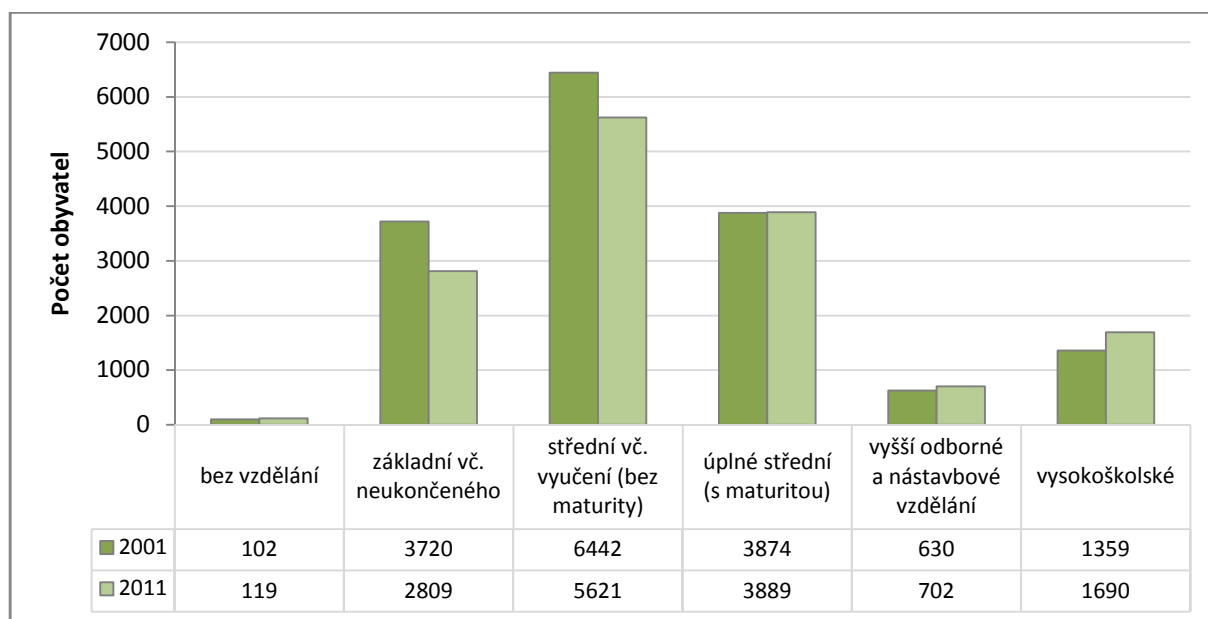
Zdroj: Vlastní zpracování dat z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí

V prosinci roku 2013 byla ukončena činnost lázní Dolní Lipová a o práci tak přišlo 44 stálých zaměstnanců. Tato situace bohužel povede ke zvýšení nezaměstnanosti v obci a tím i se zhorší i situace v mikroregionu. Propuštěným bude vypláceno odstupné, což sníží negativní sociální dopad nejen na jednotlivé zaměstnance ale mnohdy na celé rodiny, které byly v lázních zaměstnány. [35]

3.3.3 Vzdělání

Analýza obyvatel podle vzdělání byla provedena podle výsledků ze *Sčítání lidu domů a bytů 2001 a 2011*. Jak je vidět počet obyvatel bez vzdělání a s úplným středním vzděláním ukončeným maturitou se během deseti let výrazně nezměnil. Výrazně však ubylo obyvatel se základním a neukončeným vzděláním. Vzrostly počty obyvatel s vyšším odborným a nástavbovým vzděláním. Nárůst obyvatel je zaznamenán také u vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. V posledních letech je sledován úpadek řemesla, to potvrzuje i pokles obyvatelstva s výučním listem a středoškolského vzdělání bez maturity.

Graf 3.5 Struktura obyvatel podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování dat ze Sčítání lidu domů a bytů 2001 a 2011

3.3.4 Podnikatelská činnost

Podnikatelský sektor je důležitou součástí rozvoje nejen obcí, ale i celých regionů. Obecní samosprávy se snaží zajistit svým obyvatelům kvalitní životní podmínky a podpora podnikání je důležitá z mnoha důvodů. Jedním z nich je využití volných ploch v obci, ať už se jedná o opuštěné nevyužívané stavby nebo například zemědělské pozemky. Poskytnutí těchto ploch podnikatelům často zlepší vzhled obce nebo dopravní obslužnost. Dalším

důležitým důvodem je zaměstnanost. Podnikatelé vytvářejí pracovní místa a umožní tak pracovat místním občanům. To zajímá především samosprávy obcí, ve kterých je vysoká nezaměstnanost, přilákání investorů se tak stává zásadním tématem udržitelného rozvoje. Místní firmy se v rámci podpory prodeje snaží o zlepšení situace v obci, budují infrastrukturu, bývají častými sponzory při nejrůznějších akcích, pomáhají při řešení problémů. Obce by tak měli podporovat podnikatele vymezováním ploch určených pro rozvojové podnikání. [27]

V České republice počet ekonomických subjektů roste, pouze v roce 2013 poklesl jejich počet o 1,3% tedy o 32 917 na 2 694 737 ekonomických subjektů. V Olomouckém kraji byl však zaznamenán meziroční nárůst subjektů o 1,42% na 137 119 subjektů. Jejich vývoj v mikroregionu je srovnatelný s vývojem celého okresu a má klesající charakter. Konkrétně v mikroregionu Jesenicko působí 5 182 podnikatelských subjektů.

Podle klasifikace odvětví NACE (klasifikace ekonomických činností dle statistického úřadu) subjekty na území mikroregionu Jesenicko působily v 68 odvětvích. Nejvíce objektů 9,4% podniká ve specializované stavební činnosti, významnou roli hraje velkoobchod (7,51%) a maloobchod (6,75%), stravování a pohostinství (7,01%), rostlinná výroba (5,27%), výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků (5,06%) a výstavba budov s necelými pěti procenty. Kolem tří procent zaujímají podniky působící v odvětvích: činnost organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů, sportovní, zábavní, a rekreační činnosti, poskytování ostatních osobních služeb, ostatní vědecké a technické činnosti, právní a účetnická činnosti, činnosti v oblasti nemovitostí, ostatní finanční činnosti, apod. Detailní přehled subjektů podle klasifikace odvětví (NACE) je uvedena v příloze č. 4.

Tab. 3.5 Počet ekonomických subjektů v mikroregionu

Počet ekonomických subjektů v mikroregionu Jesenicko							
Obec/rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Jeseník	3719	3767	3735	3723	3722	3404	3275
Česká Ves	665	682	685	685	705	630	626
Lipová-lázně	686	703	701	693	728	642	654
Bělá pod Pradědem	520	531	528	538	556	529	535
Ostružná	75	77	85	88	89	85	92
Mikroregion	5665	5760	5734	5727	5800	5290	5182
Okres Jeseník	10 774	10 936	10 739	10 783	10 922	9 902	9 926
Olomoucký kraj	132 139	135 028	133 275	136 229	138 970	135 201	137 119
Česká republika	2 481 863	2 552 149	2 570 611	2 637 551	2 703 444	2 727 654	2 694 737

Zdroj: Vlastní zpracování dat z Českého statistického úřadu

Největším zaměstnavatelem v okrese Jeseník je společnost zabývající se výrobou a stavbou domků a mobilních buněk TOUAX s.r.o., podnik na výrobu stavebních konstrukcí a kotlů VÍTKOVICE POWER ENGINEERING a.s., FENIX s.r.o. zaměřená na výrobu rozvaděčů NN, baterií, kabelů a vodičů a neméně důležitým zaměstnavatelem z odvětví zdravotnictví je Jesenická nemocnice spol. s.r.o. a Priessnitzovy léčebné lázně a.s. [25]

Všechny uvedené společnosti kromě společnosti TOUAX s.r.o. působí na území mikroregionu Jesenicko. Nevětší počet zaměstnanců – 320 pracuje v Priessnitzových lázních, druhým největším zaměstnavatelem je Slezský kámen a.s. s 240 zaměstnanci, o něco méně lidí, celkově 220, pracuje ve společnosti VÍTKOVICE POWER ENGINEERING a.s. a významný zaměstnavatel nad 100 zaměstnanců je FENIX GROUP a.s. Mezi další důležité zaměstnavatele patří [20, 24] :

- Jesenická vodohospodářská společnost, spol. s.r.o
- Zemědělské družstvo Jeseník
- UNISTAV spol. s.r.o.
- Jesenická kosmetická společnost
- Jesan Adolfovice, a.s
- Stavpur s.r.o.
- Arteko stolařství
- Řetězárna a.s.
- VPO Plast, s.r.o.
- Slezský kámen a.s
- Moravolen a.s.

3.4 Občanská vybavenost a infrastruktura

3.4.1 Občanská vybavenost

Občanské vybavení jsou stavby, pozemky a zařízení sloužící pro kulturu, vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, veřejnou správu, zdravotnictví, ochranu obyvatelstva. Občanskou vybaveností se pak rozumí existence, kapacita, počet a rozmístění jednotlivých zařízení občanského vybavení v území. Občanské vybavení je rozsáhlý soubor výrobních i nevýrobních zařízení, sahajících od administrativy až po školství. Cílem těchto zařízení je zvýšit kvalitu a pohotovost služeb nejen místním obyvatelům, ale i lidem, kteří za službami dojíždí. Kromě poskytování služeb, zajišťují tato zařízení i pracovní příležitosti. [32]

Ke zkoumání občanské vybavenosti bylo vybráno pět oblastí – kultura, školství, sociální oblast, sport a zdravotnictví, tyto oblasti byly následně rozděleny do několika podrobnějších podkategorií. Do tabulky 3.6 byly zaznamenány počty zařízení v jednotlivých

kategoriích za jednotlivé obce a v součtu tak informují o počtu zařízení občanské vybavenosti mikroregionu.

Kulturní vyžití obyvatel v mikroregionu zajišťuje několik institucí. Vzdělávat se obyvatelé mohou prostřednictvím veřejných knihoven, které se nacházejí ve všech členských obcích kromě Ostružné. Kino, divadlo a středisko pro volný čas dětí a mládeže je k dispozici v okresním městě Jeseník. Kulturních památek ve formě sakrálních staveb je mikroregionu celkem 8 a jsou umístěny ve všech obcích. Sakrální stavby jsou zařízení sloužící věřícím, příkladem je kostel Nanebevzetí Panny Marie v Jeseníku, kostel sv. Josefa v České Vsi, kostel sv. Václava v Lipové-lázní, kostel v Bělé pod Pradědem je věnován sv. Tomáši Apoštolovi (dolní Domašov) a sv. Janu Křtiteli (horní Domašov a v Ostružné se věřící scházejí v kostele Tří králů. Hřbitovy jsou umístěny ve všech obcích mikroregionu, avšak v Ostružné je poze starý nepoužívaný Německý hřbitov z dob Sudet. Pozůstalí se mohou se svými zesnulými ve smuteční síni v Jeseníku.

Rodiče mohou pro své děti využít celkem 8 mateřských škol. Pouze děti z Ostružné a jejich místních částí jsou nuceny dojíždět do školek ostatních obcí, to platí i o základních školách. Nejvíce dojíždějí do obce Lipová-lázně a Jeseník. Základních škol je v mikroregionu celkem 5. Za zmínku jistě stojí *Základní škola a Mateřská škola při Priessnitzových léčebných lázních a.s.*, je to státní škola, navazující na práci základních škol celé ČR. Škola má vlastní vzdělávací program pro základní vzdělávání s názvem „Škola v lázních, lázně ve škole“. Škola se tak snaží zpříjemnit dětem pobyt v lázních a pomáhá jim adaptovat se v cizím prostředí. Po absolvování základní školní docházky si mohou žáci vybrat z devíti středních škol a učilišť. Výuční list mohou získat v Odborném učilišti a Praktické škole v Lipové-lázní, výuční list a nástavbové studium nabízí Střední odborná škola gastronomie a potravinářství v Jeseníku, další možností je Střední odborná škola a Střední odborné učiliště strojírenské a stavební, *HOTELOVÁ ŠKOLA Vincenze Priessnitze*, Gymnázium a *SOUKROMÁ STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA JESENÍK s.r.o.* Nadání dětí rozvíjejí tři základní umělecké školy v Jeseníku, zabývající se uměním, hudebními nástroji a samostatná umělecká škola je vyčleněna pro tanec, jejíž specializací je výuka mažorettek. Bohužel v mikroregionu se nenachází žádná vyšší odborná nebo vysoká škola.

Tab. 3.6 Občanská vybavenost mikroregionu

Oblast		Obce					
		Jeseník	Česká Ves	Lipová-lázně	Bělá pod Pradědem	Ostružná	Mikroregion
Kultura	Knihovna	1	1	1	1	0	4
	Kino	1	0	0	0	0	1
	Divadlo	1	0	0	0	0	1
	Muzea a galerie	3	1	2	0	0	6
	Ostatní kulturní zařízení	4	1	1	1	1	8
	Středisko pro volný čas dětí a mládeže	1	0	0	0	0	1
	Sakrální stavba	3	1	1	2	2	9
	Hřbitov	2	1	1	2	1	7
	Smuteční síň	1	0	0	0	0	1
Školství	Mateřská škola	4	2	1	1	0	8
	II. Stupeň ZŠ	1	0	0	0	0	1
	I. i II. Stupeň ZŠ	1	1	1	1	0	4
	Střední školy, učiliště, nástavbové studium	7	0	2	0	0	9
	Základní umělecká škola	3	0	0	0	0	3
Sociální oblast	Dětský domov	1	0	0	0	0	1
	Domovy pro seniory	0	0	0	0	0	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1	0	0	0	0	1
	Azylové domy	2	0	0	0	0	2
	Chráněné bydlení	1	0	0	0	0	1
	Denní stacionáře	1	0	0	0	0	1
	Nízkoprahová zařízení pro mládež	1	0	0	0	0	1
	Sociální poradny	2	0	0	0	0	2
	Domy s pečovatelskou službou	0	1	1	0	0	2
Sport	Koupaliště a kryté bazény	2	1	0	1	1	5
	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	6	2	2	1	4	15
	Tělocvičny (včetně školních)	7	1	2	1	0	11
	Otevřené a kryté stadiony	3	0	0	1	0	4
	Zimní stadiony kryté i otevřené	1	0	0	0	0	1
	Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	13	1	3	0	22	39
Zdravotnictví	Ambulantní zařízení	1	0	0	0	0	1
	Nemocnice	1	0	0	0	0	1
	Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	0	0	0	0	1
	Ostatní lůžková zařízení	1	0	0	0	0	1
	Ordinace praktického lékaře pro dospělé	6	1	1	0	0	8
	Ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	6	1	0	0	0	7
	Ordinace praktického lékaře - stomatologa	13	1	1	0	0	15
	Ordinace praktického lékaře - gynekologa	3	0	0	0	0	3
	Ordinace lékaře specialisty	20	0	1	0	0	21
	Ostatní samostatná zařízení	17	0	1	0	0	18
	Zařízení lékárenské péče	4	0	0	0	0	4
	Záchranná služba a rychlá zdravotnická pomoci	1	0	0	0	0	1
	Transfuzní stanice	1	0	0	0	0	1
	Lázně	1	0	0	0	0	1

Zdroj: Vlastní zpracování dat z ČSÚ

V mikroregionu se nachází i jeden dětský domov, ve kterém nacházejí útočiště děti, které zůstaly bez rodičů. Hlavními cíly Dětského domova Jeseník jsou: [11]

- *Začlenit děti z dětského domova mezi děti z běžných rodin*
- *Alespoň částečně nahradit rodinné prostředí a výchovu*
- *Umožnit dětem poznání a pochopení běžného života*
- *Probouzet a rozšiřovat jejich zájmy*

O osoby se zdravotním postižením se stará Domov Sněženka, poskytující sociální služby uživatelům s mentálním postižením, kteří nemohou žít ve své přirozeném prostředí. Domov se snaží zvýšit jejich kvalitu života, soběstačnost a zajistit jim pocit bezpečí a jistoty. Matkám s dětmi, ženám a dívkám, které se ocitly v sociální nebo hmotné nouzi, slouží Ubytovna pro matky s dětmi. Azyl nejen ženám, ale i mužům poskytuje Azylový dům BOÉTHEIA, je nízkoprahovým centrem s nepřetržitým provozem. Osobám s poruchou autistického spektra a osobám s mentálním a kombinovaným postižením pomáhá Denní stacionář Šimon Jeseník, snahou stacionáře je zdokonalit získané dovednosti a naučit je novým věcem, začlenit je do kolektivu a umožnit jim efektivní trávení času. Poradenskou a preventivní činnost v péči o děti a mládež zajišťuje nízkoprahové centrum pro děti a mládež 4.lístek, zajišťuje dětem trávení volného času, umožňuje jim svěřit se svými problémy. V klubu je zakázáno užívání alkoholických nápojů, drog, zakazuje šikanu a nastavuje tak určité mantinely. Sociální poradenství zajišťuje Poradna pro rodinu Jeseník a VIDA CENTRUM. Všechna uvedená zařízení se nacházejí v Jeseníku. Mikroregion má také dva domy s pečovatelskou službou v Bělé pod Pradědem s kapacitou 21 osob a v Lipové-lázní, s kapacitou 22 bytových jednotek.

Na Jesenicku se nachází velké množství veřejných i soukromých zařízení pro sport. Jeseník se může pochlubit venkovním koupalištěm a krytým bazénem v Priessnitzových lázních, krytý bazén nabízí Aquacentrum Česká Ves, Relaxcentrum Bělá pod Pradědem a Hotel Park Ostružná. Hřišť je v mikroregionu celkem 15, fotbalová hřiště mají v Jeseníku, České Vsi, Lipové-lázní i Bělá pod Pradědem. Některá hřiště jsou víceúčelová a slouží i na házenou, nohejbal, volejbal a spoustu dalších míčových sportů. Nejmenší obec Ostružná své fotbalové hřiště nemá, ale v majetku soukromého sektoru jich je hned několik, za zmínku stojí multifunkční hřiště na nohejbal, volejbal a tenisové kurty v centru obce patřící Hotelu Skiland. Ve Smetanových sadech v Jeseníku jsou často navštěvovány tenisové kurty, v areálu kláštera v Průchodní ulici je hřiště z pryžového granulátu na minikopanou a basket a spousta

dalších. Široké veřejnosti, školám a atletickým klubům slouží tři otevřené i kryté stadiony v Jeseníku a sportovní a zábavní areál Relax v Domašově. Zimním sportů jako lední hokej a bruslení slouží zimní stadion v areálu Priessnitzových lázní. Ostatních zařízení, která se obtížně řadila k uvedeným sportovištím, je na území mikroregionu celkem 39.

Největším zdravotnickým zařízením mikroregionu Jesenická nemocnice spol. s.r.o. Lůžkové oddělení nemocnice se skládá z interního, chirurgického, ARO, LDN, novorozeneckého, dětského a porodnicko-gynekologického oddělení. V roce 2012 jednalo vedení společnosti o uzavření posledních dvou oddělení, tedy dětského a porodnicko-gynekologického oddělení. Důvodem byla jejich ekonomická zátěž pro celou nemocnici. Tato rozhodnutí vyvolalo velkou vlnu nespokojenosti mezi obyvateli nejen mikroregionu, ale celého okresu Jeseník. Občané a především nastávající matky vytvořili petici adresovanou Ministerstvu zdravotnictví ČR. Petice iniciovala velká jednání jak na ministerstvu, tak ve zdravotních pojišťovnách, krajích apod. Především z důvodu dostupnosti regionu vedla jednání k zachování těchto oddělení. Nejbližší nemocnice je totiž v Šumperku a to by mohlo vážně ohrozit zdraví dětí a nastávajících matek u vážných případů a pravděpodobně by takový nápor pacientů Šumperská nemocnice neunesla. Kromě lůžkového oddělení jsou v nemocnici Odborné ambulance jako například diabetologická, kardiologická, gastroenterologická, anesteziologická a další a ostatní zdravotnické provozy jako radiodiagnostické oddělení, transfuzní oddělení, rehabilitace, atd. Další zdravotní zařízení jsou koncentrována především v Jeseníku, jedná se zejména o pracoviště lékařů specialistů, lékáren, podobně. Samostatnou ordinaci praktického lékaře a stomatologa má i Česká Ves a Lipová-lázně. V místní části obce Ostružná – Ramzová sídlí stanice horské služby.

3.4.2 Dopravní a technická infrastruktura

Dopravní infrastruktura

Jak již bylo zmíněno, všemi obcemi mikroregionu prochází státní silnice I. Třídy č. 44, která jižně navazuje na trasy od Brna, Olomouce i Prahy, severně pak na hraniční přechod do Polska (Mikulovice/Glucholazy) a východně směrem na Opavu a Ostravu. Poloha mikroregionu kolem této komunikace znamená velkou konkurenční výhodu vůči ostatním mikroregionům v okrese. Významná je i poloha u hranic s Polskem a blízkost dálnice A4, která spojuje Polsko a Německo. V roce 1997 postihla celé území mikroregionu velká povodeň, která napáchala velké materiální škody na soukromém, státním a obecním majetku. Následky povodně byly likvidovány téměř deset let. Ve velké míře byla postižena především

infrastruktura, velká voda brala vše, co jí stálo v cestě, zničené byly silnice a cesty, lávky a mosty, rozvody elektřiny a plynu, kanalizační a vodovodní sítě, studny, telefonní rozvody, koryta řek a potoků se změnila k nepoznání. To stálo všechny obce nemalé finanční prostředky. Peníze byly vynakládány nejen na odstraňování škod a vybudování nové infrastruktury, ale také na prevenci proti obdobným živelným pohromám.

Všechny obce mikroregionu jsou dostupné autobusovou dopravou a to jak dálkovými linkami, tak i místními spoji. Přímými autobusovými linkami lze z mikroregionu dojet do hlavního města Prahy, do Brna, Ostravy a Olomouce. V autobusové dopravě zde působí společnosti ARRIVA MORAVA a.s. a ČSAD a.s. Vlaková doprava působí ve všech obcích s výjimkou Bělé pod Pradědem, která leží mimo železniční síť. Specifické je napojení na polskou železniční síť, konkrétně Ostružná – Opole a Ostružná – Nysa. Všechny obce mikroregionu jsou železniční sítí propojeny a dá se z nich přímým spojem dostat do uvedených metropolí. Médii stále probíraným tématem je zrušení vlakového spojení Jeseník – Krnov, přes hraniční přechod Glucholazy. Na tomto spojení projedou denně čtyři páry spěšných vlaků, které spojují mikroregion s Opavou a Ostravou, mnoho lidí zde dojíždí za prací a do škol. Spoj Jeseník – Krnov by měl být k 15. červenci 2014 z důvodů vysokých poplatků, které si polská strana navíc za značně neudržovanou trať účtuje. Zrušení tohoto druhu dopravy zhorší už tak špatnou dostupnost regionu a to může mít velké dopady na zaměstnanost a odliv obyvatel. Ti se snaží za spoj bojovat peticí, její internetová verze čítá k 13.4.2014 čítá 1 773 podpisů.

Technická infrastruktura

Pod technickou infrastrukturou si lze představit vše, co je spojeno s technickou obsluhou daného území. Součástí technické infrastruktury jsou rozvody, odběrná zařízení, média, hygienické rozvody podobně. Mikroregion je technicky velmi dobře vybaven. Ve všech obcích jsou rozvody elektřiny, plynu a veřejného osvětlení. Všechny obce jsou napojeny na vodovod a především na kanalizaci, to má dobrý vliv na životní prostředí.

O odpadové hospodářství se v celém mikroregionu starají Technické služby Jeseník a.s. za velmi rozvinutou oblast odpadového hospodářství lze považovat třídění odpadů. Každoročně uděluje Olomoucký kraj společně se společností EKO-KOM cenu obcím a městům, jichž občané nejlépe vytrídí využitelné odpady. V roce 2013 v kategorii měst získalo první cenu v soutěži „Okeramickou popelnici“ město Jeseník s 57,7 kg na obyvatele odpadu, Jeseník předčil i krajské město Olomouc. V kategorii nejmenších obcí do 500

obyvatel zvítězila obec Ostružná se 130 kilogramy vytríděného odpadu na osobu. Nutno poznamenat, že obec měla 1.1.2013 pouze 171 obyvatel. Tato prvenství nejsou jen otázkou jen roku 2013, obě obce nechybí v první pětce každoročně. V roce 2011 se v kategorii nad 500 obyvatel umístila na sedmém místě i Bělá pod Pradědem. Obce umístěné na prvních místech získávají odměnu ve výši 30 000 Kč, na druhých místech 20 000 Kč a obce na bronzových příčkách získávají odměnu ve výši 10 000 Kč. [17]

Tab. 3.7 Přehled dopravní a technické infrastruktury

Druh infrastruktury \ Obce		Jeseník	Česká Ves	Lipová-lázně	Bělá pod Pradědem	Ostružná
Vodovody a kanalizace	vodovod	ano	ano	ano	ano	ano
	kanalizace	ano	ano	ano	ano	ano
	ČOV	ano	ano	ano	ano	ano
Energetika	elektřina	ano	ano	ano	ano	ano
	plyn	ano	ano	ano	ano	ano
	veřejné osvětlení	ano	ano	ano	ano	ano
Odpadové hospodářství	skládka komunálního odpadu	ne	ne	ne	ne	ne
	zařízení pro sběr odpadů	ano	ne	ne	ne	ne
	mobilní svoz	ano	ano	ano	ano	ano
Dopravní obslužnost	zastávka dálkové linky	ano	ano	ano	ano	ano
	zastávka linky místního významu	ano	ano	ano	ano	ano
	vlaková zastávka	ano	ano	ano	ne	ano
Telekomunikace	O2	ano	ano	ano	ano	ano
	T-mobile	ano	ano	ano	ano	ano
	Vodafone	ano	ano	ano	ano	ano
	3G internet	ano	částečně	ano	částečně	částečně
	internet	ano	ano	ano	ano	ano
Digitální televize	vysílací síť 1	ano	ano	ano	ano	ano
	vysílací síť 2	ano	ano	ano	ano	ano
	vysílací síť 3	ano	ano	ano	ano	ano
	vysílací síť 4	ano	ano	ano	částečně	částečně

Zdroj: Vlastní zpracování, data ČSÚ, webové stránky mobilních operátorů, český telekomunikační úřad, RISY

Dostupnost telefonních sítí je v mikroregionu velmi dobrá. Obec Jeseník je kvalitně pokryta všemi uvedenými sítěmi jak pro volání tak i vysokorychlostní mobilní internet. To samé lze říci i obci Lipová-lázně. Vysokorychlostní mobilní internet je v obcích Česká Ves, Bělá pod Pradědem a Ostružná zastoupen částečně a kde jeho síla nedosahuje, většinou existuje alespoň internet základní.

Digitální televizní vysílání je rozděleno do vysílacích sítí neboli multiplexů. Multiplex 1 neboli veřejnoprávní multiplex obsahující programy ČT 1, ČT 2, ČT 24 a ČT 4 SPORT pokrývá plnohodnotně celé území ČR. Multiplex 2 obsahuje programy Nova, Nova Cinda, Prima family, Prima Cool a Barandov, Multiplex 3 obsahuje Prima love, Prima ZOOM, ÓČKO, „pětku“, Šlágr TV a RADIO PROGLAS. Oba tyto multiplexy jsou na území mikroregionu plně funkční. Pouze signálu Multiplex 4 s programy ČT 1 HD, Nova HD, Fanda, TV Pohoda a Inzert TV je v obcích Bělá pod Pradědem zastoupen částečně. [9]

3.5 SWOT analýza

Swot analýza mikroregionu, analyzuje vnitřní silné a slabé stránky a vnější příležitosti a hrozby. Je to výchozí nástroj pro přípravu rozvojové strategie mikroregionu.

Tab. 3.8 SWOT analýza mikroregionu Jesenicko

VNITŘNÍ PROSTŘEDÍ	SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
	Poloha mikroregionu Přírodní zdroje Atraktivita Ekonomická situace Ostatní	Poloha a dostupnost mikroregionu Přírodní zdroje Atraktivita Ekonomická situace Lidské zdroje Služby/infrastruktura Ostatní
VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ	PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
	Cestovní ruch Rostoucí zájem o turistiku Příležitosti pro volnočasové aktivity Kvalitní životní prostředí Zdravý životní styl Vytvoření regionálního managementu Rostoucí poptávka po přírodních materiálech (mramor, kámen, dřevo) Zájem zahraničních investorů o oblasti střední a východní Evropy Výstavba lanovek, vleků, umělé zasněžování Dobudování cyklostezek a zimních běžeckých tras Elektrifikace železniční sítě Schengenský prostor – propustnost hranice s Polskem Využití lázeňství	Rostoucí konkurence v boji o získání investic Zhoršování životního prostředí díky neorganizovanému rozvoji cestovního ruchu Poškození přírody kvůli rozsáhlým infrastrukturním záměrům Nízká spolupráce mezi subjekty cestovního ruchu a subjekty zemědělství Nedostatečná podpora některých odvětví (včelařství) Necitlivé úpravy architektury Kácení lesních dřevin bez adekvátní náhrady Nedostatek koncepčnosti a podpory z veřejné správy Blízkost regionů s konkurujícími si programy Zhoršování ekonomické situace ČR Averse místních obyvatelů k turistům Konkurence v lázeňství (Karlovy Vary, ...) Migrace obyvatel, odliv m“mozků“ Nedostatek financí na nákladnější rozvojové aktivity cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní zpracování [21]

3.5.1 Silné stránky

Poloha mikroregionu - Mikroregion se rozkládá na severovýchodě ČR, blízko hranice s Polskem, z toho plyne výhoda pro obchod a zejména cestovní ruch. Velké množství hraničních přechodů s Polskem zpřístupňují region také návštěvníkům z Polska. Další výhodné propojení s touto zemí tvoří železniční přechod v Glucholazech a železniční propojení Ostružná – Opole a Ostružná Nysa, nemalý význam má i blízkost dálnice A4 propojující Polsko a Německo. Turisticky je zajímavá poloha mikroregionu mezi několika horskými uskupeními – Zlatohorská vrchovina, Hynčická hornatina a Bělská pahorkatina, Významný Hrubý Jeseník se známými lokalitami jako Rejvíz, Ramzová, Červenoshorské sedlo a Praděd. Na severozápadě lemují mikroregion Rychlebské hory.

Přírodní zdroje - Mikroregion je charakteristický svou vysokou kvalitou životního prostředí a bohatstvím. Nejvýznamnější silnou stránkou přírodního prostředí mikroregionu je asi čisté ovzduší. Jak bylo uvedeno v charakteristice mikroregionu, významným přírodním zdrojem jsou lesy, které tvoří až 70% území. Většina území patří do Chráněné krajinné oblasti Jeseníky a mnoha jiných chráněných oblastí a přírodních rezervací s biotopy vzácných rostlin a živočichů (NATURA 2000, NPR – Šerák, ...). Velká sněhová pokrývka v zimních měsících složí zimním sportům a k rekreaci. Významným rysem je i existence mnoha pramenů mezinárodního významu.

Atraktivita - Mikroregion se může pyšnit řadou zajímavostí, ať už přírodního nebo kulturně historického rázu. Z přírodních atraktivit lze zmínit Naučnou stezku Rejvíz včetně rašeliniště Velkého a Malého mechového jezírka, jeskyně na Pomezí, atd. Architektonickými památkami jsou Vodní tvrz, Radnice z roku 1960, osada Jeseník-lázně, Priessnitzovo sanatorium a mezi sakrálními stavbami to jsou například kostel Nanebevzetí Panny Marie, barokní kostel Tří králů, Morový sloup Nejsvětější Trojice. Kulturní hodnoty má bezesporu také velké množství památníků a pomníků věnovaných slavným rodákům, nebo obětem nejrůznějších historických událostí. Významným prvkem mikroregionu jsou několikrát zmiňované Priessnitzovy léčebné lázně a.s. a do nedávna byly mezi silnými stránkami uváděny také Lázně Dolní Lipová – Schroth s.r.o. Oblast je známá svými sportovními atrakcemi, ať to jsou sjezdovky (Ramzová, Lipová-lázně), běžecké tratě, cyklotrasy nebo třeba turistické stezky. Rozsáhlé lesy tvoří dobré podmínky pro myslivost.

Ekonomická situace - Základ cestovnímu ruchu tvoří velký počet ubytovacích a stravovacích zařízení, dále je v mikroregionu vysoce zastoupen průmysl, stavebnictví,

lesnictví a zemědělství. Důležitým rysem jsou konkurenceschopné ceny služeb cestovního ruchu. Velkou výhodou je dobře vytvořené portfolio podnikatelských činností mikroregionu. Horská oblast je vhodná pro živočišnou výrobu, zejména chov jatečného skotu a ovcí. [21]

3.5.2 Slabé stránky

Poloha a dostupnost mikroregionu - Mikroregion sice leží blízko hranic s Polskem, ale mimo hlavní dopravní a obchodní tahy. S tím souvisí problém dostupnosti především v zimě, které ztěžuje nejen nákladní, ale i osobní dopravu. Špatná je i kvalita komunikací a jejich nízká propustnost (podjezd v Ostružné). Velkým nedostatkem, zejména pro zahraniční návštěvníky, je nedostatečné silniční a informační značení.

Přírodní zdroje - Slabou stránkou horské polohy je drsné klima. Vysoké hodnoty srážek, které jsou atraktivní v zimních měsících, sebou nesou nevýhody v letních měsících. Některé oblasti jsou osázena druhově nevyhovujícími a nestabilními dřevinami.

Atraktivita - V lokalitě chybí atrakce, které by návštěvníkům doplňovaly nebo nahrazovaly program při nepříznivém počasí. Příkladem mohou být zábavní centra, nákupní centra, fitcentra nebo aquaparky.

Ekonomická situace - Z důvodu drsného počasí je problémem rostlinná výroba, uzpůsobuje nízké hektarové výnosy. Jak již bylo zmíněno, jedním z největších problémů mikroregionu je nezaměstnanost. Slabou stránkou je vnímána i nízká podpora podnikatelů v oblasti agroturistiky, nízká kupní síla obyvatel, nedostatek místního kapitálu na podporu podnikání a malá stabilita subjektů žádajících podporu a granty.

Lidské zdroje - Co se týče vzdělanosti, je mikroregion pod průměrem ČR. Méně je zejména středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných pracovníků. Nevýhodou je také pasivita a nízké sebevědomí obyvatelstva a jeho slabá jazyková vybavenost. V oblasti cestovního ruchu jsou nedostatečné zkušenosti a komunikace mezi jednotlivými organizacemi veřejného a soukromého sektoru.

Infrastruktura a služby – Posílení by jistě zasloužila nabídka finančních služeb (směnárny, bankomaty, ...), kvalita ubytovacích kapacit a doprovodných služeb, služby motoristům.

Informovanost a propagace – V mikroregionu je nízká úroveň místního značení ulehčujícího orientaci v obcích. Slabinou je především spolupráce mezi subjekty cestovního

ruchu při sestavování propagačních materiálů, tím klesá kvalita informovanosti o kvalitách mikroregionu. [21]

3.5.3 Příležitosti a hrozby

Mezi největší příležitosti patří jistě cestovní ruch a aktivity s ním spojené. Příkladem mohou být „produktové balíčky“, souvisejícími s historickou výrobou v mikroregionu. Existují zde velké možnosti pro rozvoj volnočasových aktivit – sjezdové lyžování, běžecké tratě, pěší a horská turistika a mnoho dalších, mikroregion nabízí mnoho dalších příležitostí. Naopak hrozbou pro tuto oblast je konkurence v boji o získání finančních prostředků do regionu. Nápirem cestovního ruchu může být znečišťováno a poškozováno životní prostředí. Velkou hrozbou je i odliv „mozků“ z mikroregionu do metropolitních oblastí. Více v tab. 3.8. [21]

3.6 Rozpočet mikroregionu

Největším příjmem mikroregionu jsou příspěvky členských obcí do rozpočtu. Členské obce vkládají základní příspěvek ve výši 40 Kč na obyvatele a příspěvek na akce společného zájmu ve výši 35 Kč na obyvatele. V návrhu rozpočtu MRJ na rok 2014 příspěvky dosahují výše 1 343 931 Kč. Další významnou částku v rozpočtu tvoří zapojení zůstatku z minulého roku ve výši 735 000 Kč a také dotace na Projekt cyklistika ve výši 265 200 Kč. Celkové příjmy mikroregionu jsou 2 355 141 Kč. Asi čtvrtina výdajových položek spadá na provozní výdaje, které zajišťují chod mikroregionu, lze zmínit náklady na služby, pohoštění, nájemné apod. Mikroregion je jedním z partnerů jesenického rodáka Jiřího Horčíčky, reprezentanta ČR v běhu na lyžích a finančně přispívá na jeho aktivity. Do nákladových položek mikroregionu bude zahrnuta také pracovní cesta do Rakouského Schladmingu, chystanou na červen 2014. Na akce společného zájmu bylo pro rok 2014 vyčleněno 600 000 Kč. Návrh rozpočtu MRJ na rok 2013 je k nahlédnutí v příloze č. 6.

Tab. 3.9 Příspěvky obcí do rozpočtu mikroregionu

Příspěvky obcí do rozpočtu mikroregionu 2014			
Obec	Počet obyvatel	Základní příspěvek 40,-/obyv.	Příspěvek na akce spol. zájmu 35,-/obyv.
Jeseník	11711	468440	386463
Česká Ves	2484	99360	81972
Lipová-lázně	2362	94480	77946
Bělá pod Pradědem	1819	72760	60027
Ostružná	171	6840	5643
Celkem	18547	741880	612051

Zdroj: Vlastní zpracování položek z dokumentu Návrh rozpočtu MRJ na rok 2014

Kromě příspěvků členských obcí čerpá mikroregion finanční prostředky především z Evropské unie, Evropského fondu regionálního rozvoje a Regionálního Operačního programu Střední Morava. Dotace MRJ čerpá také z Olomouckého kraje a v rozpočtech se objevují i výpůjčky od Sdružení měst a obcí Jesenicka (SMOJ)

4. Analýza problémových oblastí rozvoje a návrh doporučení

Předchozí kapitola se zabývala charakteristikami mikroregionu, socioekonomickou analýzou a společně s historií tak vytvořila obraz o mikroregionu, o jeho kvalitách a problémech, které oblast zatěžují. Poslední kapitola je rozdělena do třech částí. První část je věnována praktické části diplomové práce – rozhovorům se starosty členských obcí, ze kterých jsou vybrány zajímavé názory a informace. Kompletní rozhovory a názory všech starostů jsou uvedeny v příloze č. 1. Druhá část se věnuje grantům získaných za pomoci mikroregionu Jesenicko. Poslední část závěrečné kapitoly analyzuje zásadní problémy oblasti a navrhuje jejich řešení

4.1 Vyhodnocení rozhovorů se starosty členských obcí

Jednotlivé rozhovory se starosty členských obcí byly uskutečněny na zasedání mikroregionu v Bělé pod Pradědem dne 25.3.2014. Otázky k rozhovoru vypadají na první pohled zcela strukturovaně, ale rozhovor probíhal spíše polostrukturovanou formou, žádný názor nebyl otázkami nijak limitován. Dotazovaní starostové často opověděli svým názorem hned na několik otázek.

4.1.1 Vstup do mikroregionu

„Všechno to začalo dohodou členských obcí k řešení problémů regionu. Obce společně přispívaly na Informační centrum Jeseník, na vysílání pořadu České televize Panorama, údržbu běžeckých tras a na provoz bazénu Česká Ves.“ Uvedla starostka obce Ostružná Miroslava Bendeková, která byla u zrodu mikroregionu v roce 1999 a je ve své funkci dodnes. Druhým zakládajícím a zároveň současným starostou je Ing. Lubomír Žmolík starosta obce Lipová-lázně, který ke vzniku mikroregion řekl: *„Celé Jesenicko je rozděleno do čtyř jakýchsi přirozených celků, kde každý z těch celků spojuje něco jiného. Pro nás, obce, ležícími pod horami, je prioritní řešit cestovní ruch, dopravní obslužnost a dostupnost. Důvodem vstupu do mikroregionu je tedy společné řešení problémů, které nás zajímají.“* Ostatní starostové byli zvoleni až později, ovšem v rozhovoru uvedli, že být na místě předchůdce, vstoupily by také. Všichni starostové se shodli na tom, že důvodem pro vstup do takové formy spolupráce je řešení společných problémů, které *„...často přesahují hranice malých obcí a v některých oblastech jako je regionální rozvoj a cestovní ruch, je nutné spojit síly a spolupracovat. Nejsou to vždy jen projekty, které obce spojují, ale je to i postoj regionu*

k jednotlivým problémům a výměna zkušeností mezi obcemi“ jak uvedl pan Ing. Petr Mudra, starosta obce Česká Ves.

4.1.2 Informovanost občanů

Všichni starostové uvedli, že občané o mikroregionu vědí a snaží se je o dění v něm informovat. Všechny obce informují prostřednictvím místního tištěného zpravodaje s výjimkou Ostružné, která tento druh tisku nevydává a chybí zde i rozhlas. Dalším informačním zdrojem pro občany, jak uvedli všichni starostové, jsou internetové stránky obcí a MRJ. Nutno však poznamenat, že poslední aktuální zpráva na stránkách mikroregionu je z roku 2012. Kromě médií se mohou nejen obyvatelé, ale i podnikatelé informovat osobně na zasedáních mikroregionu a na zasedání zastupitelstev obce kde, jak uvedl starosta obce Bělá pod Pradědem pan Miroslav Kružík, „... jsou vysvětlovány záměry mikroregionu v souvislosti se schvalováním rozpočtu. To není někdy jednoduché u projektů, které nejsou umístěny přímo v obci.“ Starosta České Vsi na otázku, jestli občané o mikroregionu vědí, odpověděl: „Určitě vědí, protože v rámci mikroregionu se řeší spousta otázek týkajících se obce, z minulosti mohou zmínit financování krytého bazénu u nás v České Vsi, rozvoj běžeckých tras, které se nabízí všem občanům nejen na území naší obce a plno akcí společných zájmů, které mikroregion financuje. Občané se o těchto věcech dozvídají z místního tisku, z usnesení zastupitelstva na různých jednáních, takže informací je pode mne dostatek.“

4.1.3 Problémy mikroregionu

Některé problémové oblasti vyplynuly již ze socioekonomické analýzy, jedním u nich je zcela jistě nezaměstnanost a na tom se shodli všichni starostové. Starosta obce Česká ves uvedl: „Z hlediska mikroregionu jako instituce žádné problémy nevidím a z hlediska mikroregionu jako území, je to určitě nezaměstnanost jako v celém okrese Jeseník. Dále vidím problém ve spolupráci mezi veřejným a podnikatelským sektorem, chybí zde například jednotný systém, co se týče například vstupného, skipasů a podobně. Je zde velká propast mezi tím, jak to funguje a jak by to asi fungovat mělo. Oba sektory mají rozdílnou představu a často si neuvědomují, že když jen trochu sleví ze svých nároků dnes, tak do budoucna to přinese jen plusy.“ Podle starostky obce Jeseník paní Ing. Marie Fomiczewová k nezaměstnanosti „přispívají tyto aspekty: špatná dopravní dostupnost, odlehlost a řídké osídlení regionu, odliv kvalifikovaného obyvatelstva, ekonomicky a sociálně slabé obyvatelstvo.“ Na dopravní obslužnosti a dostupnosti se shodli i starostové Lipové-lázně a Bělé pod Pradědem, jejíž starosta k dostupnosti řekl: „...dostupnost regionu je velkým

problémem. Silnice se příliš nemění a navíc má být v budoucnu uzavřen průjezd Červenohorským sedlem a omezena vlaková doprava směrem na Ostravu.“ Dalším uvedeným problémem je také odliv kvalifikovaného obyvatelstva na tom se společně se starostkou obce Jeseník shodují také starosta Bělé pod Pradědem a starostka Ostružné, která vnímá jako problém *„malé platy a nedostatek bydlení pro mladé rodiny a rozdíly mezi regiony (např. ve mzdách).*“ Ing. Lubomír Žmolík také poznamenal, že je potřeba řešit problémy, které obce spojí v oblasti podpory a rozvoje cestovního ruchu.

4.1.4 Úspěšné projekty a potenciál

Největší kladný ohlas měly u starostů projekty na rozvoj cestovního ruchu. V minulosti to bylo, podle starosty obce Česká Ves, *„vytvoření systému běžeckých tras, koordinace podle činnosti, které mikroregion zaštiťuje a jednotný postoj k otázkám. Jakmile se něco nabízí, tak se bavíme o tom, jak to má být.*“ Budování běžeckých tras v minulosti přivítali kromě něj i starosta Lipové-lázně a Bělé pod Pradědem. Starostka obce Ostružné vyzdvihla projekt z roku 2010 *„Jedte s dětmi na piknik“*, kdy bylo v celém mikroregionu vybudováno *sedm tematických turistických odpočívadel. V naší obci to byl dřevěný altánek. Z počátku jsem se obávala, že bude časem vandaly poničen, ale už čtyři roky perfektně slouží místním obyvatelům, českým i polským turistům nebo třeba školním výletům. Útočiště v něm našly i živé kapely při společenských událostech pořádaných na návsi.*“ Do budoucna by zástupci MRJ uvítali projekty na podporu cestovního ruchu a projekty vedoucí ke zvýšení zaměstnanosti a *„přivedou lidi do regionu“*, jak řekl starosta Lipové-lázně. Konkrétním projektem, o kterém mluvili starostové České Vsi a Ostružné je Aktivní Jesenícko, ten se skládá ze zimní a letní části. Část aktivní v létě spočívá ve vybudování turistických odpočívadel v blízkosti turistických tras, nebo turistických atraktivit. Druhá část projektu Aktivní v zimě plánuje rozšíření běžeckých tras na Jesenícku, přístřešky pro běžecké lyžaře, osazení tras směrovkami a směrovými tabulemi a pořízení techniky potřebné k tvorbě a údržbě běžeckých tras. Starosta Miroslav Kružík hovořil o projektu, který se týká přímo obce Bělá pod Pradědem, *„V budoucnu plánujeme v naší obci přestavbu bývalého kina na volnočasové centrum pro děti i širokou veřejnost a turisty.*“

4.1.5 Neúspěšné projekty

Pozitivním jevem je, že na konkrétní neúspěšný projekt si nevzpomněl ani jeden ze starostů. Z toho plyne, že každý projekt realizovaný prostřednictvím mikroregionu měl pro danou oblast nějaký význam. K této otázce se nejvíce vyjádřil starosta České Vsi: *„Byly zde drobné projekty, které se nepovedly, byly to většinou měkké projekty, které se zadávali různým*

organizacím, projekt se sice realizoval, ale chyběla zde udržitelnost a už se s nimi dále nepracuje.“ Starostka obce Ostružná uvedla: *„Na konkrétní projekt si nevzpomenu, ale byla řada projektů, které se nedokončily, například kvůli vlastnictví pozemků.“* Příkladem je například cyklostezka, která měla vést z Ostružné až do Polska, ale z projektu sešlo díky vlastníkům pozemků, kteří si cyklostezku na svém pozemku nepřáli, nebo požadovaly velké finanční sumy za využívání, nebo prodej plochy.

4.1.6 Výhody spolupráce

Žádný ze starostů neshledal spolupráci jako nevýhodnou, jak ostatně vyplývá i z předchozích odpovědí. Kromě financování projektů a získávání dotací, pro které se mikroregiony většinou zakládají, uvedli starostové i jiné výhody. Starosta České Vsi vnímá jako největší výhodu *„...společné postupy, někdy to, že nějaké stanovisko zaujme mikroregion, má větší váhu, než když to udělají jednotlivé obce, například pokud se jedná o zrušení nebo přesun nějaké instituce. Spolupráce přináší i předávání zkušeností, spolupracujeme tak, aby byl mikroregion sjednocený. Spolupracují i jednotlivé mikroregiony na Jesenicku. Velkým plusem je také předávání informací například o vznikajících projektech tak, aby nevznikaly dva stejné projekty na území dvou různých obcí, aby si vzájemně zbytečně nekonkurovaly a podobně.“* V předávání zkušeností mezi sebou vidí výhodu i starosta Lipové-lázně a starosta Bělé pod Pradědem, který je za jedno s panem Ing. Petrem Mudrou, že společně obce dosáhnou víc. Jak uvedla starostka Jeseníku, mikroregion pracuje na principu solidarity. Nejmenší obec Ostružná má pouhých 171 obyvatel, což je méně než desetina obyvatel druhé nejmenší obce Bělá pod Pradědem. Jak bylo uvedeno v kapitole „Rozpočet mikroregionu“, obce do společné kasy přispívají právě na základě tohoto počtu. Ostružná tak logicky přispívá nejméně, ale má stejné hlasovací právo jako ostatní obce a projekty na jejím území nejsou kvůli tomuto faktu nijak odsouvány do pozadí. Na tuhle výhodu svým názorem upozornila starostka nejmenší obce paní Miroslava Bendeková: *„Pro malou obec jako Ostružná je jistě výhodou, že administrativní záležitosti týkající se různých projektů vyřizují velké obce, výhodné pro obec je i spolufinancování podle obyvatel. Jako výhodu vidím nejen realizaci tvrdých projektů, ale i poskytování poradenství, poznávací zájezdy ohledně cestovního ruchu ve vnitrozemí, ale i v zahraničí příkladem je plánovaný výjezd do Rakouska. Líbí se mi i to, že mikroregion poskytuje poradenství podnikatelům, kteří mohou přijít na zasedání regionu a poradit se ohledně svých podnikatelských záměrů.“*

4.1.7 Rozvoj cestovního ruchu versus další oblasti rozvoje

Na otázku zda je v turisticky známém regionu potřeba dále rozvíjet cestovní ruch, nebo by lepší zaměřit se i na jiné oblasti, jako třeba na infrastrukturu, nebo životní prostředí, bylo dosaženo velmi podobných odpovědí. Shoda všech pěti starostů byla především v názoru, že všechny uvedené oblasti spolu souvisejí. V otázce bylo „nadhozeno“, že je Jesenicko turisticky známé, ale pan Ing. Petr Mudra uvedl: *„Podle mě jsme v cestovním ruchu na začátku a je to největší výzva, která tady pořád je. Není to jednoduché, protože každý má jiné představy, ale určitě je to nejdůležitější.“* Tím však nezlehčil ani zlepšování ostatních oblastí, dále podotknul: *„S tím je však samozřejmě spojena i infrastruktura a životní prostředí, protože bez infrastruktury turisté region navštěvovat nebudou a samozřejmě životní prostředí hraje obrovskou roli, protože to je ten důvod, proč sem turisté jezdí.“* Názorem starostky Jeseníku paní Ing. Marie Fomiczewová dokonce je, že: *„... rozvoj infrastruktury i péče o životní prostředí s cestovním ruchem nejen souvisejí, ale jsou jeho podmínkou.“* Pan Ing. Lubomír Žmolík, vidí cestovní ruch jako nejdůležitější, ale také zdůraznil, souvislost mezi oblastmi a uvedl, že infrastruktura, jak dopravní, tak i technická není v mikroregionu dostatečná. Starosta Bělé zmínil, že: *„dříve se jevil cestovní ruch jako „spása“ mikroregionu, ale dnes již víme, že je potřeba rozvíjet i ostatní oblasti a že spolu souvisejí.“*

4.1.8 Výhody a nevýhody cestovního ruchu

I u poslední otázky se názory jednotlivých starostů příliš neliší. Tento fakt poukazuje na to, že zástupci mikroregionu jsou sehraní a opravdu se zaměřují na společné zájmy a nejen na problémy ve své obci. Mezi výhodami byla často zmiňována zaměstnanost, příkladem je názor pana Miroslava Kružíka: *„Výhodou je určitě naplnění ubytovacích kapacit a z toho plynoucí zaměstnanost, zisky drobným podnikatelům například v pohostinství a poplatky, které plynou obci z cestovního ruchu.“* Na jiné výhody cestovního ruchu poukázal pan Ing. Petr Mudra: *„Zrovna v naší obci není dopad cestovního ruchu nijak významný, protože nejsme vyloženě obec, která je zaměřena na turistický ruch, ve srovnání například s Bělou a Lipovou, je zde ubytovaných turistů velmi málo. Ale vnímám to jako regionální záležitost, kdy turisté ubytovaní u nás potřebují i to zázemí, které je někde jinde a naopak turisté ubytovaní v jiných obcích zase navštíví zajímavosti v naší obci, jako jsou krytý bazén, Ranč u Orla nebo Čertovy kameny, Region je tak propojený, že ty výhody tu jsou.“* Jak je všeobecně známo, všechno má své plusy i mínusy. Proto byli starostové dotazováni i na to, v čem spočívají nevýhody. Že někdy bývá složité vysvětlit zastupitelstvu a místním obyvatelům záměry mikroregionu uvedli oba zmínění starostové. Problém je zejména u projektů

cestovního ruchu, které neleží přímo v dané obci. Častokrát padla i nevýhoda ve formě zvýšené údržby obce a zvýšené produkci odpadů. Zajímavým poznatkem je také „*nekázeň ubytovatelů v přiznávání místních poplatků za pobyt*“ jak uvedla paní Ing. Marie Fomiczewová a problém více rozvedla starostka Ostružné paní Miroslava Bendeková „*Podle mne je nevýhodou pro obce i špatná legislativa a nekázeň ubytovatelů v přiznávání poplatků. Penzionů v obci přibývá, ale příjem z poplatků z ubytovací kapacity je pořád stejný. Podnikatelé nepřiznají skutečný počet ubytovaných a obci tak zaniká potencionální příjem. Příkladem, jak by to mělo fungovat je například Rakousko, kde byli zástupci mikroregion na poznávací cestě, ubytovatelé ihned hlásí své ubytované, aby předešli problémům ze strany kontrolních orgánů.*“ Ke zvýšené údržbě obce a produkci odpadů také řekla: „*Nevýhodou mohou být zvýšené náklady na údržbu a odpady. Zvýšený cestovní ruch v zimních měsících s sebou nese taky zvýšení silničního provozu a v zimních měsících je tak potřeba častěji prohrnovat silnice a odklízet parkoviště.*“

4.2 Projekty uskutečněné v rámci mikroregionu

Jak bylo uvedeno v teoretických východiscích a potvrzeno v praktické části diplomové práce, obce vstupují do mikroregionu především z důvodu spolupráce a čerpání zdrojů ze státních fondů a fondů Evropské unie. Dalším důvodem je, že když se obce semknou dohromady, společně své zájmy prosadí s daleko větší úspěšností, než by to bylo u jednotlivých obcí. Dále je uvedeno osm úspěšných projektů, které byly v rámci MRJ prosazeny a realizovány. Datum realizace a využití finanční prostředky u jednotlivých projektů jsou uvedeny v tabulce 4.1.

Tab. 4.1 Projekty realizované prostřednictvím MRJ

Projekty realizované prostřednictvím MRJ					
Projekt	Zahájení	Ukončení	Příspěvek EU	Veřejné prostř.	Rozpočet celkem
Alternativní energie v dopravě s využitím vody	1.3.2006	31.12.2006	135 000	34 000	135000
Česko-polské cyklistické dny	1.5.2012	30.11.2012	11 160	1969	13129
Dětský vlak do Nysy-děti dětem	1.3.2006	31.8.2006	100500	33500	134000
Jedťe s dětmi na piknik	15.11.2009	30.7.2010	2154750	380250	2617094
Jezera za hory, hory za Jezera	1.11.2009	31.3.2010	19370	3419	22789
Kdo si hraje, ten se baví	1.9.2009	31.10.2010	25367	4477	29844
Propagace MRJ s cyklo a běžeckými stezkami	6.12.2005	30.11.2006	258600	86200	410312
Studie inform. a orientačního systému pro MRJ	30.11.2002	30.6.2004	10715	3765	14480
Finance celkem			2 715 462	547 580	3 376 648

Zdroj: Vlastní zpracování údajů z RISY

4.2.1 Alternativní energie v dopravě s využitím vody v česko-polském příhraničí

Projekt je zaměřen na využití obnovitelných zdrojích energie a zachování životního prostředí pro další generace. Je umístěn do Euroregionu Praděd, do horské oblasti Jeseníků a zaměřuje se na využití spádu řek pro dopravní spojení česko-polského příhraničí. Cílem projektu je také přilákání nových turistů do euroregionu. Projekt byl realizován v programovém období 2004-2006, řadí se tedy k prvním projektů, které byly financovány z EU. Projekt stál celkem 135 000 Kč a patří pod program INTERREG IIIA Česká Republika – Polsko, pod prioritu Rozvoj místní společnosti v přeshraniční oblasti. Opatřením byl projekt zařazen do tzv. mikroprojektů neboli Podpory iniciativ místních komunit. [28]

Jednalo se o výzkumnou práci, vypracovanou kolektivem ČVUT fakulty dopravní, katedry dopravní technologie. Konkrétně byly zkoumány vodní toky Bělá a Staříč pro pohon lanovky nebo jiné mechaniky. Projekt byl velmi úspěšný v Česku i Polsku. [19]

4.2.2 Česko-polské cyklistické dny

Projekt s názvem Česko-polské cyklistické dny probíhal v programovém období 2007-2013 a spadá pod Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika - Polsko. Jeho podstatou bylo pořádání cyklistických výletů po značených i neznačených cyklistických trasách a rozšířit tak nabídku cestovního ruchu. Navazoval na projekt „Na stezkách bez hranic“, propojujícího české a polské cyklostezky, který byl financován také z OPPS ČR-PL, ale žadatelem byl Svaz měst a obcí Jesenicka. Cyklistické trasy na Jesenicku jsou českými i polskými turisty velmi oblíbené, využívají však především značené trasy často vedoucích po hlavních komunikacích. Projektem tak byly cyklistům představeny i neznačené trasy vedoucí zajímavými lesními trasami. Úkolem bylo trasy zmapovat a představit je široké veřejnosti prostřednictvím společných organizovaných výletů po jesenicko-nyském regionu. Pro tento projekt byl založen i profil na sociální síti Facebook. [28]

Nejvýznamnější akcí tohoto projektu bylo třídní setkání cyklistů s organizovanými vyjížděkami s průvodci. Před zahájením výletů bylo zmapováno v Česku i Polsku pomocí GPS kolem 36 tras s různou obtížností, mapy byly následně prezentovány na internetu a v brožurách. Organizované výjezdy byly dále pořádány každou neděli od července do září. Druhou důležitou akcí bylo společné rozloučení s cyklistickou sezónou s názvem „Poslední kilometr sezóny“ v polských Glucholazech. Celkově bylo na projekt potřeba 13 129 Kč a EU přispěla částkou 11 160 Kč. [28]

4.2.3 Dětský vlak do Nysy – děti dětem

Projekt opět patří do programu INTERREG IIIA Česká republika – Polsko a byl realizován v programovém období 2004-2006. Jeho cílem bylo seznámit polské a české děti. Pro české děti byl připraven kvíz, jehož prostřednictvím poznaly své nové polské přátele a partnerské město mikroregionu. Poté byl vypraven zvláštní vlak pro děti ze základních škol Jesenicka, který dovezl české děti do polské Nysy a zpět. V Nyse byly děti rozděleny do skupinek a ke každé z nich byly přiřazeny polské děti, které je provedly městem a pomáhaly svým českým „spolužákům“ plnit zadané úkoly, např. zjistit počet cimbuří na Ziebecké věži, změřit obvod studny u zvonice sv. Jakuba. Fotky z této akce jsou k nahlédnutí v příloze č. 7. [13, 28]

4.2.4 Jed'te s dětmi na piknik

Velmi úspěšným projektem, na který si při rozhovoru vzpomněla starostka obce Ostružná paní Miroslava Bendeková, bylo vybudování sedmi tematických odpočívadel pro turisty na oblíbených turistických trasách a místech na Jesenicku. Projekt byl pojmenován „Jed'te s dětmi na piknik“ a bylo na něj vynaloženo 2 617 094 Kč, opět s většinovým financováním Evropské unie. Projekt vznikl v programovém období 2007-2013. V Jeseníku a Bělé pod Pradědem je umístěno po dvou odpočívadlech, v Ostružné, České Vsi a Lipové-lázni po jednom odpočívadle. Odpočívadla obsahují přístřešek, stoly s lavicemi, stojany na kola, odpadkové koše na tříděný odpad, dětské koutky, ohniště s grilem, chodníčky, informační tabule. Navíc jsou odpočívadla vzhledově „šitá na míru“ dané lokalitě a použité materiály jsou čistě přírodní. Jak uvedl *Šumperský a jesenický Deník*: „Pohrát si s dřevěnými zvířátky a minizoo, opéct si buřtu v břiše velryby, slézat průlezký. To vše si mohou dopřát děti, které se s rodiči vypraví na kolech na výlet.“ Fotky odpočívadel jsou k nahlédnutí v příloze č. 7. Projekt neměl v České republice ve své době obdoby. [28]

4.2.5 Jezera za hory, hory za jezera

Ve stejném programovém období, tedy 2007-2013 vznikl projekt Jezera za hory, hory za jezera. Stejně jako Dětský vlak do Nysy byl tento projekt zaměřen na sbližování českých a polských dětí, konkrétně jde o děti z mikroregionu Jesenicko a Powiatu Nysa. Projektem se oba regiony snažily dosáhnout toho, aby děti žijící v něm, měly region rády a aby v něm zůstávaly a žily v něm i v budoucnu. Toho mělo být dosaženo prostřednictvím volnočasových aktivit se zkušenými a certifikovanými odborníky. Volný čas děti trávily na dvou 5-ti denních výměnných pobytech v lyžařských střediscích v Jeseníkách v měsíci

lednu a únoru roku 2010. Děti poznávaly krásy Jesenicka a věnovaly se zimním sportů, kromě toho se také naučily základy zdravotní péče a první pomoci a také jak se na horách chovat. Polští sousedi zajistili akci v podobě 10-ti denního česko-polského setkání na Otmuchowském jezeře a děti se tak seznámily naopak s vodními sporty a prostředím jezer. Činnost proběhla v roce 2009. Rozpočet této události byl vyčíslen na 22 789 Kč. [28]

4.2.6 Kdo si hraje, ten se baví

Jak vyplývá z uvedených projektů, jednou z prioritních os Mikroregionu je rozvoj cestovního ruchu a s ním spojený strategický cíl spočívající v rozvoji spolupráce se sousedním Polskem. Polská klientela je vzhledem k poloze mikroregionu velmi důležitá. V zimních měsících o domácí ani zahraniční klienty není nouze. Problémy nastanou s táním sněhu a příchodem jara, kdy se penziony a hotely vylidní. Je tedy potřeba prezentovat i možnosti, které mikroregion nabízí v letních měsících. Společně se studenty rekreologie Univerzity Palackého v Olomouci byl navržen moderní způsob propagace prostřednictvím interaktivních panelů, formou kvízů, her a hlavolamů pro polské návštěvníky. V rébusech se dozvídají o možnostech, které Jesenicko nabízí nejen v zimě. Interaktivní panely byly vyrobeny v obou jazycích a jsou mobilní, takže mohou být využívány všemi obcemi na nejrozličnějších společných akcích. [28]

4.2.7 Propagace Mikroregionu Jesenicko s cyklo a běžeckými stezkami

Cílem tohoto projektu bylo zlepšit služby a informovanost mikroregionu. Byly vypracovány kompletní mapy s běžeckými trasami a cyklostezkami. V rámci tohoto projektu byly vypracovány internetové stránky MRJ. [28]

Kromě webových stránek, byly vytvořeny i propagační materiály: [19]

- leták A3 – skládačka propagující obce mikroregionu v českém, německém, anglickém a polském jazyce,
- leták A3 – skládačka propagující outdoorové aktivity v mikroregionu (v uvedených jazycích),
- propisovací tužka s logy,
- klipy na permanentky pro lyžaře,
- vyhledávací studie pro cyklo a běžecké trasy.

Propagační materiály obsahuje příloha č. 9.

4.2.8 Studie informačního a orientačního systému pro mikroregion Jesenicko

Studie informačního a orientačního značení MRJ, je vůbec nejstarším projektem z uvedených. Byl zahájen v roce 2002 a ukončen v roce 2004. Cílem bylo jednotné značení na území obce Bělé pod Pradědem, Ostružné, Lipové-lázní České vsi a města Jeseník.

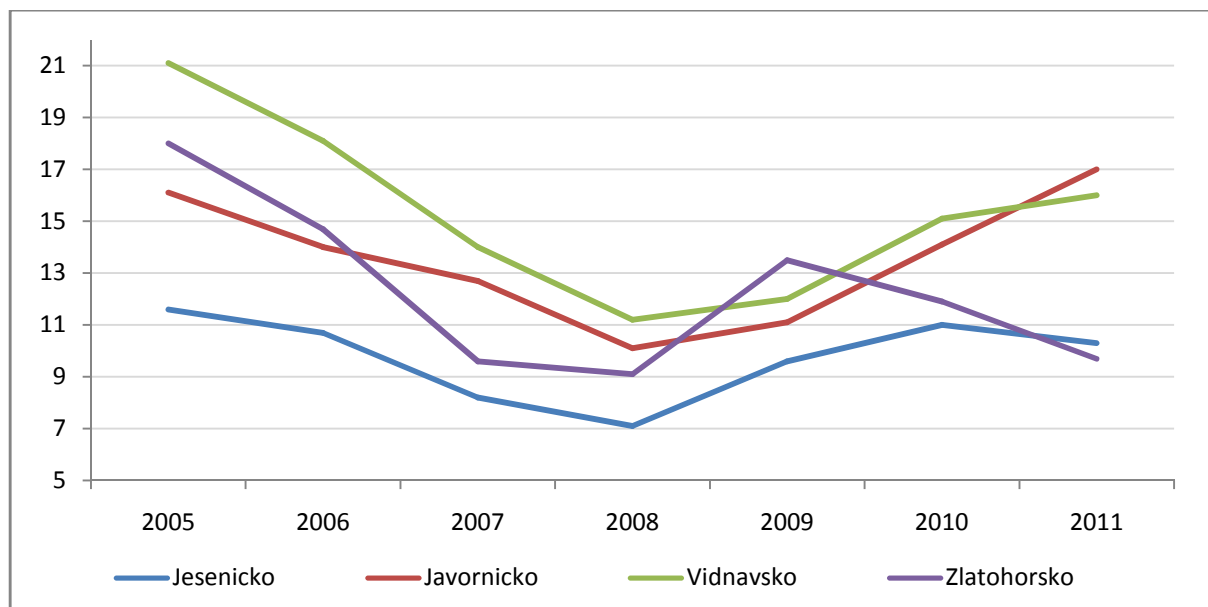
4.3 Analýza problémových oblastí

Jak vyplynulo ze socioekonomické analýzy a z rozhovorů se starosty členských obcí, největším problémem mikroregionu je vysoká nezaměstnanost, která trápí celý okres Jeseník. S tím souvisí i úbytek obyvatel. Rozhovor se starosty poukázal i na problémy cestovního ruchu, kdy podnikatelé nepřiznávají své ubytované apod. Cílem kapitoly bude problémové oblasti analyzovat a navrhnout opatření pro jejich odstranění nebo zmírnění.

4.3.1 Vysoká nezaměstnanost

Vysoká nezaměstnanost je velkým problémem MRJ, ale i celého okresu. Dlouhodobě okres Jeseník patří mezi ty s největší nezaměstnaností, v některých letech dosáhl dokonce nejvyšší nezaměstnanosti v celé ČR. Mikroregion Jesenicko má ve srovnání s ostatními mikroregiony na tomto území nezaměstnanost nejnižší. Vývoj míry nezaměstnanosti nejen na Jesenicku ve srovnání s ostatními regiony je zřetelný z grafu 4.1. Nižší nezaměstnanost v MRJ zřejmě vyplývá z jeho polohy kolem okresního města Jeseník.

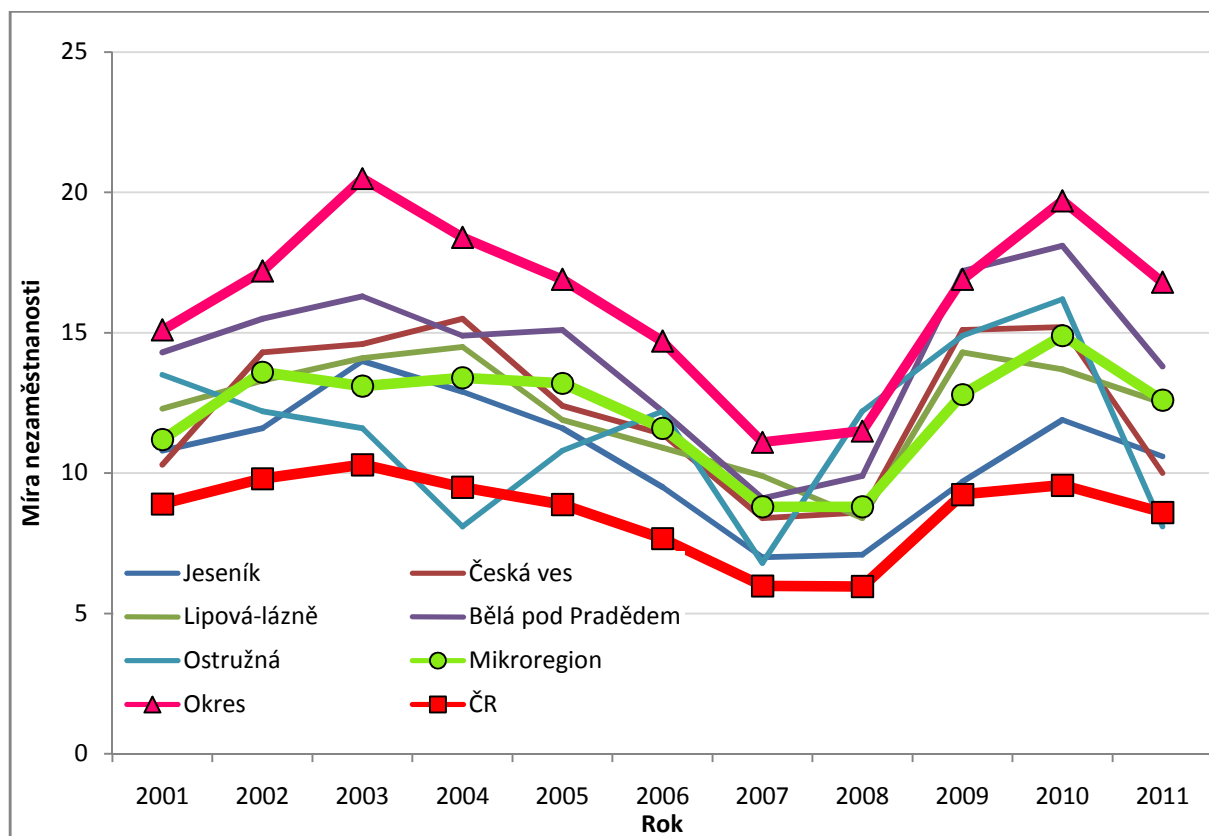
Graf 4.1 Míra nezaměstnanosti v mikroregionech ne Jesenicku v letech 2005-2011

Zdroj: Vlastní zpracování údajů z integrovaného portálu MVPS

Míra nezaměstnanosti má MRJ od roku 2007 stoupající charakter, stejně tomu je i u okresu Jeseník a České republiky. Může za to celosvětová hospodářská krize. Nezaměstnanost je vzhledem vývoji celé republiky v MRJ nadprůměrná a z hlediska okresu je podprůměrná. Největší míra nezaměstnanosti byla v MRJ v roce 2010 a dosahovala výše 14,9%. Mezi obcemi přílišné rozdíly nejsou. Za zmínku však stojí že míra nezaměstnanosti s hodnotou 8,1% v Obci Ostružná byla v roce 2004 dokonce pod celorepublikovým průměrem. Situace dokonce se stejnou mírou nezaměstnanosti se opakovala i v roce 2011.

Graf 4.2 Míra registrované nezaměstnanosti

Zdroj: Vlastní zpracování dat z ČSÚ

Problémem na Jesenicku jsou zcela jistě nízké mzdy, poloha a dostupnost MRJ a sezonní zaměstnanost, všeobecně nezaměstnanost souvisí také se vzděláním a hospodářskou krizí, které postihla celý svět v roce 2008. Neblahý vliv na nezaměstnanost má propuštění velkých firem jako je například pobočka firmy OP Prostějov, která se v roce 2010 díky dluhům u věřitelů ocitla v konkurzu. Ve své době zaměstnávala prostějovská firma téměř deset tisíc lidí. Byly uzavřeny pobočky v Příkazech, Konici, Brodku u Konice, Ostravě, Ivanovicích na Hané, Uherském Hradišti, Uherském Ostrohu, Olomouci, Lošticích a Jeseníku. Důsledkem pro MRJ tak bylo 290 lidí bez práce. Jednalo se o jediný textilní podnik široko

daleko a pro švadleny a šičky tak nebylo možné sehnat uplatnění. Ministerstvo práce vyčlenilo na rekvalifikaci bývalých zaměstnanců 3 miliony Kč. Prostředky byly získány z Evropských fondů a byly použity na programy sebereprezentace, psychologie, apod. Nutno říci, že ani po rekvalifikaci nebylo možné všechny zaměstnance do zaměstnání, protože v té době bylo na Úřadu práce k dispozici pouze 35 pracovních míst. V roce 2012 podnik potkalo „vzkříšení“ kdy areál bývalé pobočky OP Prostějov koupila švédská firma TEX Trading Cavaliere. Firma rozjela výrobu s třiceti zaměstnanci a se začátkem roku 2014 počítala dokonce s padesáti sedmi. Za svůj počin byla společnost odměněna v soutěži Investor roku 2012 oceněním za významný počin roku v oblasti investic. V oblasti nejen Jesenicka, ale i Šumperska je taková obnova podniku ojedinělým případem. [36, 39]

V roce 2013, jak již bylo několikrát zmíněno, ukončily činnost Lázně Dolní Lipová. O práci přišlo celkově 53 zaměstnanců z toho 44 stálých. Důvodem uzavření lázní byl úbytek pacientů až o 70 procent. Lázně byly závislé na především na platbách od pojišťoven, jejichž šetření způsobilo zmiňovaný pokles. Lázně byly určeny především pro léčbu kožních onemocnění a „kvůli účinku nového indikačního seznamu a postupu praktických lékařů, kteří neposílají klienty do českých lázní a raději léčí kožní problémy léky, což je pro pojišťovny o desítky tisíc dražší“ uvedl pro Finanční noviny Martin Vacek, řídící sekce lázní zdravotnických odborů. Lázně s dvoustoletou tradicí, mají nejasnou budoucnost, ale vedení by chtělo získat nového investora. [37]

Na území MRJ působí celkem 2 106 podniků. Ale až 76% procent z nich si vystačí bez zaměstnanců, asi 20 % zaujímají tzv. mikropodniky zaměstnávající 1-9 zaměstnanců. Čtyřmi procenty se na zaměstnanosti podílejí malé podniky s 10-49 zaměstnanci. Středních podniků zaměstnávajících 50-149 lidí je zde 14.

Tab. 4.2 Podniky podle počtu zaměstnanců

Podniky podle počtu zaměstnanců							
počet subjektů:	Jeseník	Česká Ves	Lipová-láz	Bělá pod Pr.	Ostružná	MRJ	MRJ %
bez zaměstnanců	965	205	219	178	30	1597	75,83
s 1-9 zaměst.- mikropodniky	280	40	44	30	12	406	19,28
s 10-49 zaměst.- malé podniky	68	8	5	4	1	86	4,08
50-249 zaměst.- střed.podn.	12	0	2	0	0	14	0,66
s >249 zaměst.- velké podniky	2	1	0	0	0	3	0,14
Celkem	1327	254	270	212	43	2106	100

Zdroj: Vlastní zpracování dat z RISY

Velkých podniků s 250 a více zaměstnanci jsou v Mikroregionu pouze tři. Jedná se o Prissnitzovy léčebné lázně v Jeseníku s 320 zaměstnanci, ŘETĚZÁRNU a.s. Česká Ves

se 450 zaměstnanci a přes 250 zaměstnanců čítá i JESENICKÁ NEMOCNICE, spol. s.r.o. Počet firem podle počtu zaměstnaných v jednotlivých obcích leze vidět v tabulce 4.2.

Jesenicko je horská oblast a díky počasí zde dochází k tzv. sezonní zaměstnanosti. Stálá pracovní místa jsou tak v regionu velmi cenná. Sezonnost se projevuje především v zimních měsících kvůli návalu turistů do hotelů, penzionů a restaurací. Zaplní se lyžařské vleky a spousta dalších zařízení sloužící cestovnímu ruchu. K tomu je potřeba pracovní síla ve formě recepčních, číšníků, pokojských, instruktorů lyžování, obsluhy lyžařských vleků a podobně. V letních měsících je zaměstnáváno spousta lidí ve stavebnictví, zpracování surovin a především v lesnictví a lázeňství. Jak bylo řečeno, práce je v regionu málo a lidé se každoročně hlásí na ta stejná sezonní místa. Například člověk v létě pracující jako dřevorubec se v zimě změní na lyžařského instruktora. Problém je však mezi sezonami. Mnoho pracovních pozic je závislých na sněhu a bohužel pro zaměstnance nejsou někteří zaměstnavatelé ochotni zaměstnávat pracovní sílu ani o kousek déle, než je nezbytně nutné. Lidé jsou tak nuceni čekat na sezonu a stávají se na čas nezaměstnanými. O tom svědčí vysoký podíl uchazečů o zaměstnání nezaměstnaných méně než tři měsíce a 3-6 měsíců v tabulce 4.3. Méně než tři měsíce bylo na pracovním úřadě hlášeno téměř 40% a nezaměstnaných mezi třemi a šesti měsíci bylo téměř 20%

Tab. 4.3 Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti 2011							
Doba/obec	Jeseník	Česká Ves	Lipová-lázně	Bělá pod Pr.	Ostružná	Mikroregion	%
Méně než 3 měsíce	263	58	86	70	2	479	38,75
3 a více, méně než 6	142	36	34	27	1	240	19,42
12 a více, méně než 24	141	22	22	18	1	204	16,50
24 měsíců a více	115	10	13	15	1	154	12,46
6 a více, méně než 9	71	10	14	6	1	102	8,25
9 a více, méně než 12	41	8	3	4	1	57	4,61

Zdroj: Vlastní zpracování dat z ČSÚ

Důležitou roli hraje také vzdělání obyvatelstva. S vyspělými technologiemi je k výrobě potřeba stále méně lidí a ruce člověka jsou nahrazovány stroji. Tím se zvyšuje i počet nezaměstnaných lidí a zaměstnavatelé si mohou vybírat. Kvalifikovaní a vzdělaní pracovníci mají pro zaměstnavatele z hlediska konkurenceschopnosti daleko větší cenu. Pokrok bohužel způsobuje úpadek řemesla. V roce 2011 Úřadu práce v Jeseníku evidoval 1 236 uchazečů o zaměstnání, z toho právě 43,69% se středním odborným vzděláním ukončeným výučním listem. Vysoký podíl uchazečů téměř 26% tvoří lidé se základním vzděláním. Třetí nejvíce zastoupenou skupinou, s 10,11%, hlásící se o práci jsou lidé

s úplným středním odborným vzděláním s maturitou. Úplný přehled uchazečů o zaměstnání podle vzdělání v jednotlivých obcích je uveden v tabulce 4.4

Tab. 4.4 Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

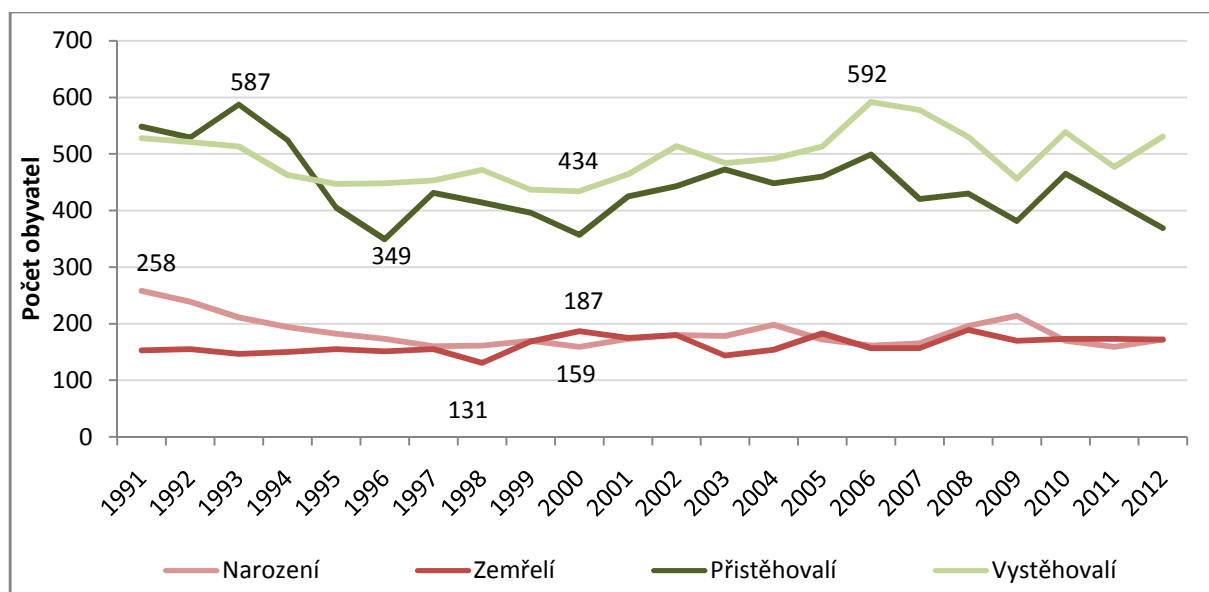
Struktura uchazečů podle vzdělání 2011							
Vzdělání/obec	Jeseník	Česká V.	Lipová-láz.	Bělá pod P.	Ostružná	MRJ	%
Neúplné základní	7	-	-	-	-	7	0,57
Základní vzdělání	207	42	36	33	1	319	25,81
Nižší střední vzdělání	1	1	1	-	-	3	0,24
Nižší střední odborné	45	12	21	7	-	85	6,88
SO s výučním listem	338	57	71	70	4	540	43,69
Stř. nebo SO bez maturity i výuč. listu	2	1	-	1	-	4	0,32
Úplné střední všeobecné	25	2	6	2	-	35	2,83
Úplné SO s vyučením i maturitou	47	7	16	9	-	79	6,39
Úplné SO vzdělání s maturitou	73	19	15	18	-	125	10,11
Vyšší odborné vzdělání	2	-	1	-	-	3	0,24
Bakalářské vzdělání	5	-	-	-	-	5	0,40
Vysokoškolské vzdělání	19	3	5	-	2	29	2,35
Doktorské vzdělání	2	-	-	-	-	2	0,16
Celkem	773	144	172	140	7	1 236	100

Zdroj: Vlastní zpracování dat z ČSÚ

4.3.2 Úbytek obyvatelstva

Ze socioekonomické analýzy vyplývá, že neustále klesá počet obyvatel MRJ. Mohou za to záporná salda přirozeného přírůstku a migrace. Tento jev lze pozorovat v grafu 4.3, kdy zeleně vyznačené linie znázorňují proměnné migrace, tedy přistěhovalé a vystěhovalé a červené linie značí narozené a zemřelé tudíž přirozený úbytek nebo přírůstek.

Graf 4.3 Pohyb obyvatelstva MRJ v letech 1991-2012.

Zdroj: Vlastní zpracování dat z ČSÚ

Pokud jde o pohyb obyvatelstva stěhováním, do roku 1995 se na území MRJ více obyvatel přistěhovalo, než vystěhovalo, po tomto roce však nastal jev opačný a vystěhovalí obyvatelé převyšují přistěhovalé a migrační saldo je tedy záporné. Jeho nejvyšší hodnota byla v roce 2012, kdy počet emigrantů převyšoval imigranty o 162 obyvatel. Menší rozdíly jsou mezi narozenými a zemřelými. Nejvíce narozených dětí bylo ve sledovaném období hned na začátku, tzn. v roce 1991, poté jejich počet klesal a do roku 1997 kdy se přirozený přírůstek rovnal pouhým pěti obyvatelům a v roce 1999 bylo narozených pouze o jednoho více, než zemřelých. Po tomto roce se počet narozených dětí příliš neměnil, ale stoupal počet zemřelých a v roce 2000 došlo ve sledovaném období poprvé k zápornému přirozenému přírůstku. Zemřelých bylo o 28 osob více. Po přelomu tisíciletí lze sledovat především dva jevy, buď je narozených o něco více než zemřelých, nebo se čáry překrývají a dochází tak k minimálním změnám přírůstku obyvatel. Z grafu tedy vyplývá, že je MRJ nízká porodnost a lidé opouštějí oblast.

Jedním z důvodů je, že vývojem technologií jsou nahrazováni lidé ve výrobě. Roste tak tlak na vzdělanost obyvatelstva. Jak vyplývá z grafu *3.5 Struktura obyvatel podle nejvyššího dosaženého vzdělání*, vzdělanost obyvatelstva v mikroregionu stoupá a to především prostřednictvím vyšších odborných, nástavbových a vysokých škol, které nejsou v regionu zastoupeny. Studenti musejí dojíždět do větších měst a po studiu tam často najdou lepší pracovní uplatnění a více možností. Dalším důvodem je také vysoká nezaměstnanost a velký počet osob hlásících se na 1 pracovní místo. Jedinci, ale často i celé rodiny migrují do měst za lepší práci na úrovni své kvalifikace a mnohdy za lepší finanční ohodnocení. Rozdíly ve mzdách vzpomněla v rozhovoru starostka obce Ostružná paní Miroslava Bendeková. Jako problém mikroregionu také uvedla nedostatek bydlení pro mladé rodiny. To může být příčinou i nízké porodnosti v oblasti. V posledních letech je trendem tzv. plánované rodičovství a rodiny se před početím dítěte snaží vytvořit co největší rodinné a finanční zázemí a to navazuje na předchozí problémy s úbytkem obyvatel a nezaměstnaností. Lidé své zázemí budou vytvářet tam, kde vidí vhodnou budoucnost. Navíc se lidé vzdělávají čím dál déle, tím své rodičovství odsouvají až do věku, kdy je větší problém počít. Nároky rostou i ze strany zaměstnavatelů, kteří často požadují vysokoškolské vzdělání a praxi v oboru, tím opět dochází především u ženské složky k odsouvání mateřství. Nedostatečná je i podpora ze strany státu, která rok od roku snižuje významným způsobem příspěvky, které rodinám dříve velmi pomáhali. Reformy jsou často upravovány tak, že na ně dosáhnou jen sociálně slabší složky obyvatel. U dvoučlenné rodiny například čistý příjem

nesmí v roce 2014 přesáhnout 18 504 Kč. Jako příjem se počítá nejen příjem ze zaměstnání, ale i důchody a sociální dávky. K 11.3.2014 je průměrná mzda v České republice 26 636 Kč, takže „průměrná“ rodina tedy nemá na tento příspěvek nárok.

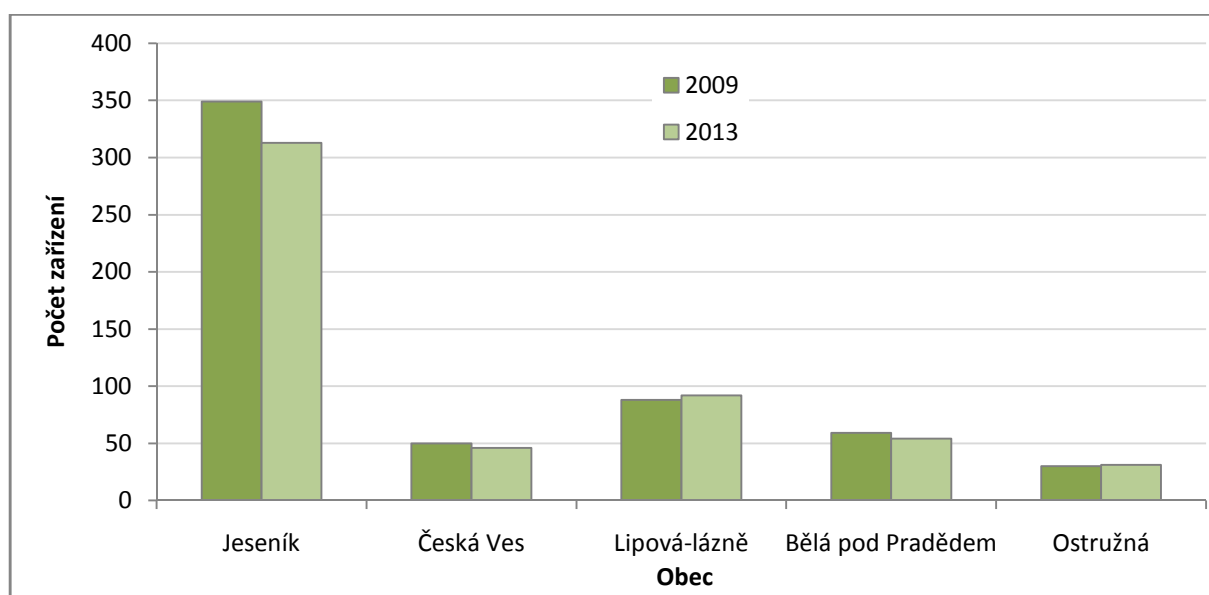
4.3.3 Problémy v cestovním ruchu

Problémy týkající se oblasti cestovního ruchu jsou těžko kvantifikovatelné pomocí sekundárních dat. Spousta informací za malé územní jednotky, jakou jsou obce, je obtížné dohledat. Pomocí údajů ze Statistického úřadu byl však zjištěn problém úbytku ubytovacích, stravovacích a pohostinských zařízení MRJ. Další problémy, které jsou s cestovním ruchem spojené, byly zjištěny především z rozhovorů se starosty členských obcí. Jde o nekázeň ubytovatelů v přiznávání místních poplatků, sezónnost, a špatná spolupráce mezi aktéry regionálního rozvoje v MRJ.

Pokles ubytovacích, stravovacích a pohostinských zařízení

Jeseníky patří mezi pět turistických oblastí s největším počtem ubytovací kapacity v České republice. Je zde k dispozici celkem 387 zařízení typu hotelů s různým počtem hvězdiček, penzionů, kempů, chat, turistických ubytoven a ostatních zařízení sloužících k rekreaci.

Graf 4.4 Počet ekonomických subjektů zabývajících se Ubytováním, stravováním a pohostinstvím v letech 2009 a 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dat z ČSÚ

Na území MRJ bylo podle odvětví NACE celkem 173 subjektů zabývajících se ubytováním, 363 stravovacích a pohostinských podniků a 126 subjektů nabízejících sportovní, zábavní a rekreační činnost. Údaje jsou k dispozici v příloze č. 4 a 10. Vyčíslitelným problémem je pokles zařízení s ubytováním, stravováním a pohostinstvím. V posledních 4 letech, jak znázorňuje graf 4.4, byl zaznamenán úbytek 40-ti takto zaměřených podnikatelských subjektů. Největší úbytek byl v Jeseníku, kdy počet subjektů klesl o 36. Nárůst lze sledovat v obci Lipová-lázně o 4 subjekty a Ostružná o 1 subjekt.

Nekázeň ubytovatelů v přiznávání místních poplatků

Jako problémovou oblast starostové uvedli nepřiznání nekázeň ubytovatelů v přiznávání místních poplatků za pobyt. Podle starostky obce Ostružná je tato oblast nesprávně legislativně upravená. Podnikatelé nepřiznávají skutečný počet ubytovaných a obci tak zaniká potencionální příjem do rozpočtu. Obce mohou vzhledem k cestovnímu ruchu vybírat poplatek z ubytovací kapacity a poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.

Sezónnost

Stejně jako u zaměstnanosti se v cestovním ruchu projevuje sezónnost. V zimě jsou ubytovací zařízení „narvaná k prasknutí“ a pobyty jsou objednávány i měsíce dopředu. Na území MRJ existuje mnoho sjezdovek a lyžařských areálů s doprovodnými službami jako jsou lyžařské školy, občerstvení a podobně. Zde je několik příkladů:

- Sjezdovka Jeseník-lázně
- Ski areál Miroslav
- Ski areál Kaste Petříkov
- Ski areál Bonera Ramzová
- Ski areál Ostružná
- Vlek TJ Řetězárna Česká Ves
- Ski park Filipovice

V letních měsících navštěvují turisté oblast kvůli lázním a zajímavým cyklotrasám. V minulosti proběhlo mnoho projektů, které se snažily o zvýšení cestovního ruchu v letních měsících. Příkladem jsou Česko-polské cyklistické dny. Ale návštěvnost a povědomí o „zimním Jeseníku“ stále převládá.

Spolupráce

Problémem na který upozornil starosta obce Bělá pod Pradědem je nedostatečná spolupráce veřejného a soukromého sektoru a také propojenost podnikatelů. Jak pan Ing. Petr Mudra uvedl: „... *problém je ve spolupráci mezi veřejným a podnikatelským sektorem, chybí zde například jednotný systém, co se týče například vstupného, skipasů a podobně. Je zde velká propast mezi tím, jak to funguje a jak by to asi fungovat mělo. Oba sektory mají rozdílnou představu a často si neuvědomují, že když jen trochu sleví ze svých nároků dnes, tak do budoucna to přinese jen plusy.*“

4.4 Návrh řešení

4.4.1 Návrh na snížení nezaměstnanosti

Starostové byli dotazováni nejen na úspěšné projekty v současnosti, ale i na priority budoucího vývoje. Kromě cestovního ruchu by zástupci mikroregionu uvítali projekty na zvýšení zaměstnanosti. Příčin nezaměstnanosti může být mnoho a je těžké je všechny identifikovat a zcela odstranit, opatření budou tedy navržena tak, aby vedla alespoň ke snížení nezaměstnanosti.

Silnou stránkou regionu je velký počet relativně levé pracovní síly, čistota ovzduší, podmínky pro sport, rekreaci a turistiku. Vhodná je i poloha blízko Polských hranic, kterou by mohli využít investoři zaměřený na polský trh. Horské oblasti poskytují spoustu přírodního bohatství ve formě mramoru, vápence, žuly, štěrkopísky, grafitu, cihlářskou hlínu a hlavně dřevo - významný obnovitelný zdroj. Oblast je známá i svým lázeňstvím, to napovídá existenci minerálních pramenů. Jak vyplynulo z analýzy problému, v MRJ jsou pouze tři velcí zaměstnavatelé. Mikroregion má rozhodně co nabídnout a návrhem je tedy vytvoření podrobné dokumentace pro potenciální investory, s vymezením výhodných lokalit pro podnikání. Vzhledem k poloze MRJ v okrajové části České republiky, je oblast hůře dostupná, kompenzací by mohlo být vytvoření výhodné ceny pozemků určených výrobním podnikům a zajištění příjezdové komunikace a veškeré potřebné infrastruktury k potenciálním podnikatelským subjektům. V současné době je jednou z prioritních os regionálního rozvoje obnova a zachování životního prostředí, budoucnost tak mají i alternativní zdroje energie, jak ukázal projekt „*Alternativní energie v dopravě s využitím vody v česko-polském příhraničí*“. Alternativní zdroje mohou sloužit podnikům k úsporám energie a založit tak pověst podniku na ekologickém přístupu k přírodnímu prostředí. Využít

by se dalo nejen spádu zdejších vod, ale živlu jako je vítr k tvorbě energie prostřednictvím větrných elektráren apod.

Výhodné by pro oblast byli především investoři fungující celoročně, příkladem mohou být výrobní podniky jako je např. zmiňovaný podnik na výrobu rozvaděčů, baterií, kabelů a vodičů FENIX s.r.o. Poloha MRJ v oblasti s vysokým zastoupením lesních porostů by mohla oslovit dřevozpracující průmysl, podniky na výrobu nábytku apod. Všechny problémové oblasti jsou velmi propojené, posílením cestovního ruchu v létě by bylo možné zaměstnat i více lidí ve službách. V minulosti byl úspěšný projekt Česko-polské cyklistické dny a mikroregion v něm hodlá navázat projektem Aktivní Jesenicko. Jak již bylo řečeno projekt má dvě části a právě „letní část“ by mohla v budoucnu vylepšit situaci sezonní nezaměstnanosti.

Z hlediska vzdělání vyplynulo, že nejvíce uchazečů o zaměstnání má středoškolské odborné vzdělání s výučním listem a druhou nejvíce zastoupenou skupinou na úřadě práce byli lidé se základním vzděláním. Technologická vyspělost ve světě jde neustále dopředu. Jsou vynalézány stále modernější technologie, které nahrazují lidský faktor ve výrobě. K obsluze těchto technologií je potřeba kvalifikace a vzdělání. Zlepšit situaci lidí s nižším stupněm vzdělání mohou rekvalifikační kurzy a školení. Stejně jako v programových obdobích 2004-2006 a 2007-2013 bude i v období 2014-2020 bude podpora z fondů EU rozdělována prostřednictvím Operačního Programu Zaměstnanost pod záštitou Ministerstva práce a sociálních věcí. Celkově má OP k dispozici 70 mld. Kč a je zaměřen na oblasti:

- podpory zaměstnanosti,
- rovných příležitostí žen a mužů,
- adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů,
- sociálního začleňování a boje s chudobou,
- modernizace veřejné správy a veřejných služeb a
- podpory mezinárodní spolupráce a sociálních inovací v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a veřejné správy. [15]

Mikroregion Jesenicko má rozvoj vzdělanosti a kvalifikační struktury jako druhý strategický cíl své rozvojové osy. Mikroregion si mimo jiné klade za cíl vznik vyšších forem studia, zejména v cestovním ruchu a lázeňství. To se pro danou oblast jeví jako hodně přínosné. Projekty takto směřované by mohly mít šanci na úspěch a podpořily by všechny zmíněné problémové oblasti. Problémem MRJ je taky velký počet uchazečů na jedno

pracovní místo, takže samotné rekvalifikace a vzdělávání by mělo být podpořeno projekty na podporu podnikání, to by pro Jesenicko znamenalo kromě zvýšení zaměstnanosti i zvýšení podnikatelské aktivity.

4.4.2 Návrhy ke snížení úbytku obyvatelstva

Jak bylo uvedeno, s úbytkem obyvatelstva souvisí mnoho dalších problémů a jeden navazuje na druhý, je to takový kolotoč, který je těžký zastavit. Největší odliv obyvatelstva je způsoben migrací. Vhodným způsobem jak udržet obyvatelstvo v oblasti se zdají projekty, které jsou zaměřeny na děti. Mezi uvedenými to jsou „*Jezera horám, hory jezerům*“, „*Dětský vlak do Nysy – děti dětem*“ a „*Jed'te s dětmi na piknik*“. Projekty podbízejí dětem výhody oblasti a pěstují v nich dobrý dojem z místa, ve kterém vyrůstají. Zavedení takové tradice by mohlo pomoci mikroregionu v příštích generacích. Dnešní děti budou mít v budoucnu zase děti a mohou toto dědictví předávat dál. Další výhodou by mohlo být, že děti, které se účastnily a budou účastnit takovýchto aktivit, oblast zaujme natolik, že nebudou chtít z oblasti migrovat za lepšími možnostmi jinde, ale pokusí se výhody „přitáhnout“ do regionu. Budou se snažit přilákat investory, nebo jimi v budoucnu sami budou. Nabízí se tak větší počet projektů zaměřených na mladší generace a tím tak vylepšit obraz o MRJ budoucím generacím.

Jak bylo uvedeno v kapitole zabývající se nezaměstnaností, vzdělání obyvatel hraje důležitou roli při hledání práce. Lidé se v dnešní době „ženou“ za vzděláním, aby zvýšily své šance na trhu práce. Jednou z nevýhod nejen mikroregionu, ale i celého okresu je neexistence vyšší formy vzdělání. Obyvatelé za vzděláním musejí dojíždět do větších měst. Tam jim často po studiu nabízí lepší možnosti pracovního uplatnění. Vliv mají taky regionální disparity mezi regiony. Ve velkých městech jsou zpravidla i vyšší mzdy a studenti tak nemají důvod se do regionu s velkou nezaměstnaností vracet. Jak bylo nastíněno u nezaměstnanosti druhým strategickým cílem rozvojové osy MRJ je *Rozvoj vzdělanosti a kvalifikační struktury* s dílčími cíli:

- vytvoření podmínek pro zlepšení výuky na základních školách,
- podpora vzniku vyšších forem studia zejména v cestovním ruchu a lázeňství
- podpora pro rozšíření praktické výuky na učňovských školách
- vytvoření programu podpory inovativních projektů vzdělávacích zařízení mikroregionu
- Vytvoření systému celoživotního vzdělávání v mikroregionu

Zřízení nových vyšších forem vzdělání by bylo zřejmě finančně velmi náročné a nezbylo by tak mnoho peněz na ostatní aktivity, proto by bylo vhodné oslovit vysoké školy například z Olomouce nebo Ostravy a zřídit v oblasti pobočku jedné ze školy. S dílčím cílem „podpora vzdělávání vyšších forem studia zejména cestovního ruchu a lázeňství“ by mohl korespondovat například obor Rekreatologie na Univerzitě Palackého v Olomouci, od věci by nebyla ani pobočka soukromé školy AHOL – Vyšší odborné škola o.p.s., která se mimo jiné zabývá cestovním ruchem a hotelnictvím.

Velkým nedostatkem nejen na Jesenicku, ale v celé ČR je podpora rodin s dětmi. Porodnost se pohybuje kolem 400 dětí za rok, což není vzhledem k počtu obyvatel mnoho. Jak bylo uvedeno v analýze problému, příspěvky ve formě porodného a rodičovského příspěvku jsou nastaveny tak, že průměrná rodina s průměrným platem je jaksí z obliga. Vzděláváním lidé usilují o vyšší kvalifikaci a tím v budoucnu i o lepší práci, znamenající vyšší finanční ohodnocení v podobě mzdy. Snaží se tak připravit na budoucí příchod potomka, protože dříve si ho díky nedostatečné podpoře ze strany státu prostě nemohou dovolit. Dlouholeté vzdělávání má vliv na odsouvání rodičovství a tím s věkem snižuje reprodukční schopnost obyvatel, především u žen. Dalším faktem je, že potřeba zajistit dítěti dobré zázemí často táhne obyvatele do větších měst, kde vidí vyšší zaměstnanost a mzdy. S tímto problémem by nejvíce hnul zásah státu ve formě opětovného zavedení porodného pro každé narozené dítě a pomocí jiných příspěvků. To je však velmi nepravděpodobné. Mikroregion jako takový se může snažit situaci zlepšit projekty na tvorbu zázemí pro rodiny s dětmi ve formě dětských hřišť nebo projektů zaměřených na mateřské školy, a podobně. Příznivý vliv mají i společenské akce, ty by měly být co nejpestřejší. Pro rodiny s dětmi by to mohly dětské se známými dětskými interprety jako Maxim Turbulenc, Dáda Patrasová, dětem by se jistě líbila kouzelnická show, projížďky na koních a podobně. Dospělí by jistě ocenily hudební festivaly se známými zpěváky a kapelami. Společenské akce by zvýšily povědomí o mikroregionu a mohly by tak přilákat nové návštěvníky i obyvatele.

4.4.3 Návrhy ke zlepšení cestovního ruchu

Jedna z prvních otázek na starosty členských obcí byla zaměřena projekty, které se jim zdály být nejúspěšnější nejen v minulosti, ale i v budoucnosti. Všichni starostové uvedli projekty týkající se cestovního ruchu. Poloha mikroregionu je velmi výhodná, co se týče přírodního prostředí. Oblast je zajímavá svými horami i malebnými vesničkami pod nimi. Nevýhodou je však špatná dostupnost regionu a jeho poloha na okraji republiky. To je velkou překážkou pro investory, kteří se kvůli dopravě a styku se zájmovými skupinami soustředí

raději ve velkých aglomeracích. Z toho vyplývá, že cestovní ruch zde má vzhledem k ostatním odvětvím velký potenciál. Z počátku fungování MRJ se cestovní ruch zdál jako „*spása mikroregionu*“, jak uvedl starosta obce Bělá pod Pradědem pan Miroslav Kružík. Podle starosty České Vsi pana Ing. Petra Mudry je zde cestovní ruch „*teprve na začátku*“. Rozhovory s těmito i ostatními starosty měli velký přínos v dané problematice. Velkou roli v oblasti hraje sezonnost, proti které se snaží MRJ bojovat prostřednictvím projektů zaměřených na letní aktivity. Velký důraz je kladen na cyklostezky, které zde byly v minulosti vytvářeny a mapovány. Cykloturistika zde má velký potenciál, díky projektu *Česko-polské cyklistické dny* byla zmapována velká síť cyklostezek vedoucích kromě silnic také lesy, zde si přijdou na své nároční i méně zdatnější cyklisté, protože stezky jsou značeny i podle náročnosti. Navíc cyklisté v lesích nejsou ohrožováni silničním provozem. Přípravovaným projektem „*Aktivní Jesenícko*“ budou stezky dále doplňovány odpočívadly a informačními panely a značení. V prezentaci cyklostezek by měl region pokračovat i nadále. Kromě cyklistických setkání a organizovaných vyjížděk by jistě cyklotrasy proslavily i závody se známými sportovci.

Oblast Jeseníků je oblast vhodná pro pěší turistiku. Je zde velká síť velmi dobře značených tras vedoucích nejen k přírodním, ale i architektonickým památkám a muzeím. Navíc velká část mikroregionu leží v Chráněné krajinné oblasti Jeseníky s oblastmi původních lesů i rašelinišť. Hojně navštěvovanými místy jsou vrchol Šerák, Čertovy kameny, Jeskyně na Pomezí, Praděd, Vysoký vodopád a podobně. Velkým fenoménem se stal v posledních letech Lesní bar ležící v Horní Lipové v polesí smrku. Původní myšlenkou lesáků bylo zpříjemnit cestu turistům a cyklistům pomocí přístřešků a odpočívadel. Později zde vzniklo „na principu důvěry“ i občerstvení. V dřevěných úžlabích jsou lesními prameny chlazené nápoje a k dispozici je i občerstvení jako jsou třeba sušenky. Princip důvěry je uplatňován tehdy, když si každý návštěvník může občerstvit podle libosti a peníze za pochutiny vkládá do kasičky. Je tedy na svědomí každého z turistů kolik a zda zaplatí. Lesní bar se stává známým po celém světě. Ve světě elektroniky jsou fenoménem tzv. chytré telefony s různějšími aplikacemi. Významným projektem by mohlo být propojení obou fenoménů a za záštitou mikroregionu Jesenícko vytvořit mobilní aplikaci, která by uvedená turisticky významná místa propojila. Začátek takové prohlídky by mohl být právě v populárním Lesním baru. Lesní bar pravidelně aktualizuje informace na webových i facebookových stránkách a informovanost je v takovýchto projektech velmi důležitá. Na každém stanovišti by pak na účastníka interaktivního průvodce čekala nějaká hádanka nebo úkol, související s mikroregionem. Na každém stanovišti by k informačním tabulím mohly přibýt QR kódy,

za jejichž načtení by účastník interaktivní prohlídky získal body, nebo by se mu automaticky zobrazila historie a zajímavosti o místě. Spojení interaktivní a skutečné prohlídky by jistě zaujalo především mladé turisty. Projekty tohoto typu by „zabily dvě mouchy jednou ranou“, mohly by přilákat větší počet turistů v letních měsících a tím snížit sezonní rozdíly v cestovním ruchu a s přílivem návštěvníků by rostl tlak i na tvorbu ubytovacích zařízení, jejichž počet na Jesenicku od roku 2009 klesl. Částečně by to mohlo vyřešit i problém ve spolupráci mezi podnikateli. Taková aplikace by mohla být z části sponzorována právě jimi, v interaktivních prohlídkách by mohly nabízet své služby ve formě noclehu mezi trasami, nebo odpočinku u dobrého jídla a pití ve stravovacích zařízeních. Došlo by tak i k propojení veřejného a soukromého sektoru a mohl by to být úspěšný začátek v další spolupráci mezi všemi subjekty regionálního rozvoje.

Pokles turistů v tuzemsku je způsoben velkým zájmem o zahraniční zájezdy, které jsou lidem stále dostupnější. Velkou roli hraje především informovanost. Letáky, brožurky a mapy v informačních centrech nejsou dostačující. Lokalita a projekty v ní by měla být představována především prostřednictvím internetu. Příkladem je zmiňovaný Lesní bar, který má pro informační účely zřízen i facebookový profil. Sociální sítě jsou v současné době využívaným marketingovým nástrojem a právě marketing se stává důležitou součástí regionálního rozvoje. Mikroregion sice má své webové stránky s velkým množstvím užitečných informací, ale ty nejaktuálnější z nich pocházejí z roku 2012. Profil na facebooku by výrazně zvýšil informovanost nejen o mikroregionu jako takovém, ale také o chystaných akcích. Pomocí profilu může zvát obyvatele na pořádané akce a ti události následně dále sdílejí a mohou zvát další a další osoby. Informace se tak šíří řetězovou reakcí. Příkladem je facebookový profil Mikroregionu Slezská Harta, náhled je k dispozici v příloze č. 11, kde mikroregion informuje o nadcházejících událostech a významnou informační hodnotu o dění má i fotogalerie, která svým způsobem vtáhne člověka do dění a nechybí ani alba s fotkami nejzajímavějších turistických míst. Zvýšení návštěvnosti sebou nesou i tzv. balíčky cestovního ruchu, kde mohou podnikatelé opět spolupracovat. Nabídka takovýchto balíčků je vhodná na slevových portálech, které se těší velké oblibě. Balíček může být sestaven různými způsoby. Propojením soukromého a veřejného sektoru může být nabídka víkendového pobytu s prohlídkou zdejšího muzea se slevou na vstupném nebo zcela zdarma. Takto spolupracovat mohou i podnikatelské subjekty mezi sebou, příkladem jsou lyžařské pobyty v Alpách, jejichž cena zpravidla zahrnuje i skipas.

Na problém s nepřiznáním poplatků z ubytovací kapacity upozornily obě starostky v mikroregionu Jesenicko. Paní Miroslava Bendeková uvedla: *„Podle mne je nevýhodou pro obce i špatná legislativa a nekázeň ubytovatelů v přiznávání poplatků. Penzionů v obci přibývá, ale příjem z poplatků z ubytovací kapacity je pořád stejný. Podnikatelé nepřiznají skutečný počet ubytovaných a obci tak zaniká potencionální příjem. Příkladem, jak by to mělo fungovat je například Rakousko, kde jsme byli poznávací cestě, ubytovatelé ihned hlásí své ubytované, aby předešli problémům ze strany kontrolních orgánů.“* Na poznávací cestě byli zástupci MRJ v roce 2007 v rámci Programu obnovy venkova Olomouckého kraje a projektu *„Vzdělávání a poradenství v Mikroregionu Jesenicko 2007“*. Návrhem je tedy úprava této problematiky v zákoně a zřízení kontrolních orgánů pro tyto účely.

5. Závěr

Jesenicko je všeobecně známé vysokou nezaměstnaností a to ostatně potvrdily i výsledky analýzy trhu práce. Dalším problémem, jak potvrdila analýza demografického prostředí, je úbytek obyvatelstva. Především z rozhovorů se starosty vyplynuly i problémy v cestovním ruchu, který jsem považovala v obci za velmi rozvinutý.

Nezaměstnanost v mikroregionu byla sledována za období 2001 a 2011. Vývoj nezaměstnanosti byl porovnán s jejím vývojem na území celé České republiky a okresu Jeseník, ve kterém mikroregion leží a který se každoročně řadí na přední příčky okresů s největší nezaměstnaností. V tomto srovnání je mikroregion někde uprostřed mezi oběma sledovanými územími. Nezaměstnanost v mikroregionu je sice vysoká, ale je nejmenší ze všech mikroregionů na Jesenicku. To se dá přičíst poloze kolem okresního města Jeseník, kde je umístěna veškerá správa oblasti s úřady, pojišťovnami a jinými institucemi, které jsou významnými zaměstnavateli. Příčin nezaměstnanosti je mnoho, v oblasti MRJ to může být malá koncentrace velkých zaměstnavatelů. Pod klasifikaci velkých podniků, s 250-ti a více zaměstnanci spadají na území mikroregionu pouze tři společnosti. Návrhem pro tento problém bylo přilákání nových investorů vytvořením vhodných podmínek pro podnikání, tzn. výhodné ceny za pozemky, vybudování dopravní a technické infrastruktury, využití přírodních zdrojů – dřeva, alternativní zdroje energie a další. Z detailní analýzy nezaměstnanosti vyplynulo, že největší procento nezaměstnaných je registrováno na úřadech po dobu méně než tří měsíců nebo tři až šest měsíců, to poukazuje na tzv. sezonní nezaměstnanost.

Díky své horské poloze je Jesenicko navštěvováno především v zimě, kdy region láká turisty svými podmínkami pro zimní sporty. Velká koncentrace turistů tvoří mnoho pracovních míst ve službách ubytovacích, stravovacích a pohostinských zařízeních. Mikroregion se minulými i budoucími projekty snaží posílit cestovní ruch v létě hlavně prostřednictvím budování sítě cyklistických tras a na nich umístěných zázemí nejen pro cyklisty, to by mohlo do budoucna zvýšit počty návštěvníků a tím by došlo i ke zvýšení zaměstnanosti. Analýza uchazečů o zaměstnání ukázala, že největší podíl lidí hledajících práci má odborné středoškolské vzdělání s výučním listem a druhá nejpočetnější skupina byla tvořena lidmi se základním vzděláním. Pro tyto skupiny byla navržena opatření ve formě školení a rekvalifikačních kurzů.

Z demografické analýzy byl zjištěn úbytek obyvatel v oblasti. Největší podíl na ní má migrace a dlouhodobě téměř nulový přirozený přírůstek. Jedním z důvodů, proč se obyvatelé vystěhovávají z oblasti, může být právě vysoká nezaměstnanost a malý počet pracovních příležitostí. Na jedno volné pracovní místo připadá až padesát uchazečů. Lidem často nezbude nic jiného, než hledat práci jinde. Navíc ve větších městech jsou často lepší mzdové podmínky. Zlepšit situaci by mohla tvorba pracovních míst investory, náměty jak je do oblasti přilákat zazněly u problému z nezaměstnaností. Na území mikroregionu je také absence vyšších forem vzdělání. S moderními technologiemi, kdy je člověk nahrazován stroji, má vzdělání významnou roli. Studenti však musejí za vzděláním dojíždět do okolních velkých měst jako je Opava, Ostrava, Olomouc, Brno a pod. V těchto velkých městech mají lidé s vyšším vzděláním často více pracovních možností a s výhodnějšími podmínkami a nic je tak nenutí vracet se zpět do oblasti s vysokou nezaměstnaností. Opatřením by tak mohlo být zavedení poboček vyšších a vysokých škol v mikroregionu, kdy by byly upřednostněny obory zaměřené na lázeňství a cestovní ruch. S tlakem na vzdělání je odsouváno i rodičovství a s tím je spojena nízká porodnost na Jesenicku. Nedostatečná je taky podpora státu mladým rodičům, na porodné a rodičovské příspěvky často dosáhnou jen sociálně slabé rodiny. Nástrojem jak zlepšit zázemí rodinám s dětmi na Jesenicku mohou být projekty typu dětských hřišť a akcí pro děti. Dospělí by si od starostí všedních dní mohli odpočinout na hudebních festivalech, kterých se v území nepořádá mnoho.

Oblast mikroregionu je díky své poloze na okraji republiky hůře dostupná. To může být překážkou pro investory, kteří se soustředí u velkých aglomerací kvůli síti infrastruktury a styku se zájmovými skupinami. Naproti tomu má oblast velké přírodní bohatství, krásné hory a malebné vesnice pod nimi. Cestovní ruch je tak velkým potenciálem oblasti. Jak už jsem uvedla na začátku, v obklopení přibývajícím počtu penzionů, hotelů a v prostředí sjezdovek jsem považovala mikroregion za vysoce rozvinutý v této oblasti. Byla jsem však vyvedena z omylu a starostové obcí mne svými názory upozornili na mnoho problémů. Jedním z nich je role sezonnosti. V zimě ubytovací kapacity praskají ve švech a v letních měsících je návštěvnost slabá. V minulosti se region letní sezonu rozhodl posílit vytvořením, mapováním prezentací turistických tras a hlavně cyklostezek. Projekty v této oblasti byly úspěšné a v budoucnu na ně bude mikroregion navazovat. Nabízí se tedy otázka „*Co jiného může ještě mikroregion nabídnout?*“ Jedním z návrhů diplomové práce je propojení turisticky zajímavých míst prostřednictvím interaktivních prohlídek turistických tras. Ty by byly realizovány pomocí aplikace na „chytrých telefonech“. Jak je uvedeno v návrzích této

problematiky, aplikace by obsahovala zajímavosti, informace a hádanky o místech, které by turisté navštěvovali, to přiláká zejména mladé lidi. Aplikace by pomohla i s dalším problémem, spočívajícím v nedostatečné spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem. Na aplikaci by se podíleli všichni aktéři například sponzorováním aplikace a zúčastnění by mohli svá rekreační zařízení umístit do aplikace a přilákat tak zákazníky. Velkou roli má v dnešním světě informovanost. Letáky a brožury dnes nejsou dostačujícím informačním prostředkem. Mikroregion by měl více využívat internet. Kromě aktualizace údajů na oficiálních webových stránkách, by měl připojit ke své prezentaci i sociální sítě, například Facebook. Spolupráce soukromých subjektů by měla být založena na tzv. balíčcích cestovního ruchu. Příkladem je Rakousko, které nabízí levné ubytování v alpách, ke kterým je automaticky přidáván i skipas. Rakousko by mělo jít příkladem i podnikatelům, kteří nepřiznávají poplatky z cestovního ruchu a obecní rozpočty tak přicházejí o nemalé peníze. Větší kázeň by po vzoru rakouských sousedů zajistily časté kontroly evidovaných turistů.

Ze závěru vyplývá, že všechny problémové oblasti spolu významně souvisí. Oblast zužuje nezaměstnanost, obyvatelé migrují za prací jinam. Přilákání většího počtu turistů vytváří mnoho pracovních míst, lidé pak nemusejí do práce jezdit do velkých měst, pro oblast cestovního ruchu je však potřeba i kvalitní infrastruktura a udržování životního prostředí, kvůli kterému sem turisté jezdí. Dostáváme se tak do kolotoče, kdy podpoření jedné oblasti často vyvolá kladný efekt i v jiných oblastech naopak, ale na to se nelze spoléhat. Diplomová práce tak potvrdila názor starostů, že cestovní ruch je zde velmi důležitý, ale souvisí s ním i ostatní oblasti, které je potřeba podporovat.

Seznam použité literatury

Knihy

- [1] GALVASOVÁ, Phdr. Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. první. Brno: Georgetown, 2007, 140 s. ISBN 80-251-20-9.
- [2] JÁČ, Ivan. *Jedinečnost obce v regionu*. 1. vyd. Praha: Professional publishing, 2010, 203 s. ISBN 978-807-4310-386
- [3] MALINOVSKÝ, Jan a Jan SUCHÁČEK. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2006, 956 s. ISBN 80-248-1117-0.
- [4] PÁPOL, Tomáš. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Vyd. 1. Editor Tomáš Pápol, Miroslav Pavlas. Hradec Králové: Civitas per populi, 2006, 81, [6] s. ISBN 80-903-8131-6.
- [5] ŠKRABAL, Ivo. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, 182 s. ISBN 80-869-0239-0.
- [6] WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-807-2016-990.

Internetové zdroje

- [7] Bělá pod Pradědem Oficiální web obce. O obci [online]. Bela [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.bela.cz/index.asp>
- [8] Český statistický úřad. Veřejná databáze. [online]. ČSÚ [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp?vo=tabulka>
- [9] Český telekomunikační úřad. *Mapa pokrytí* [online]. ČTÚ [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://dtv.ctu.cz/>
- [10] Česká ves Oficiální internetové stránky obce. *Současnost* [online]. CVES [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: <http://www.cves.cz/soucasnost/ms-3008/p1=3008>
- [11] DD Jeseník – lázně. *Dětský domov Jeseník – Lázně*. [online]. DD Jeseník-lázně [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.detskydomov.jesenik.com/>
- [12] EUROAKTIV. *Evropský fond regionálního rozvoje* [online]. Euroaktiv [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo>
- [13] EUROREGION PRADĚD. *Dokumenty. Zhodnocení programu FOND MIKROPROJEKTŮ Česká republika – Polská republika 2004 – 2006* [online]. Europraded [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://www.europraded.cz/docs/programy_eu/Zhodnoceni_programu_Interreg_IIIa.pdf
- [14] Evropský sociální fond v ČR. *Evropský sociální fond*. [online]. ESFCR [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>

- [15] Evropský sociální fond v ČR. *OP Zaměstnanost 2014-2020* [online]. ESF [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/op-zamestnanost-2014-2020>
- [16] Fondy Evropské Unie. *Programy 2007-2013* [online]. Strukturalni-fondy [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>
- [17] Jak se točí odpady. *Soutěž o keramickou popelnici*. [online]. Jak se točí odpady [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.jaksetociodpady.cz/odpady/index.php?page=2-soutez-o-keramickou-popelnici>
- [18] Jeseník. *O městě* [online]. Jesenik [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://jesenik.org/obcan/37935-o-meste.html>
- [19] Mikroregion Jesenicko. *Aktuality* [online]. MRJ [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.jesenicko.org/>
- [20] Mikroregion Jesenicko. Dokumenty. *Situační analýza MRJ* [online]. MRJ [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: <http://www.jesenicko.org/dokumenty>
- [21] Mikroregion Jesenicko. Dokumenty. *SWOT analýza MRJ* [online]. MRJ [cit. 2013-04-12]. Dostupné z: <http://www.jesenicko.org/dokumenty>
- [22] Ministerstvo financí České republiky. *EHP a Norské fondy* [online]. MFCR [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici/ehp-a-norske-fondy/brozury-a-informacni-letaky-ehp-a-norsko>
- [23] Lipová-lázně oficiální web obce [online]. Lipova-lazne [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.lipova-lazne.cz/>
- [24] Olomoucký kraj. Dokumenty. *Významné firmy Olomouckého kraje*. [online]. kr-olomoucky [cit. 2013-04-12]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/125/publikace-vfok-2010.pdf>
- [25] Olomoucký kraj. Dokumenty. *Zpráva o situaci na trhu práce v Olomouckém kraji v roce 2012* [online]. Kr-olomoucky [cit. 2013-04-12]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/1810/ol-rok2012-kraj.pdf>
- [26] Obec Ostružná. Oficiální web obce. O obci [online]. Obecostruzna [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.obecostruzna.cz/o-obci/ds-50/p1=52>
- [27] Portál na podporu rozvoje obcí ČR. *Zaměření podpory podnikání v obci* [online]. Rozvojobci [cit. 2013-04-12]. Dostupné z: <http://www.rozvojobci.cz/news/zamereni-podpory-podnikani-v-obci/>
- [28] Regionální informační servis. Vyhledávače. Projekty EU [online]. RIS [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu?nazevProjektu=&cisloProjektu=&popis=&typProgramu=&nazevProgramu=&zadatel=Mikroregion+Jesenicko&ic=&typNuts=&nuts2=&krajNuts=&okresNuts=&obecNazev=&obecNazevHidden=>
- [29] REGIONÁLNÍ POLITIKA – INFOREGIO. *Fond solidarity EU* [online]. Ec.europa [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/solidarity/index_cs.cfm#6

- [30] SOCIÁLNÍ DÁVKY 2014. Nárok a podmínky pro získání dávky [online]. Sociální dávky 2013 [cit. 2013-04-13]<http://socialni-davky-2013.eu/>
- [31] STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Stručně o švýcarských fonděch* [online]. SFZP [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/sekce/424/strucne-o-svycarskych-fondech/>
- [32] Ústav územního rozvoje. Publikační činnost a knihovna. *Principy a pravidla územního plánování*. [online]. UUR [cit. 2013-04-12]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaC/C4-2012.pdf>
- [33] Wikipedie Otevřená encyklopedie. Jeseník [online]. Wikipedie [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jesen%C3%ADk>
- [34] Wikipedie Otevřená encyklopedie okres Jeseník [online]. Wikipedie [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_Jesen%C3%ADk

Zpravodajství a periodika

- [35] ČESKÁ TELEVIZE. Zpravodajství. *Lázně Dolní Lipová skončily. Provozovatel hledá kupce nebo nájemce* [online]. ČT [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-ostava/zpravy/254235-lazne-dolni-lipova-skoncily-provozovatel-hleda-kupce-nebo-najemce/>
- [36] Deník Referendum Domov. Propouštění zaměstnanci textilky projdou v Jeseníku rekvalifikací [online]. Denikreferendum [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/3404-propusteni-zamestnanci-textilky-projdou-v-jeseniku-rekvalifikaci>
- [37] FINANČNÍ noviny – EKONOMICKÝ SEREVER ČTK. Hlavní strana. Lázně Dolní Lipová končí předčasně sezonu, propustí zaměstnance [online]. Financninoviny [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/zpravy/lazne-dolni-lipova-konci-predcasne-sezonu-propusti-zamestnance/990271>
- [38] iDNES.cz. Ekonomika. *Nezaměstnanost v České republice* [online]. iDNES [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/nezamestnanost-v-ceske-republice-vyvoj-nezamestnanosti-a-nezamestnanost-podle-okresu-gt1-/ekonomika.aspx?y=ekonomika/nezamestnanost_flash_grafy.htm
- [39] ŠUMPERSKÝ A JESENICKÝ DENÍK. Zprávy region. Rok textilky v Jeseníku: z nuly na padesát zaměstnanců [online]. Sumpersky-denik [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/rok-textilky-v-jeseniku-z-nuly-na-padesat-zamestnancu-20131114.html
- [40] ŠUMPERSKÝ A JESENICKÝ DENÍK. Zprávy region. Sedm originálních odpočívadel láká na piknik [online]. Sumpersky-denik [cit. 2013-04-13]. Dostupný z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/sedm-originalnich-odpocivadel-laka-na-piknik.html

Seznam zkratk

CF	Kohezní fond
ČOV	Čistička odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
EHP	Evropský hospodářský prostor
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
ESPN	Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost
ESÚS	Evropské seskupení pro územní spolupráci
EU	Evropská unie
GIZ	Přeshraniční impulzní centra
MA21	Místní agenda 21
MAS	Místní akční skupina
MRJ	Mikroregion Jesenicko
MVPS	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
OPPS ČR-PL	Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika-Polsko
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	Obec s rozšířenou působností
PPP	Public-Private-Partnership
RIS	Regionální informační systém
ROP	Regionální operační program
SMO ČR	Svaz měst a obcí České republiky
SMOJ	Svaz měst a obcí Jesenicka
SRD	Strategický rozvojový dokument
ZD	Zemědělské družstvo

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků:

- Obr. 2. 1 Dvojí chápání regionálního rozvoje a regionální politiky
- Obr. 2.2 Mikroregiony v ČR
- Obr. 2.3 Schéma členění způsobů a forem spolupráce
- Obr. 2.4 Euroregiony ČR
- Obr. 3.1 Obce mikroregionu Jesenicko
- Obr. 3.2 Krkonošsko-jesenická neboli sudetská provincie

Seznam tabulek:

- Tab. 2.1 Členění regionů České republiky podle úrovní NUTS
- Tab. 2.2 Právní formy spolupráce
- Tab. 2.3 Kategorizace kritérií MA21
- Tab. 3.1 Základní údaje o obcích ležících v mikroregionu Jesenicko
- Tab. 3.2 Vývoj počtu obyvatel 1991-2012
- Tab. 3.3 Obyvatelstvo podle národnosti
- Tab. 3.4 Míra registrované nezaměstnanosti v mikroregionu Jesenicko
- Tab. 3.5 Počet ekonomických subjektů v mikroregionu
- Tab. 3.6 Občanská vybavenost mikroregionu
- Tab. 3.7 Přehled dopravní a technické infrastruktury
- Tab. 3.8 SWOT analýza mikroregionu Jesenicko
- Tab. 3.9 Příspěvky obcí do rozpočtu mikroregionu
- Tab. 4.1 Projekty realizované prostřednictvím MRJ
- Tab. 4.2 Podniky podle počtu zaměstnanců
- Tab. 4.3 Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti
- Tab. 4.4 Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

Seznam grafů:

- Graf 3.1 Vývoj počtu obyvatel v letech 1869-2011
- Graf 3.2 Index stáří mikroregionu od roku 1991
- Graf 3.3 Věková struktura mikroregionu Jesenicko
- Graf 3.4 Míra registrované nezaměstnanosti
- Graf 3.5 Struktura obyvatel podle nejvyššího dosaženého vzdělání
- Graf 4.1 Míra nezaměstnanosti v mikroregionech ne Jesenicku v letech 2005-2011
- Graf 4.2 Míra registrované nezaměstnanosti
- Graf 4.3 Pohyb obyvatelstva MRJ v letech 1991-2012.

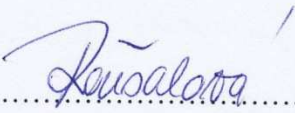
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25.4.2014

Ostružná 141
788 25, OSTRUŽNÁ

.....
Bc. Jitka Roušalová

Seznam příloh

- Příloha č. 1:** Rozhovory se starosty členských obcí
- Příloha č. 2:** Znaky členských obcí
- Příloha č. 3:** Podrobné údaje k demografickému prostředí mikroregionu
- Příloha č. 4:** Ekonomické subjekty podle odvětví (NACE)
- Příloha č. 5:** Půdní fond mikroregionu
- Příloha č. 6:** Návrh rozpočtu MRJ na rok 2014
- Příloha č. 7:** Fotografie vybraných projektů realizovaných prostřednictvím MRJ
- Příloha č. 8:** Rozvojová osa a strategické cíle
- Příloha č. 9:** Propagační předměty
- Příloha č. 10:** Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie
v turistických oblastech
- Příloha č. 11:** Facebookový profil Mikroregionu Slezská Harta